SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060303

DOM
2023-05-11
Stockholm

Mål nr
M 3267-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-02-15 i mål M 3496-20, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart
1. MVB Syd AB, 556076-1214
Företagaregatan 9
266 32 Munka-Ljungby

Ombud: Advokat CH HÄ

2. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

Motpart
Ängelholms kommun
262 80 Ängelholm

Ombud: Advokat MA BE

SAKEN
Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och utökad bergtäktsverksamhet m.m. på fastigheten H1 m.fl. i Ängelholms kommun _____

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att villkor 20 upphävs och villkor 5 ska ha följande lydelse:

- Villkor 5:

  Verksamheten i täkten får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 6.30–17.00. Bullrande verksamhet som skuthantering, krossning

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 **E-post**: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

och sortering får endast bedrivas kl. 7.00–17.00. Sprängning får endast ske kl. 8.00–16.00. Under perioden vecka 28–32 får borrning, sprängning och skuthantering inte ske. I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid. Tillsynsmyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag för enstaka tillfällen.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena i övrigt.

_____

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

MVB Syd AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva villkor 20 i sin helhet och föreskriva att villkor 5 ska ha följande lydelse.

> *Villkor 5*
> Samtliga i ansökan ingående verksamheter, såsom borrning, sprängning, krossning, skuthantering och utlastning, får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00 – 18.00.
>
> I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid.
>
> Tillsynsmyndigheten får därutöver vid specifika behov, t.ex. i samband med infrastrukturprojekt, medge att arbetstiderna vid bergtäkten tillfälligt utökas.

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 20 på så sätt att villkoret förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela rimliga villkor om åtgärder, avseende energihushållning och övergång till mer fossilfri energi, framtagna inom ramen för planen, samt föreskriva följande ändrade lydelse av villkor 8 (ändring i kursiv respektive överstruken text).

> *Villkor 8*
> Om buller från bolagets transporter till och från täktverksamheten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm bidrar till en ökning av ljudnivåerna från vägtrafikbuller och ljudnivåerna överskrider *55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad eller* 70 dB(A) maximal ljudnivå vid bostads uteplats, ska bolaget bekosta installation av bullerskydd ~~vid uteplats~~ på bostadsfastighet där ljudnivån överskrider värdena ovan om fastighetsägaren begär det. Bostäder som uppförs efter dagen för denna dom omfattas inte av skyldigheten enligt ovan.

Bestämning av vilka fastigheter som ska bli föremål för åtgärder ska grundas på teoretiska beräkningar med vid var tidpunkt gällande beräkningsmetod för trafikbuller.

PARTERNAS INSTÄLLNING TILL YRKANDENA

Länsstyrelsen har motsatt sig bolagets yrkande om ändring av villkoren. Länsstyrelsen har dock medgett att formuleringen av villkor 5 ändras på så sätt att ordet ”sprängning” tas bort i andra meningen, för att det därmed ska bli tydligt att sprängning endast får ske kl. 8.00–16.00.

Bolaget har motsatt sig länsstyrelsens yrkanden.

Ängelholms kommun (kommunen) har motsatt sig bolagets yrkanden samt medgett länsstyrelsens yrkanden.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget

Villkor 5 – arbetstider

Frågan om vilka arbetstider som ska anses acceptabla bör motsvara vad som fastställts i praxis och inte inskränkas på så sätt att villkoret blir oskäligt konkurrenshämmande. Vissa arbeten i täktverksamheten bör tillåtas även under sommarmånaderna. Bolaget kommer att tappa flera projekt per år och lida ekonomisk skada om drifttiderna begränsas så som föreskrivits. De yrkade arbetstiderna och angivna bullervärden utgår från ett ”worst case scenario”, innebärande att samtliga maskiner är igång samtidigt och att vinden blåser mot de som berörs av buller. Vid normaldrift kommer maskinerna att vara igång i varierad omfattning och sällan samtidigt. Det saknas skäl att tidsmässigt begränsa en verksamhet som klarar Naturvårdsverkets riktlinjer för buller.

Tredje meningen i villkor 5 har fått en utformning som medför tolkningssvårigheter. Av andra meningen framgår att bullrande verksamhet som sprängning endast får

bedrivas kl. 7.00–17.00. Av tredje meningen följer att ”Sprängning får endast ske kl. 8.00–16.00”. Bolaget ifrågasätter hur meningarna förhåller sig till varandra.

Villkor 8 – vägtrafikbuller

Bolaget vidhåller att transporterna inte är att betrakta som en följdverksamhet, varför villkor 8 redan på denna punkt är allt för långtgående för en verksamhetsutövare. Bolaget har åtagit sig att erbjuda bullerdämpande skydd vid de fastigheter som är särskilt utsatta för trafikbuller där åtgärdsnivåerna enligt Infrastrukturpropositionen överskrids, och av det skälet har bolaget accepterat villkor 8 i sin nuvarande lydelse.

Transporter till och från bolagets täkt kommer vid normal drift att ske dagtid. Den planerade verksamheten innebär en ökning av tunga transporter till och från täkten. Trots ökat antal tranportrörelser av den tunga trafiken på väg 1788 och väg 1789 utgör transporterna från verksamheten endast en liten del av den totala trafikvolymen på vägarna. Utförda trafikbullerberäkningar visar att det längs med aktuella vägavsnitt vid väg 1788 och 1789 finns elva fastigheter som kan bli berörda av överskridanden såvitt avser maximal ljudnivå vid fasad. Beräkning har skett med avrundning av ljudnivån, vilket medfört att vissa fastigheter får en ökning med 1 dB(A), medan andra står kvar på samma värde. I verkligheten är det en ökning mellan endast 0,2–0,9 dB(A). En ljudnivåskillnad på 1 dB(A) anses vara en ringa förändring. En beräkning av ljudnivån ger ett mer rättvisande och tillförlitligt underlag än vad en mätning ger. Mätningar kan påverkas av andra störande ljudinslag, vilket kan ge missvisande resultat. Andelen tung trafik som kan härledas till en viss verksamhet utgör därutöver endast en av tre parametrar vid bedömningen av om transporterna kan anses utgöra en följdverksamhet för vilken man kan föreskriva villkor och försiktighetsmått. Man måste, utöver andelen tung trafik på en viss vägsträcka, även ta hänsyn till dels hur långt ifrån verksamhetsområdet den aktuella bedömningen ska ske, dels om verksamhetens bullerbidrag från transporterna medför en märkbar påverkan på bullernivåerna.

Villkor 20 – energihushållningsplan

Krav på energihushållningsplan inom täktverksamheter bör inte föreskrivas. Sådana krav kan hämma eller omöjliggöra driften av den tillståndsgivna verksamheten.

Mark- och miljödomstolen har inte i tillräcklig utsträckning motiverat skälen till villkor 20. Det finns praktiska hinder gentemot att helt och hållet övergå till fossilfri energi. Det finns därför inte tekniska förutsättningar för att ställa ett sådant krav som nu fastställts genom domen. De mobila krossarna som används inom ramen för verksamheten är inte stationära. För att kunna driva mobila krossar med hjälp av el krävs kabelanslutning oavsett var krossen befinner sig på området. Länsstyrelsen har inte presenterat tillräckliga skäl eller anledningar till att ifrågasätta bolagets möjlighet att bedriva sin verksamhet utifrån en väl utformad energihushållningsplan. Ett energihushållningsvillkor möter praktiska svårigheter för bergtäkter, särskilt vad gäller möjligheten att övergå till eldrivna mobila krossar.

Energihushållningsvillkor är mer lämpade för stora energiintensiva anläggningar med hög energiförbrukning. För täktverksamheter föreligger andra förutsättningar och utmaningar som bör avspeglas i tillståndet. Ett mer flexibelt och företagsekonomiskt tillvägagångssätt är att låta energioptimerande och energibesparande åtgärder utvärderas inom ramen för kontrollprogrammet.

Länsstyrelsen

Villkor 5 – arbetstider

Länsstyrelsens utgångspunkt avseende arbetstider och bullerbegränsning för den planerade verksamheten är att störningar för närboende inte ska öka nämnvärt jämfört med i dag. Det är en relevant utgångspunkt då den aktuella täkten är lokaliserad i en omgivning med många närboende. Enligt bullerutredning finns det 20 bostäder inom 500 meter från verksamhetsområdet. Vad gäller bolagets invändning om att den föreskrivna begränsningen av arbetstid kommer att vara en konkurrensmässig nackdel för bolaget anser länsstyrelsen att villkor om t.ex. arbetstid inte alltid kan vara likartade för likartade verksamheter, utan måste anpassas till lokaliseringen. Vid en jämförelse med de tre andra bergtäkterna som ligger i nordvästra Skåne har nu aktuell täkt betydligt fler närboende inom 500 meter än de andra. Naturvårdsverkets riktlinjer om arbetstid och buller kan inte generellt fastställas som villkor, utan en bedömning ska göras i varje enskilt fall. Villkorets begränsning av verksamheten under sommaren är rimlig med tanke på lokaliseringen till närboende.

Villkor 8 – vägtrafikbuller

Länsstyrelsen anser att det är de miljöeffekter, t.ex. påverkan på människors hälsa, som den ansökta verksamheten inklusive dess följdföretag ger upphov till som ska bedömas vid en tillståndsprövning. Det kan därför inte anses vara för långtgående att använda riktvärdena för god ljudmiljö i Infrastrukturpropositionen, det vill säga 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad och 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad, som utgångspunkt för när skyddsåtgärder ska krävas för buller från transporter som utgör ett följdföretag. Bolaget står för huvuddelen, upp till 80 %, av de tunga transporterna på berörda vägsträckor.

För att ge en relevant uppfattning om bolagets bidrag till trafikbuller längs vägsträckorna ska de ljudnivåer som beräknas uppkomma vid planerad maximal verksamhet inte jämföras mot dagens trafiksituation utan mot nollalternativet, det vill säga ingen täkttrafik. Vilka ljudnivåer som skulle uppkomma utan täkttrafiken framgår inte av ansökan med kompletteringar och därmed inte heller i vilken omfattning bolagets transporter bidrar till att riktvärdena överskrids. Åtgärdsnivån på 65 dB(A), som primärt är en vägledning för när Trafikverket bör åtgärda buller vid äldre befintlig miljö vid befintliga vägar, är inte tillämplig i en tillståndsprövning där vägtrafikbullret bedöms vara en följdverksamhet och ska ingå i bedömningen av tillåtlighet och behovet av försiktighetsmått.

Villkor 20 – energihushållningsplan

Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att arbetet med energihushållning och övergång till mer fossilfri energi bedrivs successivt. Inom branschen pågår en kontinuerlig teknikutveckling för till exempel effektivare energianvändning och en ökad elektrifiering i täkter. Det är troligt att ny teknik blir tillgänglig inom tillståndstiden.

Syftet med villkoret är att tydliggöra för verksamhetsutövaren att det krävs ett kontinuerligt arbete med att leva upp till miljöbalkens krav på hushållning, och att tydliggöra för verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten hur detta arbete kan genomföras. Det är rimligt att kräva att bolaget ska följa utvecklingen och kontinuerligt utvärdera verksamhetens möjligheter att effektivisera energianvändningen och se över valen av energislag för olika processer i verksamheten. Det föreskrivna villkoret

omöjliggör inte på något sätt driften av den ansökta täktverksamheten, vilket bolaget förespeglar. Länsstyrelsen anser heller inte att villkoret innebär risk för att bolaget åläggs krav på att genomföra åtgärder som inte är tekniskt eller miljömässigt lämpliga eller ekonomiskt orimliga eftersom en rimlighetsavvägning alltid ska göras.

Den delegation till tillsynsmyndigheten som föreslås gäller möjlighet att föreskriva rimliga villkor om åtgärder som är i enlighet med planen. Länsstyrelsen anser att detta ger bolaget goda möjligheter att styra vilka åtgärder som kan komma i fråga, vilket i sin tur ger en god förutsägbarhet för bolaget samt goda förutsättning för tillsynsmyndigheten att ställa rimliga krav på verksamheten. Mark- och miljööverdomstolen har i tidigare avgöranden ansett att det både är möjligt och kan vara lämpligt att delegera till tillsynsmyndigheten att meddela villkor om åtgärder framtagna inom ramen för en energihushållningsplan.

Kommunen

Nämnden delar i allt mark- och miljödomstolens bedömning angående begränsningen av arbetstiderna för nu sökt verksamhet. Verksamhetens lokalisering är problematisk med tanke på de relativt många närboende, ett flertal av dem inom en radie av 1 000 meter från täkten. Vid upprepade tillfällen har de närboende inkommit med klagomål till nämnden gällande bullerstörningar från den redan befintliga verksamheten, vilket visar på det olämpliga i att utöka tiderna för när verksamheten ska få bedrivas. Även när riktvärden innehålls upplevs buller från sprängning, skuthantering, krossning och sortering alltid som störande, varför det finns anledning att särskilt begränsa arbetstiderna för dessa moment. För viss flexibilitet för verksamheten vid extraordinära händelser bör tillsynsmyndigheten ges möjlighet att medge undantag från de fastställda arbetstiderna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen ska pröva de överklagade villkoren 5, 8 och 20.

Bolaget har i Mark- och miljööverdomstolen gett in kompletterande trafikbuller-utredning, PM Trafikbullerutredning från WSP Akustik.

Villkor 5 – arbetstider
Bolaget har yrkat att lydelsen av villkor 5 ska ändras bl.a. på så sätt att verksamhetens arbetstid utökas från kl. 6.30–17.00 till kl. 6.00–18.00, utan sommaruppehåll. Bolaget har också efterfrågat ett förtydligande av villkorets utformning avseende arbetstiderna rörande sprängning.

Länsstyrelsen har motsatt sig att villkoret ändras, men medgett ändring av villkorets utformning rörande arbetstid för sprängning.

Målet avser en befintlig täkt där det inom täktens närområde finns ett flertal bostäder. De arbetstider som följer av det överklagade tillståndet är desamma som i det tidigare tillståndet från den 11 januari 2007, med undantag för sommaruppehållet. Uppehållet uppgick tidigare till elva veckor jämfört med nu föreskrivet uppehåll om fem veckor. Viss ytterligare verksamhet tillåts i det nu aktuella tillståndet.

Av Naturvårdsverkets Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Rapport 6538, april 2015) följer att riktvärdet för ljudnivån dagtid från industri/verksamhet gäller under kl. 6–18. Enligt vägledningen bör ljudnivåerna i normalfallet vara vägledande för bedömning av om buller utgör en olägenhet men det kan finnas skäl att tillämpa andra ljudnivåer än tabellvärdena, liksom andra tider.

Mark- och miljööverdomstolen utgår från att täktens tidigare villkorade arbetstider är anpassade till täktens lokalisering. Det finns risk för att närboende kan komma att drabbas av ytterligare bullerstörningar om bullrande verksamhet, i enlighet med bolagets yrkande, tillåts redan från kl. 6.00 fram till kl. 18.00 utan något sommaruppehåll. Mot bakgrund av detta finns det därmed anledning att i detta fall

frångå de tider som framgår av Naturvårdsverkets vägledning avseende ljudnivån från industri/verksamhet (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 11 december 2019 i mål nr M 6644-18). Vad bolaget har gjort gällande om att en tidsbegränsning skulle leda till att bolaget tappar flera projekt per år och därigenom kommer att lida ekonomisk skada utgör inte tillräckliga skäl för att göra en annan bedömning. Mark- och miljööverdomstolen ändrar därför inte arbetstiderna i villkor 5.

Av andra meningen i villkor 5 följer att *bullrande verksamhet som sprängning […] får endast bedrivas kl. 07.00–17.00.* Av tredje meningen i villkor 5 följer att *Sprängning får endast ske kl. 08.00–16.00*. Mark- och miljööverdomstolen uppfattar den tredje meningen som ett förtydligande av vilken tid som sprängning får ske. För att undvika att en felaktig tolkning av villkoret görs ändrar Mark- och miljööverdomstolen dock lydelsen av villkor 5 på det sätt som bolaget yrkat, genom att ordet ”sprängning” tas bort i villkorets andra mening.

Sammantaget finner Mark- och miljööverdomstolen att det inte finns skäl att ändra villkor 5 utöver vad som framgår av domslutet.

Villkor 8 – vägtrafikbuller

Länsstyrelsen har yrkat att villkor 8 ska ändras så att åtgärder kan krävas även om buller från bolagets transporter till och från täktverksamheten bidrar till en ökning av ljudnivåerna från vägtrafikbuller och ljudnivåerna överskrider 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad. Yrkandet innebär också att bullerskydd inte begränsas till skydd vid uteplats.

Bolaget har motsatt sig ändringen.

Mark- och miljööverdomstolen har inledningsvis att ta ställning till frågan om transporterna till och från täkten är att anse som s.k. följdföretag enligt miljöbalken. Vid tillståndsprövningen ska hänsyn tas till andra verksamheter eller särskilda anläggningar som kan komma att behövas för att en verksamhet ska kunna komma till stånd eller bedrivas på ett ändamålsenligt sätt (16 kap. 7 § miljöbalken). Exempel på sådana följdföretag är vägar, kraftledningar och farliga transporter. Enligt förarbetena

ska hänsyn endast tas till följdföretag som har ett direkt samband med den tillstånds-prövade verksamheten (se prop. 1997/98:45 del 2 s. 208).

Högsta domstolens avgörande NJA 2004 s. 421 rörde frågan om transporter till och från en miljöfarlig verksamhet är att anse som följdföretag som ska beaktas vid tillståndsprövningen. Av rättsfallet följer att det inte är rimligt att kräva av den som har ansökt om tillstånd till miljöfarlig verksamhet att den i tillståndsärendet ska redovisa och ansvara för miljökonsekvenserna för långväga transporter när dessa rör sig på stort avstånd från anläggningarna i fråga, och endast utgör en liten del av den totala trafiken och olägenheterna från denna.

Av den trafikbullerutredning som bolaget har åberopat i Mark- och miljöover-domstolen framgår att det längs med väg 1788 och 1789 finns flera bostäder, naturområden samt industriverksamheter i söder. Beräkningarna i utredningen avser nollalternativ, dvs. ett scenario utan täktens transportrörelser, ett scenario med motsvarande transportrörelser enligt tidigare tillstånd samt ett scenario med beräknade antal transportrörelser vid maximal produktion enligt ansökt verksamhet. Eftersom täktens ansökta tillståndstid är 25 år fram i tiden (2048) har beräkningar gjorts avseende ett scenario enligt nollalternativet med en generellt ökande trafikmängd till år 2048 samt ett avseende transportrörelser vid maximal produktion år 2048. I nollalternativet skulle andelen tung trafik år 2048 vara 11 % av den totala trafiken på väg 1788 och 6 % på väg 1789. Vid maximal produktion skulle den tunga trafiken år 2048 på väg 1788 utgöra knappa 15 % och av dessa skulle 37 % utgöras av täktens tunga trafik. På väg 1789 skulle andelen tung trafik utgöra 17 % av den totala trafiken och av den andelen skulle 73 % utgöras av täktens tunga trafik. Beräkningen baseras på att täkten, vid maximal produktion, genererar 134 fordonsrörelser tung trafik per dag samt att 80 % av dessa, eller 107 rörelser, går norrut på väg 1788.

Utifrån scenarierna har ekvivalent ljudnivå vid fasad beräknats längs vägsträckorna. Utan trafik från täktverksamheten överskrids redan i dag riktvärdet 55 dB(A) för ekvivalent ljudnivå för fem fastigheter. Dessa fem fastigheter är de fastigheter som fortsatt skulle få riktvärdet överskridet när verksamhetens transporter skulle vara i drift. Skillnaden är i de flesta fall 1–2 dB(A), och för ett par fastigheter 3 dB(A). En

beräkningspunkt överskrider Infrastrukturpropositionens 1996/97:53 åtgärdsnivå på 65 dB(A). Bolaget har framhållit att den maximala ljudnivån förblir densamma som i nollalternativet eftersom ökat antal fordon inte ökar den maximala ljudnivån samt att trafiken generellt sett ökar på Sveriges vägnät vilket innebär att den sammanlagda ekvivalenta ljudnivån i framtiden ökar, samtidigt som täktens andel av trafikmängden reduceras.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning. Med beaktande av täktens bidrag till tung trafik på de aktuella vägsträckorna får transporterna anses utgöra ett sådant följdföretag som ska beaktas vid tillståndsprövningen. Frågan är då om det, såsom länsstyrelsen har yrkat, finns anledning att ställa krav på åtgärder när täkttransporterna bidrar till att ljudnivåerna vid bostads fasad överskrider 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå. Av den trafikbullerutredning som åberopats av bolaget i Mark- och miljööverdomstolen framgår att det utifrån nollalternativet utan täkttrafik är ett antal bostadsfastigheter där riktvärdet 55 dB(A) överskrids. Enligt utredningen alstrar den tillkommande trafiken vid maximal produktion från täkten en marginell ökning i ljudnivå. Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att det inte framstår som rimligt att bolaget ska åläggas villkor enligt länsstyrelsens yrkande. Länsstyrelsens överklagande ska därför avslås i den del det avser villkor 8. Det ursprungliga åtagandet avseende bullerskyddsåtgärder från bolagets sida kvarstår som villkor.

Villkor 20 – energihushållningsplan

Bolaget har yrkat att villkor 20 ska upphävas i sin helhet och annars motsatt sig att villkoret förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen har motsatt sig att villkoret upphävs och har yrkat att villkoret ska förenas med en delegation till tillsynsmyndigheten att vid behov meddela rimliga villkor om åtgärder, avseende energihushållning och övergång till mer fossilfri energi, framtagna inom ramen för planen.

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling och ska tillämpas så att bland annat hushållning med energi främjas (1 kap. 1 § miljöbalken).

De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken ålägger en verksamhetsutövare en skyldighet att hushålla med råvaror och energi och att i första hand använda förnybara energikällor (2 kap. 5 § miljöbalken). Hushållningsprincipen innebär att all verksamhet ska bedrivas och alla åtgärder ska vidtas på ett sådant sätt att råvaror och energi används så effektivt som möjligt och förbrukningen minimeras (prop. 1997/98:45, del 2, s. 20). Kraven gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem (2 kap. 7 § miljöbalken).

Villkoret om arbete med energihushållning och övergång till mer fossilfri energi motiveras bl.a. av att det är troligt att ny teknik för effektivare energianvändning och en ökad elektrifiering i täkter blir tillgänglig under tillståndstiden. Enligt bolaget möter ett energihushållningsvillkor emellertid praktiska svårigheter för bergtäkter.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen bör ett villkor som föreskrivs för en verksamhet följa den tekniska utvecklingen på området och utgå från vad som anses vedertaget i branschen. Inom täktbranschen har villkor förekommit i form av konkreta åtgärder, genom t.ex. att anslutning av kross inom viss tid ska ske till elnät (se Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 12 juni 2020 i mål nr 36-19 och den 2 juli 2019 i mål nr M 7582-18). Mark- och miljööverdomstolen har inte anledning att ifrågasätta länsstyrelsens påstående om att det i framtiden kommer att ske en utveckling inom tekniken för bl.a. effektivare energianvändning i täkter. Med hänsyn till vad som framkommit genom utredningen i målet bedömer domstolen dock att det inte framgår att det är miljömässigt motiverat att ställa krav på bolaget att upprätta en energihushållningsplan som följer av villkor 20. Energibesparande åtgärder m.m. utvärderas lämpligen i detta fall inom ramen för miljörapportering och egenkontroll. Mot bakgrund av detta finns det inte skäl att pröva frågan om delegation till tillsynsmyndigheten.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att villkor 20 upphävs och villkor 5 får den lydelse som följer av domslutet. Länsstyrelsens överklagande avseende villkor 8 avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2023-06-08

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Liselotte Rågmark, tekniska rådet Ingrid Johansson, hovrättsrådet Henrik Jonsson och tf. hovrättsassessorn Alexandra Tavaststjerna, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Caroline Torstensson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-02-15
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3496-20

PARTER

Sökande
MVB Syd AB, 556076-1214
Företagaregatan 9
266 32 Munka Ljungby

Ombud: Advokat CH HÄ

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad bergtäktsverksamhet m.m. på fastigheten H1 m.fl. Ängelholms kommun

Anl.ID: 75564
Avrinningsområde: 96 Rönne å
N: 6238876 E: 374819 SWEREF99 TM

DOMSLUT

Miljökonsekvensbedömning

Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken så att den specifika miljöbedömningen kan slutföras.

Tillstånd

A. Mark- och miljödomstolen lämnar MVB Syd AB (bolaget) tillstånd till miljöfarlig verksamhet att på fastigheterna H1, H2, H3, H4 och T1 i Ängelholms kommun, inom det verksamhetsområde som markerats på ritning M1 **i domsbilaga 1** bedriva

1. täkt av berg, inkluderande uttag av maximalt 12,5 miljoner ton berg under den totala tillståndstiden samt ett maximalt årligt uttag om 500 000 ton

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 **E-post**: mmd.vaxjo@dom.se www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		måndag – fredag 08:00–16:00

berg inklusive krossning och sortering,

2. täkt av morän, inkluderande uttag av maximalt 200 000 ton morän under den totala tillståndstiden samt ett maximalt årligt uttag om 30 000 ton morän, inklusive krossning och sortering,

3. återvinning av 36 000 ton icke farligt avfall för anläggande av bullervall.

B. Mark- och miljödomstolen lämnar MVB Syd AB tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken att på fastigheterna H1, H2, H3, H4 och T1 i Ängelholms kommun bortleda allt till täkten inläckande neder-bords- och grundvatten, i enlighet med vad som framgår på ritning M1, **domsbilaga 1** samt att utföra och bibehålla erforderliga anläggningar för detta än-damål.

C. Mark- och miljödomstolen avslår, med undantag av punkten A 3 ovan, ansökan om tillstånd till införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av avfallsmassor m.m.

Villkor för tillståndet till miljöfarlig verksamhet

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten, inbegripet skyddsåtgärder för att minimera störningarna på omgivningen, bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.

2. Uttag av material får inte ske till ett större djup än +10 meter över havet (RH 2000) och inte utanför den på exploateringsplanen Ml, **domsbilaga 1** markerade gränsen för brytningsområdet. Övrig verksamhet i samband med exploateringen får inte ske utanför den på exploateringsplanen markerade gränsen för verksamhetsområdet.

3. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska allmänheten på tydligt sätt, exempelvis genom anläggande av blockrader och skyltning, uppmärksammas på riskerna att beträda området. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.

4. All sprängning ska föregås av signal som är tydligt hörbar 500 meter från verksamhetsområdesgränsen.

5. Verksamheten i täkten får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.30 - 17.00. Bullrande verksamhet som sprängning, skuthantering, krossning och sortering får endast bedrivas kl. 07.00 - 17.00. Sprängning får endast ske kl. 08.00 - 16.00. Under perioden vecka 28 - 32 får borrning, sprängning och skuthantering inte ske. I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid. Tillsynsmyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag för enstaka tillfällen.

6. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (L_{eq}) utomhus vid bostäder än:

   50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07.00-18.00
   45 dB(A) lördagar, söndagar och helgdagar kl. 07.00-18.00
   45 dB(A) kvällstid kl. 18.00-22.00
   40 dB(A) nattetid kl. 22.00-07.00

   Den momentana ljudnivån (L_{Fmax}) utomhus vid bostäder, får inte överstiga 55 dB(A) nattetid kl. 22.00-07.00.

   Skutknackning får endast ske invid bergvägg eller bakom bullerskärm och bullerdämpad borrigg ska användas.

De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Ekvivalentvärden ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan, dock minst en timme. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer. Kontroll ska också ske om tillsynsmyndigheten begär det.

7. Buller från bygg- och anläggningsarbetena för uppförande av bullervall ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån (LAeq) utomhus vid fasad till permanentbostadhus och fritidshus inte överstiger

60 dB(A) Helgfri måndag-fredag kl. 7.00-18.00
45 dB(A) Natt samtliga dagar kl. 22.00-7.00
45 dB(A) Lör-, sön- och helgdag kl. 19.00-22.00
50 dB(A) Övrig tid

Den momentana ljudnivån (LAFmax) får inte överstiga 70 dB(A) nattetid (kl. 22.00 — 7.00) vid bostäder och fritidshus.

Anläggandet av bullervall ska ske inom de drifttider som framgår av villkor 5.

Under perioden vecka 28 - 32 får dock inte buller från anläggande av bullervallen ge upphov till högre nivåer än vad som gäller för buller från verksamheten i enlighet med villkor 6.

8. Om buller från bolagets transporter till och från täktverksamheten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm bidrar till en ökning av ljudnivåerna från vägtrafikbuller och ljudnivåerna överskrider 70 dB(A) maximal ljudnivå vid bostads uteplats, ska bolaget bekosta installation av bullerskydd vid uteplats på bostadsfastighet

där ljudnivån överskrider värdet ovan om fastighetsägaren begär det. Bostäder som uppförs efter dagen för denna dom omfattas inte av skyldigheten enligt ovan.

Bestämning av vilka fastigheter som ska bli föremål för åtgärder ska grundas på teoretiska beräkningar med vid var tidpunkt gällande beräkningsmetod för trafikbuller.

9. Markvibrationer - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - orsakade av sprängning får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus vid mer än 10 % av mättillfällena och då högst 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 460 48 66:2011

10. Luftstötvåg till följd av sprängning - mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överstiga 120 Pa vid mer än 10 % av mättillfällena och då högst 150 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 02 52 10.

11. Damning från verksamheten ska begränsas. Bevattning eller andra dammbekämpande åtgärder i produktion, upplag samt av transportvägar ska utföras vid behov. Salt får inte användas på terminalytan. Infartsvägen till täktområdet ska vara asfalterad.

12. Bortledning av vatten från verksamhetsområdet ska ske via sedimentationsdamm försedd med oljeavskiljande funktion innan det släpps ut till recipienten. Innehållet av föroreningar i utgående behandlat vatten får som årsmedelvärde, beräknat utifrån halten i minst fyra representativa prover, inte överstiga följande värden.

Suspenderat material	10 mg/l,
Totalkväve	3 mg/l
Oljeindex	1 mg/l

Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

13. Föroreningsinnehållet i de inerta avfallsmassor som tillförs verksamhetsområdet för uppförande av bullervall får inte överstiga följande halter.

Ämne	*mg/kg TS*
Arsenik	10
Barium	200
Bly	20
Kadmium	0,2
Kobolt	15
Koppar	40
Krom tot	40
Kvicksilver	0,1
Nickel	35
Vanadin	100
Zink	120
Alifat >C5-C8	25
Alifat >C8-C10	25
Alifat >C10-C12	100
Alifat >C12-C16	100
Alifat >C16-C35	100
Aromat >C8-C10	10
Aromat >C10-C16	3
Aromat >C16-C35	10
PAH-L	0,6
PAH-M	2
PAH-H	0,5

14. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall, med undantag för avfallsmassor som ska återvinnas i bullervall, ska lagras och hanteras så att spill

och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är invallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare. Behållare ska skyddas mot påkörning och invallningar ska vara skyddade mot nederbörd. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

15. Oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner ska ske på tät yta eller så ska lämpligt skydd för uppsamling av spill användas. Uppställningsplatser för arbetsmaskiner och fordon ska vara utformade så att oljespill och läckage inte kan förorena omgivningen. Alternativt kan enstaka parkerade fordon förses med skydd för uppsamling av spill.

16. Vid konstaterad häckning av berguv inom tidsperioden 1 januari till och med 30 juni får sprängning och utbrytning i brytfront där häckningsplatsen är belägen inte ske inom det skyddsavstånd som bestäms efter samråd med Skånes Ornitologiska förening alternativt annan sakkunnig. Skyddsavståndet ska fastställas av tillsynsmyndigheten. Minsta skyddsavstånd är dock 50 meter.

17. Under brytning av täkten ska det löpande tillskapas lämpliga bohyllor för berguv så att det inför varje häckningssäsong finns minst 2 lämpliga häckningshyllor som inte kommer att brytas ut under kommande häckningssäsong. Dessa ska lokaliseras till syd- eller västvända lägen och vara fristående, dvs. inte ha anslutning till omgivande terräng för att förhindra åtkomst för predatorer eller boplundrare.

18. Om verksamheten upphör ska efterbehandling av verksamhetsområdet ske. Efterbehandlingen ska ske kontinuerligt och huvudsakligen i enlighet med efterbehandlingsplanen. Senast tre år innan verksamheten beräknas upphöra ska bolaget inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad i samråd med tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingen ska omfatta hela verksamhetsområdet. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång.

19. Verksamheten ska kontrolleras enligt ett kontrollprogram. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Reviderat kontrollprogram ska vara upprättat och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet tagits i anspråk.

20. Bolaget ska senast tolv (12) månader efter att tillståndet har tagits i anspråk lämna in en plan för energihushållning och övergång till mer fossilfri energi till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är beredd att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande, dock minst vart fjärde år, och finnas tillgänglig samt kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten.

Villkor för tillstånd till vattenverksamhet

21. Om inte annat framgår av övriga villkor ska vattenverksamheten, inbegripet skyddsåtgärder för att minimera störningarna på omgivningen, bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.

22. Grundvattennivån får inte avsänkas till en lägre nivå än + 9 möh (RH 2000) inom brytområdet.

23. Sökanden ska ersätta de grävda och borrade brunnar som används för dricksvattenförsörjning till hushåll eller för djurhållning med djupborrade brunnar eller brunn med ledningar och hydranter där förväntad påverkan har beräknats till mer än 0,5 meter enligt ansökan. Samma gäller för fastigheter där ytvatten används för vatten till djurhållning inom område där förväntad påverkan har beräknats till mer än 0,5 m. Kravet gäller ej fastigheter som är anslutna till kommunalt vatten för hushållsändamål och som inte har djurhållning vid tidpunkten för denna dom. Ersättningsåtgärderna ska säkerställa att såväl kvantitet som kvalitet på vattenförsörjningen kan upprätthållas. Åtgärderna ska ske i samråd med respektive berörd fastighetsägare och vara utförda inom 6 månader från att tillståndet tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

24. Om det inom den tid som medgivits för anmälan av oförutsedd skada uppstår betydande påverkan från täktverksamheten på vattenförsörjningen i enskild vattentäkt för husbehovsändamål och djurhållning utöver vad som omfattas av villkor 23 ovan, ska sökanden ombesörja en ersättningsbrunn. Vid akut vattenbrist i enskild vattentäkt för husbehovsändamål och djurhållning, till följd av täktverksamheten, ska sökanden omgående efter anmodan provisoriskt tillhandahålla vatten för fastighetens vattenbehov till dess att vattenförsörjningen kan anordnas permanent. Sökanden ska omgående informera tillsynsmyndigheten om inkomna anspråk och vidtagna åtgärder.

25. Det momentana utflödet av bortlett vatten från verksamhetsområdet till recipient får inte överstiga 75 l/s. Bortledning ska i görligaste mån ske med ett jämnt flöde. Vid eventuell bräddning ska vattnet ledas tillbaka ner i täkten.

26. Bortledd mängd yt- och grundvatten ska mätas med summerande flödesmätare. Vattenuttagen ska journalföras månadsvis.

27. Så länge bortledning av grundvatten från täktområdet sker ska bolaget mäta grundvattennivåerna i minst 8 grundvattenrör eller motsvarande, i anslutning till motstående intressen, och så att det beräknade influensområdets utbredning kan verifieras. Mätning av grundvattennivåerna ska ske med fasta intervall minst en gång per månad. Mätning av grundvattennivåerna ska i övrigt ske i den omfattning som framgår av kontrollprogram. Resultaten av mätningarna ska journalföras.

28. Journaler över utförda mätningar och observationer ska hållas tillgängliga hos bolaget för var och en som anser sig berörd av vattenverksamheten.

29. Bolaget ska vidta skyddsåtgärder i form av överledning av från täkten bortlett yt- och grundvatten till dammsystem 1 och 6 enligt figur 23 i den hydrogeologiska utredningen i ansökan. Överledningen ska syfta till att upprätthålla en stabil vattennivå i dammarna under tillståndstiden. Tillsynsmyndigheten får meddela de närmare föreskrifter om flöden och nivåer som kan erfordras.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov meddela de ytterligare villkor som kan behövas avseende

- kontrollen av verksamheten
- fastställande av skyddsavstånd enligt villkor 16
- flöden och nivåer avseende överledning till damm 1 och 6 enligt villkor 29
- efterbehandling enligt villkor 18

Ekonomisk säkerhet för täkt

Tillståndet till miljöfarlig verksamhet får inte tas i anspråk förrän bolaget ställt säkerhet om 2 100 000 kronor för kostnader för avstädning och efterbehandling av verksamhetsområdet. Säkerheten prövas av mark- och miljödomstolen efter ansökan av bolaget. Säkerheten ska gälla minst två år efter tillståndstidens utgång. Säkerheten ska förvaras hos Länsstyrelsen i Skåne län.

Tidsbegränsning

Tillstånden till miljöfarlig verksamhet och till vattenverksamhet, enligt A och B ovan, gäller i tjugofem (25) år från lagakraftvunnen dom.

Igångsättningstid

Den genom denna dom tillståndsgivna miljöfarliga verksamheten, såvitt avser brytning utöver tidigare tillståndsgiven mängd, ska ha satts igång senast två (2) år efter lagakraftvunnen dom.

Arbetstid

De genom denna dom tillståndsgivna arbetena avseende vattenverksamhet ska vara utförda inom tio (10) år efter lagakraftvunnen dom.

Oförutsedd skada

Anspråk enligt 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken på grund av oförutsedd skada ska för att få tas upp till prövning framställas till mark- och miljödomstolen senast femton (15) år efter arbetstidens utgång.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte den i beslut den 23 juli 2020 fastställda prövningsavgiften om 124 837 kronor.

Verkställighet

Tillståndet till miljöfarlig verksamhet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

Tillståndet till vattenverksamhet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft, under förutsättning att bolaget hos länsstyrelsen ställt säkerhet om 50 000 kronor. Säkerheten ska prövas och förvaras av Länsstyrelsen i Skåne län.

Förordnande om tidigare tillstånd

Det befintliga tillståndet till verksamheten, meddelat av Länsstyrelsen i Skåne län, miljöprövningsdelegationen, den 11 januari 2007, dnr 551-11588-04 med ett kompletterande beslut om fastställande av slutliga villkor den 11 november 2010, dnr 551-92381-09 ska upphöra att gälla vid den tidpunkt då bolaget tar det nya tillståndet i anspråk. Bolaget ska skriftligen i förväg underrätta tillsynsmyndigheten när bolaget avser ta det nya tillståndet i anspråk.

Ersättning för skada

Mark- och miljödomstolen avvisar yrkandena om ersättning för tidigare skador från CL NO, BI BA samt ST AN och TO AN.

Rättegångskostnader

MVB Syd AB förpliktas att betala ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Skåne län med 46 400 kr och till Miljö- och tillståndsnämnden i Ängelholms kommun med 30 000 kr.

På beloppen ska betalas ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Sekretess

Mark- och miljödomstolen förordnar att sekretessen enligt 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsatt vara tillämplig för de uppgifter om berguv som finns i ab 1 (bilaga B1), 36, 102 och 110 och som har lagts fram vid mark- och miljödomstolens huvudförhandling inom stängda dörrar.

_____

Innehållsförteckning

SAKEN ... 1
DOMSLUT ... 1
Miljökonsekvensbedömning ... 1
Tillstånd ... 1
Villkor för tillståndet till miljöfarlig verksamhet ... 2
Villkor för tillstånd till vattenverksamhet ... 8
Ekonomisk säkerhet för täkt ... 11
Tidsbegränsning ... 11
Igångsättningstid ... 11
Arbetstid ... 11
Oförutsedd skada ... 11
Prövningsavgift ... 11
Verkställighet ... 12
Förordnande om tidigare tillstånd ... 12
Rättegångskostnader ... 12
Sekretess ... 13
BAKGRUND ... 16
TIDIGARE BESLUT ... 16
ANSÖKAN ... 16
Prövningens avgränsning ... 16
Yrkanden ... 17
Förslag till villkor ... 18
Övriga åtaganden ... 22
Verksamhetsområdet och dess omgivningar ... 22
Teknisk beskrivning ... 25
Miljökonsekvensbeskrivning ... 40
Miljökvalitetsnormer ... 71
Säkerhetsrapport ... 72
Kontroll av verksamheten ... 73
Ekonomisk säkerhet ... 74
Tillståndstid ... 75
Verkställighetsförordnande ... 75

YTTRANDEN ... 76
Naturvårdsverket, Havs och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ... 76
Sveriges Geologiska Undersökning, SGU ... 76
Trafikverket ... 78
Länsstyrelsen i Skåne län ... 78
Ängelholms kommun ... 90
Miljö- och tillståndsnämnden i Ängelholms kommun ... 91
Skånes Ornitologiska förening ... 98
Naturskyddsföreningen Ängelholm ... 98
Enskilda motparter ... 100
SÖKANDENS BEMÖTANDE ... 112
DOMSKÄL ... 147
Rådighet ... 147
Slutlig miljöbedömning och tillåtlighet ... 147
Tidsbegränsning ... 150
Villkor ... 150
Delegation ... 156
Avfallshanteringsplan ... 156
Kompensationsåtgärder ... 157
Ekonomisk säkerhet ... 157
Igångsättningstid ... 158
Arbetstid ... 158
Oförutsedd skada ... 158
Verkställighetsförordnande ... 158
Ianspråktagande och upphävande av befintliga tillstånd ... 159
Prövningsavgift ... 159
Rättegångskostnader ... 159

BAKGRUND

MVB levererar idag bergmaterial som används regionalt vid nybyggnation av bland annat bostäder, vägar, broar och dylika anläggningsprojekt. I takt med att regionen fortsätter att expandera, ökar även efterfrågan på det bergmaterial som bryts i Hillarp. Täkten i Hillarp försörjer huvudsakligen området i och omkring nordvästra Skåne, främst Ängelholm och Helsingborg med ballastprodukter. Det befintliga tillståndet för täkt upphör inom kort och för att kunna möta regionens behov ansöker MVB därför om att fortsätta och även utvidga verksamheten. MVB ser fortsatt ett stort lokalt och regionalt behov av förädlade produkter, och täkten har visat sig vara lämpligt lokaliserad med få motstående intressen.

TIDIGARE BESLUT

Nu befintligt tillstånd meddelades genom beslut av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Skåne län den 11 januari 2007, dnr 551-11588-04 med ett kompletterande beslut om fastställande av slutliga villkor den 11 november 2010, dnr 551-92381-09. Tillståndet gäller fram till den 31 december 2025. MVB innehade även tillstånd för uttag och bearbetning av sand samt hantering av matjord och rena schaktmassor men detta upphörde att gälla den 31 december 2010. Befintligt tillstånd medger ett totalt uttag om 2,4 miljoner ton berg, med ett maximalt årligt uttag på 300 000 ton.

ANSÖKAN

Prövningens avgränsning

MVB ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till täkt av berg och även överlagrande morän. Ansökan omfattar vidare bortledande av grundvatten enligt 11 kap. miljöbalken. Den ansökta vattenverksamheten är föranledd av att täkt av berg behöver ske i torrhet. Förutom täkt- och vattenverksamhet söks även tillstånd för införsel, lagring och bearbetning av externa massor (icke farligt avfall). Ansökan omfattar även uppförande av en bullervall som beskrivs närmare nedan.

Under samrådet inför ansökan har samråd även genomförts enligt 13 § lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagen"). Den ansökta verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningen då laddningar (explosiva ämnen) om tio ton eller mer används vid sprängning.

Yrkanden

MVB Syd AB ("MVB") ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan jämte bilagor, på fastigheterna H1 m.fl., inom det verksamhetsområde som markerats på M1 till den tekniska beskrivningen ("TB"), Bilaga A, bedriva fortsatt och utökad bergtäktsverksamhet i enlighet med verksamhetskoderna 10.11, 10.50, 90.40, 90.80, 90.110 samt 90.141 i miljöprövningsförordningen (2013:251) innefattande:

a. täkt av berg, inkluderande uttag av maximalt 12,5 miljoner ton berg under den totala tillståndstiden samt ett maximalt årligt uttag om 500 000 ton berg inklusive krossning och sortering,
b. täkt av morän, inkluderande uttag av maximalt 200 000 ton morän under den totala tillståndstiden samt ett maximalt årligt uttag om 30 000 ton morän, inklusive krossning och sortering,
c. årlig införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av maximalt 110 000 ton avfall per år varav
    - maximalt 40 000 ton jord- och schaktmassor,
    - maximalt 30 000 ton asfalt,
    - maximalt 20 000 ton betong,
    - maximalt 10 000 ton tegel,
    - maximalt 10 000 ton klinker, samt
    - lagring av maximalt 30 000 ton avfall vid något tillfälle,
d. återvinning av 36 000 ton icke farligt avfall för anläggningsändamål (anläggande av bullervall).

MVB ansöker även om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att på fastigheterna H1 m.fl. bortleda allt i täkten inläckande nederbörds- och grundvatten, i enlig-het med vad som framgår på ritning M1 samt att utföra och bibehålla erforderliga anläggningar för detta ändamål, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i ansökningshandlingarna samt vad som sökanden i övrigt har uppgett eller åtagit sig i målet. Grundvattennivån får inte avsänkas till ett större djup än + 9 möh (RH 2000) inom brytområdet.

MVB bedömer att dispens från förbuden i 4 § artskyddsförordningen inte krävs men om domstolen anser att dispens krävs yrkar bolaget reservationsvis att dispens meddelas.

MVB yrkar vidare att mark- och miljödomstolen

a. bestämmer igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken till två år från lagakraftvunnet tillstånd,

b. bestämmer tiden enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken, då arbetena hänförliga till vattenverksamheten ska vara utförda, till 10 år från lagakraftvunnet tillstånd,
c. bestämmer att tillståndet avseende täktverksamhet enligt 9 kap. miljöbalken ska tidsbegränsas att gälla i 25 år från det att tillståndet vinner laga kraft,
d. bestämmer den tid enligt 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken inom vilken anspråk på ersättning i anledning av oförutsedda skador av vattenverksamhet ska framställas till 15 år räknat från utgången av den av domstolen bestämda arbetstiden,
e. fastställer de villkor som föreslås nedan,
f. godkänner den i ansökan ingående miljökonsekvensbeskrivningen ("MKB"),
g. meddelar verkställighetsförordnande, dvs. förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft och bestämmer den ekonomiska säkerheten enligt 22 kap. 28 § miljöbalken till 50 000 kronor,
h. att den ekonomiska säkerheten för fullgörandet av efterbehandlingen fastställs till 1 700 000 kronor,
i. beslutar att prövningsavgiften för ansökan fastställs till 124 837 kronor,
j. slutligen hemställer MVB om att det befintliga tillståndet till verksamheten, meddelat av Länsstyrelsen i Skåne län, miljöprövningsdelegationen, den 11 januari 2007, dnr 551¬11588-04 med ett kompletterande beslut om fastställande av slutliga villkor den 11 november 2010, dnr 551-92381-09 ska upphöra att gälla vid den tidpunkt då MVB tar det nya tillståndet i anspråk. MVB ska skriftligen underrätta tillsynsmyndigheten när bolaget avser ta det nya tillståndet i anspråk.

Förslag till villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt uppgivit eller åtagit sig i ärendet.

2. Uttag av material får inte ske till ett större djup än + 10 meter över havet (RH 2000) och inte utanför den på exploateringsplanen Ml, bilaga Al, markerade gränsen för brytningsområdet. Övrig verksamhet i samband med exploateringen får inte ske utanför den på exploateringsplanen markerade gränsen för verksamhetsområdet.

3. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska allmänheten på tydligt sätt, exempelvis genom anläggande av blockrader och skyltning, uppmärksammas på riskerna att beträda området. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar.

4. All sprängning ska föregås av signal som är tydligt hörbar 500 meter från verksamhetsområdesgränsen.

5. Samtliga i ansökan ingående verksamheter, såsom borrning, sprängning, krossning, skuthantering och utlastning, får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00 — 18.00.

   I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid.

   Tillsynsmyndigheten får därutöver vid specifika behov, t.ex. i samband med infrastrukturprojekt, medge att arbetstiderna vid bergtäkten tillfälligt utökas.

6. Buller från täktverksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande:

Vardag	kl. 06.00-18.00	50 dB(A)
Lör-, sön- och helgdag	kl. 06.00-22.00	45 dB(A)
Kväll	kl. 18.00-22.00	45 dB(A)
Natt	kl. 22.00-06.00	40 dB(A)

   Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer utomhus vid bostäder över 55 dBA får inte utföras nattetid (kl. 22.00-06.00).

   Mätningar ska genomföras vid förändringar i verksamheten som kan öka bullerbidraget eller vid befogade klagomål. Mätningar ska utföras som närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder. Om värdena överskrids vid en mätning ska åtgärder vidtas så att värdena kan innehållas vid en uppföljande mätning, vilken ska genomföras vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer

7. Buller från anläggandet av bullervallen får inte ge upphov till högre nivåer än vad som framgår av kraven i Naturvårdsverkets allmänna råd för buller från byggplatser (NFS 2004:15). Under perioden vecka 28-32 får dock inte buller från anläggande av bullervallen ge upphov till högre nivåer än vad som gäller för buller från verksamheten i enlighet med villkor 6.

8. Markvibrationer - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - orsakade av sprängning får inte överstiga 4 mm/s vid bostadshus vid mer än 10 % av mättillfällena och då högst 6 mm/s. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 460 48 66.

9. Luftstötvåg till följd av sprängning - mätt genom frifältsmätning - får vid bostadshus inte överstiga 120 Pa vid mer än 10 % av mättillfällena och då högst 150 Pa. Mätningarna ska utföras enligt gällande Svensk Standard, för närvarande SS 02 52 10.

10. Grundvattnet inom täktområdet får inte avsänkas till en lägre nivå än + 9 meter (RH 2000).

11. Bortledning av vatten från verksamhetsområdet ska ske via sedimentationsdamm försedd med oljeavskiljande funktion innan det släpps ut till recipienten. Innehållet av föroreningar i utgående behandlat vatten får som årsmedelvärde, beräknat utifrån halten i minst fyra representativa prover, inte överstiga följande värden.

Suspenderat material	10 mg/l,
Totalkväve	5 mg/l
Oljeindex	1 mg/l

Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

12. Om det inom den tid som medgivits för anmälan av oförutsedd skada uppstår betydande påverkan från MVB:s verksamhet på vattenförsörjningen i enskild vattentäkt för husbehovsändamål, ska sökanden ombesörja en ersättningsbrunn. Vid akut vattenbrist i enskild vattentäkt för husbehovsändamål, till följd av MVB:s verksamhet, ska sökanden omgående efter anmodan provisoriskt tillhandahålla vatten för fastighetens vattenbehov till dess att vattenförsörjningen kan anordnas permanent.

13. Innehållet av PAH i den asfalt som tas emot får inte överstiga 70 mg/kg TS (70 ppm).

14. Damning från verksamheten ska begränsas. Bevattning eller andra dammbekämpande åtgärder i produktion, upplag samt av transportvägar utförs vid behov.

15. Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på en yta som är ogenomsläpplig för de aktuella ämnena, försedd med invallning eller annan konstruktion till skydd mot utsläpp samt i övrigt vara utformad så att nederbörd inte ansamlas. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av övriga behållares volymer. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner. Cisternerna ska förses med påkörningsskydd.

16. Oljehantering inklusive tankning av fordon och parkering av arbetsmaskiner får endast ske på hårdgjord yta för att förhindra att spill och läckage når omgivningen. Utrustning för sanering av spill ska finnas lättillgängligt inom verksamhetsområdet.

17. Senast tre år innan tillståndet för verksamheten upphör ska verksamhetsutövaren inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad efter samråd med tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten ska underrättas när efterbehandlingen är slutförd.

18. För verksamheten ska finnas ett aktuellt kontrollprogram. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska vara upprättat och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter tillståndet har tagits i anspråk.

19. Om buller från bolagets transporter till och från täktverksamheten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm bidrar till en ökning av ljudnivåerna så att riktvärdena i Infrastrukturpropositionen överskrids ska bolaget bekosta installation av bullerskyddskärm intill uteplats på fastighet där ljudnivån från vägtrafikbuller överskrids, om fastighetsägaren begär det.

    Detta gäller på de fastigheter där ljudnivåerna överskrider 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad gällande bostäder byggda före år 1997 eller 70 dB(A) maximal ljudnivå alternativt om ljudnivåerna överskrider 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad gällande bostäder byggda efter år 1997 eller 70 dB(A) maximal ljudnivå.

20. Det momentana utflödet av vatten från verksamhetsområdet till recipienten får inte överstiga 75 l/s. Bortledning ska i görligaste mån ske med ett jämnt flöde. Vid eventuell bräddning ska vattnet ledas tillbaka ner i täkten.

21. Så länge bortledning av grundvatten sker med stöd av nu lämnat tillstånd ska bolaget mäta bortledd mängd vatten (grundvatten och ytvatten) med flödesmätare. Vattenuttagen ska journalföras månadsvis.

22. Så länge bortledning av grundvatten från täktområdet sker ska bolaget mäta grundvattennivåerna i 8 grundvattenrör eller motsvarande, i anslutning till motstående intressen. Bolaget ska fyra gånger per år med fasta intervall, en gång per kvartal, kontrollera grundvattennivåerna. Resultaten av mätningarna ska journalföras.

Övriga åtaganden

* Brunnar
  MVB erbjuder sig att ersätta de grävda och borrade brunnar, som används för dricksvatten eller för djurhållning, där förväntad påverkan har beräknats till mer än 0,5 meter med en djupborrad brunn. Detta gäller dock endast de fastigheter som inte är anslutna till kommunalt vatten. Övriga brunnar kommer att följas upp och kontrolleras inom ramen för kontrollprogrammet.

* Buller
  MVB åtar sig att asfaltera den väg som leder in till täktområdet för att minska buller från täktverksamheten ytterligare.

  MVB åtar sig att utföra skutknackning invid bergvägg alternativt bakom bullerskärm.

* Avverkning
  MVB åtar sig att avbana vegetationstäcke successivt i enlighet med uttagstakten.

Verksamhetsområdet och dess omgivningar

Allmänt

Den planerade bergtäkten är lokaliserad i Ängelholms kommun, ca 1 km från Munka-Ljungby och 4 km från Ängelholm. Täktområdet ligger i ett gränsland mellan låglänt odlingslandskap/slätt och skogsklätt backlandskap. Bergtäktsområdet ligger helt dolt inne i skogsmark utan exponering i landskapet. Förutom skogsmark finns i området våtmarker i form av mossytor. Längs områdets västra kant går Tåstarps backaväg med flertalet boende längs med vägen. In- och utfart till täktområdet ansluter direkt sydväst om täkten, till allmän väg 1788. Brytområdet angränsar till Maglemossen.

Översiktsplanen för Ängelholms kommun antogs av kommunfullmäktige den 28 augusti 2017 och beskriver kommunens utveckling till år 2035. Av den framgår att området för planerad täkt inte omfattas av några specifika bestämmelser eller kommunala intentioner.

Ett generellt mål för kommunen att öka befolkningen med 1 % per år presenteras i planen. En hållbar bebyggelseutveckling ska ske med nybyggnation i anslutning till befintlig bebyggelse i centralorten samt i kommunens större tätorter Hjärnarp, Magnarp/Vejbystrand, Munka-Ljungby och Strövelstorp.

Lokaliseringen av täkten relativt centralt i närheten av planerade utökningsområden ger möjlighet till en god hushållning med såväl råvaror som energi. Huvuddelen av transporterna kan genomföras inom rimliga avstånd.

Den ansökta verksamheten strider således inte mot gällande kommunala planer och program. Vidare omfattas inte verksamhetsområdet av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Riksintressen och andra områden skyddade enligt miljöbalken
Det planerade verksamhetsområdet omfattas inte av några skyddade områden som riksintresse för naturvård, naturreservat eller liknande.

I täktens närområde finns inga områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken, t.ex. nationalparker, naturreservat, biotop-, djur eller växtskyddsområden. Inte heller några Natura 2000-områden finns inom potentiellt påverkansområde.

Yt- och grundvattenförekomster
En vattentäkt med skydd enligt miljöbalken finns 300-400 meter från täktens västra gräns. Totalt bedöms ca 1,3 % av vattenskyddsområdets ca 1 300 hektar påverkas av en grundvattensänkning över 0,3 meter i berg.

De första två kilometerna av vattnets väg är ett övrigt vatten utan statusklassning. Därefter når vattnet Rössjöholmsån som är den första klassade vattenförekomsten som vattnet leds till. Rössjöholmsån mynnar i Rönne å som når havet vid Skälderviken utanför Ängelholm. Grundvattenflödet är i stora drag riktat från de högre belägna områdena i nordost, inströmningsområdet, ut mot Ängelholmsslätten i sydväst, utströmningsområdet.

Grundvattenförekomsten (5E624463-131830) har god kvantitativ status och inga betydande påverkanskällor har identifierats. Den geometriska noggrannheten på magasinets avgränsning beskrivs som god. Den kemiska statusen är klassad som otillfredsställande på grund av problem med PFAS.

En hydrogeologisk utredning har genomförts av WSP. Syftet med undersökningen är att bestämma influensområde i berg och jord för grundvattnet. Det finns brunnar i närområdet och en inventering av brunnarna har utförts.

Vidare är ett dikningsföretag vid namn *Avloppsdike inom Hillarps by* är beläget uppströms täktverksamheten och bedöms därmed inte påverkas av verksamhetens vattenavledning.

Ytterligare drygt 2 km från täkten finns Hunserödsbäckens regleringsföretag. En del av Rössjöholmsån, ca 1,5 km från täkten, omfattas av dikningsföretag Rössjöholmsåns och Stenebäckens reglering.

Verksamhetsområdet ligger inte inom något strandskyddat område.

Natur och kulturmiljöer
MVB har uppdragit åt WSP att utföra en naturvärdesinventering.
Inventeringen visar att det inom inventeringsområdet finns hävdade marker. Objekt 1 består av tre betesmarker väster om täkten och har tilldelats naturvärdesklass 4 — visst naturvärde. Inom inventeringsområdet finns vidare en del vattendrag och dammar. Vattendrag kan skadas av bland annat förändrade naturliga vattenregimer, utsläpp av föroreningar och grumling från markanvändning och exploatering. Likaså gäller för den kärrskog som finns öster intill täkten (objekt 3). Vattenmiljöerna kring täkten är starkt påverkade av fördämningar och skapade fiskdammar.

En rödlistad art (ask) och den fridlysta arten vanlig padda observerades även i fält. Många grova och senvuxna askar finns i objekt 2 som är tilldelat naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde.

Enligt SkOF:s samrådsyttrande ska även en skyddsklassad art häcka i området.

Den invasiva arten blomsterlupin har hittats på en plats inom inventeringsområdet. Hantering av massor, i närheten och vid platsen, bör enligt inventeringen göras på ett sådant sätt att spridning av arten förhindras.

Uppgifter hämtade från Skogsstyrelsen (Skogens pärlor) visar att det finns en sumpskog inom planerat täktområde, benämnd Maglemosse på den topografiska kartan. Denna inventerades under fältbesök i samband med naturvärdesinventering. Skogen är av hydrologisk typ kärrskog och 5,2 ha stor. Området är dikat och har skog som klassificeras som slutavverkningsskog. Liknande objekt ligger i närheten utanför täktområdet. Ingen av objekten är naturvärdesklassade av Skogsstyrelsen. Vidare finns inom 500 meter från planerade verksamhetsområdet fornlämningar och övriga arkeologiska lämningar.

I täktens närområde finns flera hägnadssystem belägna vid fastighetsgränser. En del av ett sådant är fyra stenmurar.

En fyndplats klassad fornlämning ligger ca 80 meter från planerad verksamhetsgräns i norr. Den fornlämningsyta i form av en tidigare boplats som hittats vid sydväst, vid infarten till täkten, är idag utschaktad.

Sydväst om täkten, ca 100 m från verksamhetsgränsen och ca 550 m från brytområdet ligger en fornlämning i form av en bytomt/gårdstomt. Vidare ligger några enstaka röjningsrösen i området.

Den ansökta verksamheten bedöms sammanfattningsvis inte påverka någon natur- och kulturmiljö på något oacceptabelt sätt.

Byggnader
Det saknas bebyggelse av tätortskaraktär i direkt anslutning till täktområdet. Avståndet från det ansökta brytområdet till närmaste bebyggelse är ca 115 m och ligger på fastigheten T2. Merparten av de närboende inom 500 m runt det fö-reslagna verksamhetsområdet ligger längs Tåstarps Backaväg som löper parallellt med verksamhetens västra sida. Norr och nordöst om täkten finns även ett fåtal bostadshus längs Gånarpsvägen och Tunnbindarevägen.

Den ansökta verksamheten bedöms sammanfattningsvis inte påverka närliggande bebyggelse på något oacceptabelt sätt.

Teknisk beskrivning
Täktverksamheten
Verksamheten bedrivs på ett för branschen traditionellt sätt. De ingående momenten i verksamheten är:

- Avskogning och avbaning av ytliga jordlager
- Borrning
- Sprängning
- Knackning av skut (delning av större block)
- Lastning och interna transporter
- Krossning
- Sortering
- Uttransport

I norra delen av verksamhetsområdet sker bland annat brytning, i de södra delarna finns en yta för sortering och upplag.

Utöver täktverksamheten har Bolaget också ett befintligt beslut om mottagning och bearbetning av externa massor. Den delen av verksamheten var dock endast beslutad att gälla fram till den 31 december 2010.

Verksamheten får enligt befintligt tillstånd bedrivas helgfri måndag-fredag mellan klockan 06.30-17.00. Krossning och borrning får endast ske vardagar mellan

klockan 07.00-17.00. Sprängning får endast ske vardagar mellan klockan 08.00-16.00. Sprängning, borrning, skutknackning och krossning får inte ske under perioden 15 juni-31 augusti. Tillsynsmyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, för enstaka tillfällen medge undantag från detta villkor.

Den fortsatta verksamheten kommer huvudsakligen att bedrivas på liknande sätt som idag. Det planerade verksamhetsområdet ligger inom fastigheterna H1 m.fl. och omfattar en yta på ca 31 ha, se figur 3.2.1 nedan. Inom denna yta avses brytning av berg ske inom ett brytningsområde på ca 13 ha. Den ansökta verksamheten omfattar ett totalt uttag av 12,5 miljoner ton berg och 200 000 ton morän under en tidsperiod på 25 år med ett årligt maximalt uttag på 500 000 ton. Brytning avses ske ned till ett djup på + 10 m ö.h.

Krossning och siktning/sortering kommer att ske med mobil utrustning. Upplag kommer att finnas både inom och utanför brytningsområdet men alltid inom verksamhetsområdet.

Utöver bergtäkt med tillhörande vatten- och sevesoverksamhet ansöker Bolaget även om mottagning och återvinning av årligen totalt 110 000 ton externa massor samt även om att avyttra överlagrande morän. Total mängd avfall som lagras samtidigt inom verksamhetsområdet kommer inte överskrida 30 000 ton. Uppskattningsvis finns 200 000 ton morän. Bolaget ansöker därför om täkt av 200 000 ton morän, med ett maximalt årsuttag av 30 000 ton.

Verksamheten kommer i allt väsentligt att bedrivas på samma sätt som idag. Nya maskiner, brytningsmetoder och tekniker kommer att implementeras efterhand bättre sådana finns tillgängliga eller då nya regelverk införlivas. Geografiska gränser för brytnings- och verksamhetsområdena kommer dock förändras. En stor del av det planerade brytningsområdet ligger inom det befintliga, men en utökning sker i norr och ytterligare en fastighet (T1) tillkommer.

Det ansökta utökningsområdet består till stor del av skogsmark. Verksamhetens tre befintliga sedimentationsdammar ligger inom ansökt brytområde och kommer att behöva flyttas. Det finns även en äldre avslutad kommunal deponi som Bolaget avser att gräva ur.

Jämförelse mellan befintlig och sökt verksamhet

	Befintligt tillstånd	**Sökt verksamhet**
Fastigheter	H1, H2, H3 och H4 T3 och T4	H1, H2, H3, H4 och T1
Verksamhetsområde yta	41 ha	31 ha
Brytområde yta	4,4 ha för bergtäkt 7,5 ha för sandtäkt	13 ha för bergtäkt
Brytdjup max	+ 10 möh inom bergtäkt + 1 möh inom sandtäkt t	+ 10 möh
Totala brytmängder	2,4 miljoner ton berg 350 000 ton sand	12,5 miljoner ton berg 200 000 ton morän
Årliga maximala brytmängder	300 000 ton berg 50 000 ton sand	500 000 ton berg 30 000 ton sand
Tillståndstid	31 dec 2025	25 år

Material	Berg, sand, betong, matjord, rena schaktmassor. Tillstånd utgånget 31/12 2010	Berg, schaktmassor, asfalt, betong, tegel och klinker
Arbetstider	Helgfri vardag 06.30-17.00 Krossning/borrning 07-17 Sprängning 08-16 Sommaruppehåll 15 juni-31 aug (sprängning, borrning, skutknackning, krossning)	Helgfri vardag 06-18 All verksamhet 06-18

Vattenverksamhet
Enligt definition i 11 kap. 2 § miljöbalken är bortledande av grundvatten och utförande av anläggningar för detta, tillståndspliktig vattenverksamhet. Enligt 9 och 12 §§ i samma kapitel kan sådan verksamhet undantas från tillståndsplikt om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. För att utreda vilken påverkan som täktverksamheten kan medföra har en hydrogeologisk utredning genomförts.

Utredningen anger att en påverkan på enskilda eller allmänna intressen kommer att ske genom en avsänkning i grundvattennivå, vilket medför att tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken kommer att sökas.

Vattenverksamhet, enligt vad som beskrivits ovan, innebär att Bolaget succesivt avleder vatten som ansamlas i bergtäkten allteftersom verksamheten etablerar sig på djupare nivåer inom brytområdet. Den planerade brytningen innebär att täkten bryts ut till som lägst +10 m ö.h. och grundvatten kan då behöva undanhållas ner till +9 m ö.h.

I praktiken kommer det att anläggas en pumpgrop ca en meter under produktionsytan till vilken även avrinnande ytvatten kommer att ledas. Vattnet pumpas sedan upp ur täkten och leds till anläggningens sedimentationsdamm. Därifrån släpps det ut i ett befintligt dike vilket slutligen, via Rössjöholmsån och Rönne å, mynnar ut i Skälderviken.

Sevesoverksamhet
Brytning av berg sker genom sprängning. Vid användning av mer är 10 ton sprängmedel per sprängtillfälle omfattas verksamheten av lagen (1999:381) om skydd mot olyckor, Sevesolagen, och klassificeras då som en Sevesoverksamhet. Bolagets planerade täktverksamhet kan innefatta en användning som överstiger 10 ton och kommer därmed att utgöra en Sevesoverksamhet.

Vid maximal produktion kommer det att ske cirka 10-20 sprängningar på ett år. I det fall storleken på salva måste minskas på grund av exempelvis vibrationshastighet kommer antalet salvor/sprängningar att öka.

Processen börjar med att berget som ska sprängas besiktigas av borr- och sprängpersonal. Med ledning av tidigare utförda sprängningar på platsen samt uppgifter om avstånd till närmast liggande byggnader planeras sedan borrnings- och sprängningsarbetet. Hänsyn tas till påverkan på omgivningarna från vibrationer och kastrisker. Sprängning dokumenteras i sprängjournal.

Både borrning och sprängning utförs av extern entreprenör. Inför sprängning borras hål i berget. Produkterna för sprängning är i huvudsak pumpbara och levereras med lastbil till sprängplatsen strax före laddning. Fordonen som används vid transporterna är godkända för leveranser av produkter som på plats blandas till ett funktionellt sprängmedel. I fordonet förvaras produkterna åtskilda i behållare som var för sig inte utgör ett funktionellt sprängmedel. Inför sprängning placeras en så kallad patronerad laddning (fast sprängning) i botten av spränghålen. Därefter blandas bulkprodukterna från fordonet ner i spränghålen tillsamman med ett förgasningsmedel som efter ca 10 minuter känsliggjort blandningen till ett sprängmedel. När alla hål fyllts och apterats sprängs salvan. Vid vissa tillfällen används dynamit istället som sprängämne. Spräng- och tändmedel hanteras enligt gällande föreskrifter från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap.

Vid vissa tillfällen sker mindre sprängningar för sönderdelning av stora skut eller för att bereda nya arbetsytor. Dynamit används ibland för hantering av skut, dvs. större block som behöver sönderdelas för att kunna hanteras vidare.

En normal sprängning bedöms innefatta ca 3000 - 5000 kg sprängmedel, med en total laddning på ca 40 - 60 kg per hål. En normal sprängning lösgör normalt ca 20 000 – 35 000 ton berg. Sprängning beräknas ske ca 8-14 gånger per år vid normalproduktion på ca 300 000 ton, och vid maximal produktion på 500 000 ton ca 10 - 20 gånger.

<u>Mottagning och återvinning av massor</u>
Bolaget har sedan tidigare en terminalyta inom dagens verksamhetsområde som kommer fortsätta att användas för detta. I befintligt tillstånd medgavs, fram till år 2010, uttag och bearbetning av sand samt hantering av matjord och rena schaktmassor.

Bolaget avser i ansökt verksamhet att återuppta verksamheten med mottagning och återvinning av icke farligt avfall.

Som riktvärden för vilka föroreningshalter som får förekomma i externa massor för återvinning och förädling, anser Bolaget att Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre än ringa risk, MRR, är lämpliga att utgå från. Förebyggande kontroll kommer att ske för att säkerställa att detta efterlevs.

Total mängd avfall som lagras samtidigt inom verksamhetsområdet kommer inte överskrida 30 000 ton. Med externa massor avses jord- och schaktmassor, asfalt, betong, tegel och klinker. Fördelat på respektive avfallstyp avses maximalt 40 000 ton jord- och schaktmassor, 30 000 ton asfalt, 20 000 ton betong, 10 000 ton tegel och 10 000 ton klinker tas emot, bearbetas och återvinnas årligen.

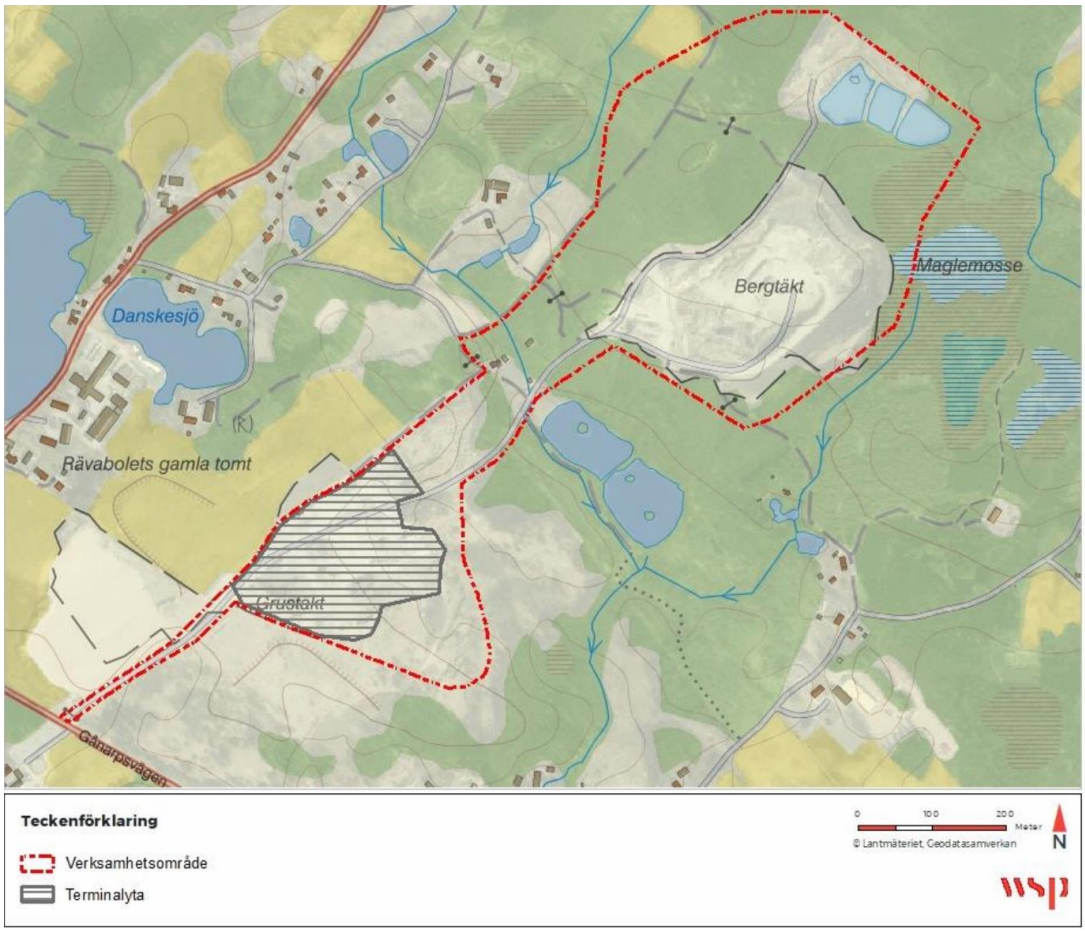

Nedan listas de avfallstyper samt avfallskoder som Bolaget avser att återvinna:

Avfallstyp	**Avfallskod**
Betong	17 01 01
Tegel	17 01 02
Asfalt	17 03 02

Jordmassor	17 05 04
Klinker	17 01 13

Inkommande massor genomgår vägning, kontroll, sortering, och lagring innan utleverans till kund. Bolaget har ett kontrollprogram för denna hantering, där bland annat ursprung och mängder dokumenteras.

Bolaget upprättar överenskommelse med kund som avser att avlämna jord- och schaktmassor i täkten. Kunden ska innan transport till täkten försäkra sig om att massorna uppfyller krav på renhet i upprättad överenskommelse, dvs klarar Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre än ringa risk, MRR. När massorna konstaterats rena transporteras de till täkten där invägning sker. Intyget på rena massor ska redovisas till bolaget innan leverans. Bolagets mottagare vid våg kontrollerar att renheten i intyget understiger gränsen i avtalet.

Varje inkommande lass besiktigas okulärt vid införseln av personal på plats. Vid infartskontrollen kontrolleras att materialet inte:

- har avvikande färg eller lukt
- innehåller synliga främmande föremål
- har några synliga eller förnimbara förekomster av olja eller bensin
- på något annat vis avviker från vad som kan antas vara normalt

Vid misstanke om att det inkommande materialet är eller kan vara förorenat ska en laboratorieanalys av materialet krävas alternativt ska materialet avvisas.

Det kommer att behöva anläggas en bullervall mot väster. Eftersom moränmaterialet i täkten lämpar sig för olika anläggningsändamål i samhället ser Bolaget ett behov av att anlägga bullervallen med externa ofyndiga massor samt godkända massor från den nedlagda deponin. Bolaget har utfört en platsspecifik beräkning av vilket föroreningsinnehåll som är tillämpbart för dessa externa massor.

<u>Borttagande av deponi</u>
Enligt länsstyrelsens EBH-register finns en inventerad avfallsdeponi med riskklass 2 i nordvästra delen av täktområdet, se figur 3.7.1 Deponin var verksam mellan åren 1968 till 1971. Enligt MIFO fas 1-inventeringen är deponin ca 60x60 meter i plan med en yta på ca 6 630 m^2 (EBH-Stödet, 2012). Det finns inte några kända miljötekniska markundersökningar utförda inom deponiområdet. Bolaget har dock provtagit lakvatten från deponin och utfört screeninganalys. Baserat på genomförda analyser finns det inget som tyder på att vattnet som pumpas från täkten påverkas av lakvatten från en deponi. Vanliga markörer för att detektera lakvattenpåverkan som konduktivitet, klorid, näringsämnen och organiskt kol har uppmätts i låga eller

mycket låga halter. Screeninganalyserna visar att det inte förekommer några naturfrämmande ämnen i det pumpade vattnet (WSP, 2019

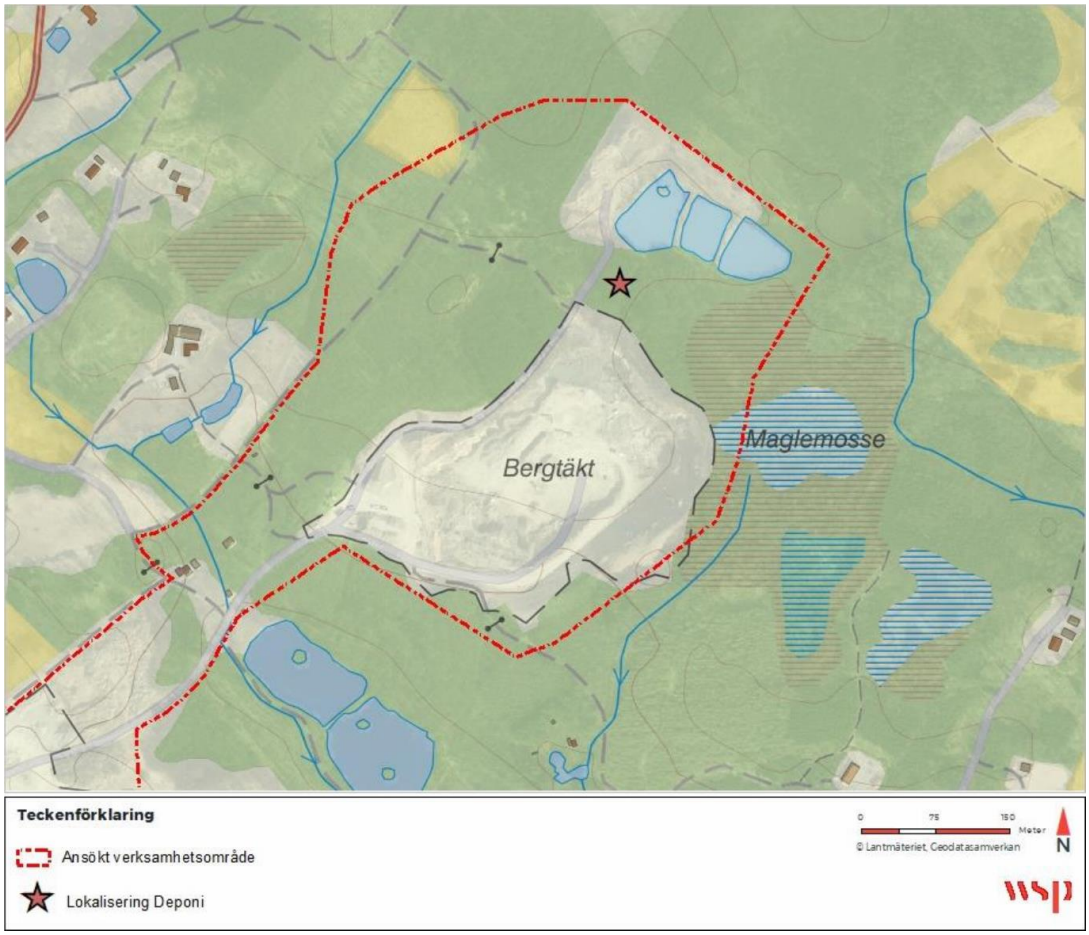

Bolaget avser att gräva ur deponin. I dagsläget finns inte några kända miljötekniska markundersökningar utförda inom deponiområdet. För att ta reda på innehållet i deponin samt för klassificering av massorna kommer undersökningar att utföras efter att prövning av täktansökan samt vattenbortledningen är avslutad. En närmare beskrivning av deponin samt vilka åtgärder som kommer vidtas finns i *"Provtagnings-plan nedlagd deponi, H1, Ängelholms kommun"*.

Sammanfattningsvis avser Bolaget att provta, avgränsa och klassificera innehållet i deponin och utifrån resultatet sedan transportera massorna till godkänd mottagningsplats.

Arbetstider

Alla i ansökan ingående verksamheter, såsom borrning, sprängning, krossning, skuthantering, lastning och transporter kommer att bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00 — 18.00.

I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. behöver Bolaget ha möjlighet till utlastning även utöver ovan angiven tid. Detta ska dock godkännas av tillsynsmyndigheten.

Transporter

Alla transporter till och från täkten kommer att ske via det allmänna vägnätet, huvudsakligen med lastbil. Infarten till täkten är och kommer att vara från sydväst, väg 788. Trafiken leds till största delen (ca 80%) norrut på väg 788 i riktning mot Tåstarp och sen vidare ut på väg 789 mot E6:an. Viss trafik (ca 20%) går söderut mot Munka-Ljungby.

Med förväntade maximala brytningsmänger på 500 000 ton berg per år samt 30 000 ton morän beräknas antalet materialtransporter ut från täkten uppgå till ca 67 stycken (134 transportrörelser) per dag. Detta utifrån en beräkning på 36 ton per transport och 220 arbetsdagar per år.

Beräknat enligt förutsättningarna ovan tillkommer vid maximal verksamhet ca 14 transporter för hantering av externa massor.

Tabell 3.9.1 *Sammanställning av transportrörelser.*

Verksamheten vid Hillarp	Antalet transportrörelser (in- och uttransporter) per dag
Normalproduktion, brytning av berg (300 000 ton)	76
Maximal produktion, brytning av berg (500 000 ton)	126
Maximal produktion, brytning av morän (30 000 ton)	8
Maximal produktion, externa massor (110 000 ton)	28

För att reducera damning och buller kommer hela transportvägen från allmän väg in till täktområdet att asfalteras.

Maskinpark och byggnader

För den planerade verksamheten krävs maskinutrustning i form av:

- Borrmaskin för losshållning av berget
- Krossanläggning
- Sorteringsanläggning med sikt(ar)
- Hjullastare för lastarbeten och avbaning
- Grävmaskin för bland annat matning av kross, vid skuthantering och i samband med avbaningsarbeten

Utleveranser av materialet kommer att ske med lastbilar.

Vid den tidigare sandtäkten finns bolagets platskontor samt en våg. Bolaget avser att fortsätta använda dessa så länge bergtäkten används. Vid in- och utfarten finns läsbara bommar.

Buller och vibrationer

Buller uppkommer främst vid borrning, skutknackning och vid krossning, men även sortering, lastning och transporter förorsakar visst buller. Sprängningarna orsakar ett kortvarigt men kraftigt buller. Buller ger påverkan endast när verksamhet pågår och ger inga långtidseffekter efter det att verksamheten upphör. Buller från flera verksamheter kan medföra en kumulativ effekt. I det aktuella fallet bedöms dock inte några närliggande betydande bullerkällor förekomma. Bolaget har gett WSP i uppdrag att utföra en bullerutredning för verksamheten vid Hillarp.

Idag får enligt villkor inte sprängning, borrning, skutknackning eller krossning bedrivas i täkten under perioden 15 juni-31 augusti, vilket får negativa ekonomiska konsekvenser för Bolaget. Denna begränsning i arbetstider bedöms inte heller vara motiverad ur störningssynpunkt för omgivningen. I fortsättningen önskar därför Bolaget att dessa arbetsmoment ska kunna bedrivas året runt så länge föreskrivna bullernivåer innehålls.

Transporterna kommer att öka med planerad verksamhet jämfört med idag, eftersom uttagsvolymerna kommer att öka. Det finns inga bostadshus längs infartsvägen till täkten. Påverkan från transporter sker på de allmänna vägarna.

I samband med sprängning uppkommer markvibrationer och luftstötvågor som sprids till omgivningen. Beroende på varierande förutsättningar avseende bergkvalitet, utslagsriktning, läge, förekomst av sprickor i berget, väderförhållanden med mera varierar också storleken på vibrationerna till viss del från en sprängning till en annan.

Med en väl anpassad sprängplan, som inkluderar anpassade dimensionerande laddningar och rätt orienterade brytningsriktningar, bedöms vibrationerna eller luftstötsvågor från sprängningar inte medföra någon risk för skador på byggnader. Vid behov finns möjlighet till anpassad (reducerad) laddning för att inte överskrida praxis för vibration och luftstöt.

En vibrationsutredning samt en riskanalys har utförts av Nitro Consult. Av denna framgår bl.a. följande. Fastigheter inom 750 m har inventerats. Resultat från tidigare mätningar visar att vibrationerna vid närmaste bostäder ligger väl under gällande rikt och gränsvärden vid ansökt pallhöjd och håldiameter.

Bolaget önskar att alla arbetsmoment ska kunna bedrivas under normala arbetstider, så länge föreskrivna bullernivåer efterlevs.

En bullerutredning har genomförts för att utreda vilken påverkan den planerade verksamheten kan komma att medföra på omgivande bostadsbebyggelse. Utredningen visar att brytning av det ansökta brytningsområdet kan ske utan bullerskydd vid startskede och vidare mot gränsen i nordöst utan att riktvärden överskrids för de närboende. Vid brytning i nordöst kommer en bullervall behövas, placerad i nordväst med en höjd på minst 3 meter. Utan bullervall kommer fastigheterna T5, T6 och T2 att få för höga ljudnivåer under dagtid.

Vid terminalytan behöver arbete med både sikt och lastning ske på den sydöstra ytan för att klara gällande riktvärden under dagtid. Enbart lastning kan ske längs med täktvägen vid terminalytan under dagtid, men inte under kvällstid och helger där fastigheten T4 får för höga ljudnivåer.

För att uppfylla krav på bullernivåer avser Bolaget att bygga en bullervall inom verksamhetsområdet. Figuren nedan visar vallens tänkta placering utifrån resultat från bullerutredningen. Bullervallen planeras vara 350 meter lång och 7 meter hög. Bullervallens slänter planeras till vinkeln 1:1 samt med några extra meter i basen. Bullervallens bredd planeras till ca 16 meter. Detta ger ett behov av ca 20 000 m^3 externa massor, vilket motsvarar ca 36 000 ton.

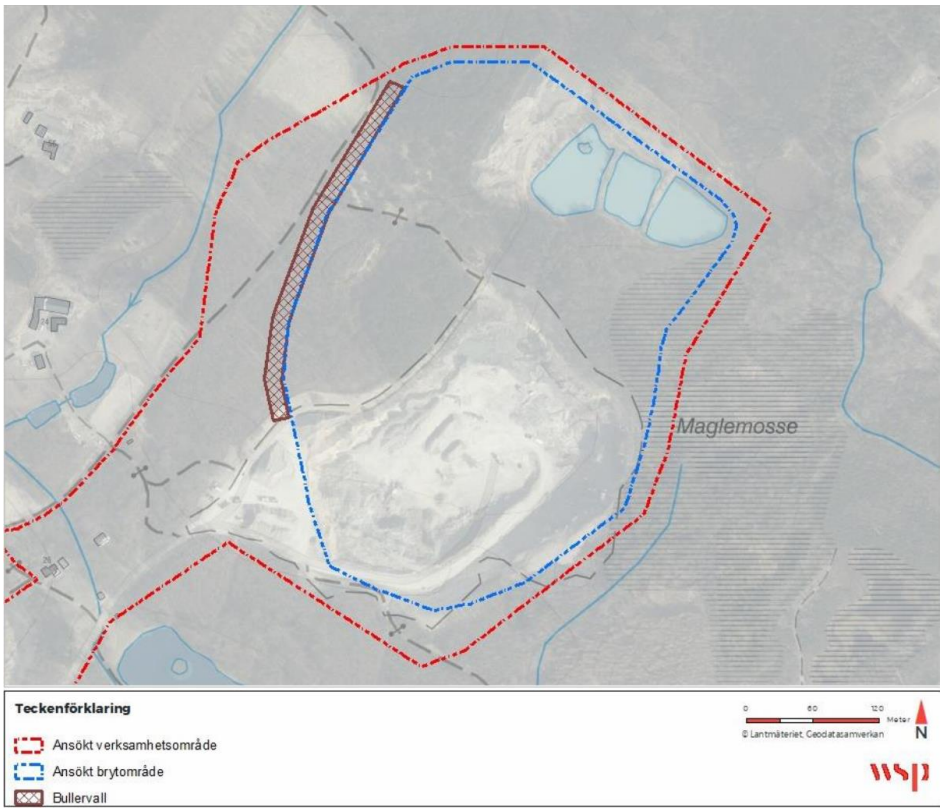

Då moränmaterialet i täkten lämpar sig för olika anläggningsändamål i samhället ser Bolaget ett behov av att anlägga bullervallen med externa ofyndiga massor t.ex. överskottsmassor från entreprenader i täktens närhet, alternativt massor från deponin. Bolaget har utfört en platsspecifik beräkning av vilket föroreningsinnehåll som är tillämpbart för dessa externa massor. Beräkningen visar att värdena för KM klaras för samtliga parametrar utom nickel som överstiger med 5 mg. Resultatet får anses försumbar då modellen som används är konservativ samt utgår från att samtliga massor är KM-massor vilket aldrig blir fallet i praktiken.

Som riktvärden för vilka föroreningshalter som får förekomma i externa massor, anser Bolaget att Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) är lämpliga att utgå från

Bolaget kommer att ta fram ett kontrollprogram för hanteringen av externa massor. Inkommande massor föreslås genomgå vägning, kontroll, sortering, krossning och lagring innan utleverans till kund.

Bolaget har, som mottagare av avfall, krav enligt lagstiftningen att ta reda på om det finns en risk med massorna och hur stor den risken i så fall är. Innehållet i massorna redovisas för tillsynsmyndigheten. För att uppfylla detta kan det vid behov krävas provtagning. För att avgöra om provtagning är nödvändigt bedömer Bolaget, innan massorna transporteras till täkten, massornas ursprung. Finns det risk att massor kommer från en fastighet där det till exempel bedrivits industriverksamhet, kemikalieförvaring eller tankning av olja kommer massorna att provtas innan de når Hillarpsanläggningen.

All hantering av inkommande massor samt uppgifter om ursprung, typ, mängder med mera dokumenteras.

Damning

Täktverksamheten kan ge upphov till damm genom framför allt krossanläggningar, siktar, upplag och transporter. Även diffus damning kan uppkomma och då vid behov motverkas genom insatser med bevattning av körytor.

Avfall

Verksamheten ger inte upphov till några betydande avfallsmängder då den typen av service sker på annan plats. Det avfall som uppkommer är exempelvis spillolja, batterier och hushållsavfall.

Farligt avfall sorteras och samlas i separata behållare. Innan entreprenör anlitas för transport av avfall kontrollerar Bolaget att entreprenören har tillstånd för att transportera samt att mottagaren har tillstånd att ta emot avfallet.

Kemiska produkter

Dieselolja för hjullastare förvaras i en cistern inne i en container. Containerns invallning rymmer hela tankens volym + 10%. Dieselolja till kross- och sorteringsverk förvaras i ADR-klassad tank vid bergtäkten.

Enklare underhåll av maskiner kommer att bedrivas internt vid täkten medan större servicearbeten görs på Bolagets verkstad i Munka Ljungby. Detta innebär att inga större förråd av kemikalier behövs i täkten.

De insatskemikalier som behövs för daglig drift avses att förvaras i låst miljöcontainer. Sprängmedlen som avses användas är i huvudsak pumpbara och levereras som bulk i lastbil till sprängplatsen strax före laddning. Inga sprängmedel kommer därmed att förvaras inom verksamhetsområdet. I fordonet förvaras produkterna i åtskilda behållare som var för sig inte utgör ett funktionellt sprängmedel.

Energiförsörjning

Kross- och siktanläggningar kommer att drivas med dieselelektrisk drift. Arbetsfordon kommer initialt att drivas med diesel miljöklass 1. Alternativa drivmedel kommer att beaktas allteftersom sådana blir tekniskt och ekonomiskt tillgängliga. Platskontoret och pumpanläggningen drivs via elnätet.

Vattenhantering

Yt- och grundvatten kommer att ledas bort då täkten fördjupas. I och med att brytning planeras att ske norrut och innefatta det berg som idag överlagras av sedimentationsdammar kommer vattenbortledningen att ändras. I den fortsatta verksamheten kommer sedimentationsdamm istället att placeras väster om täkten.

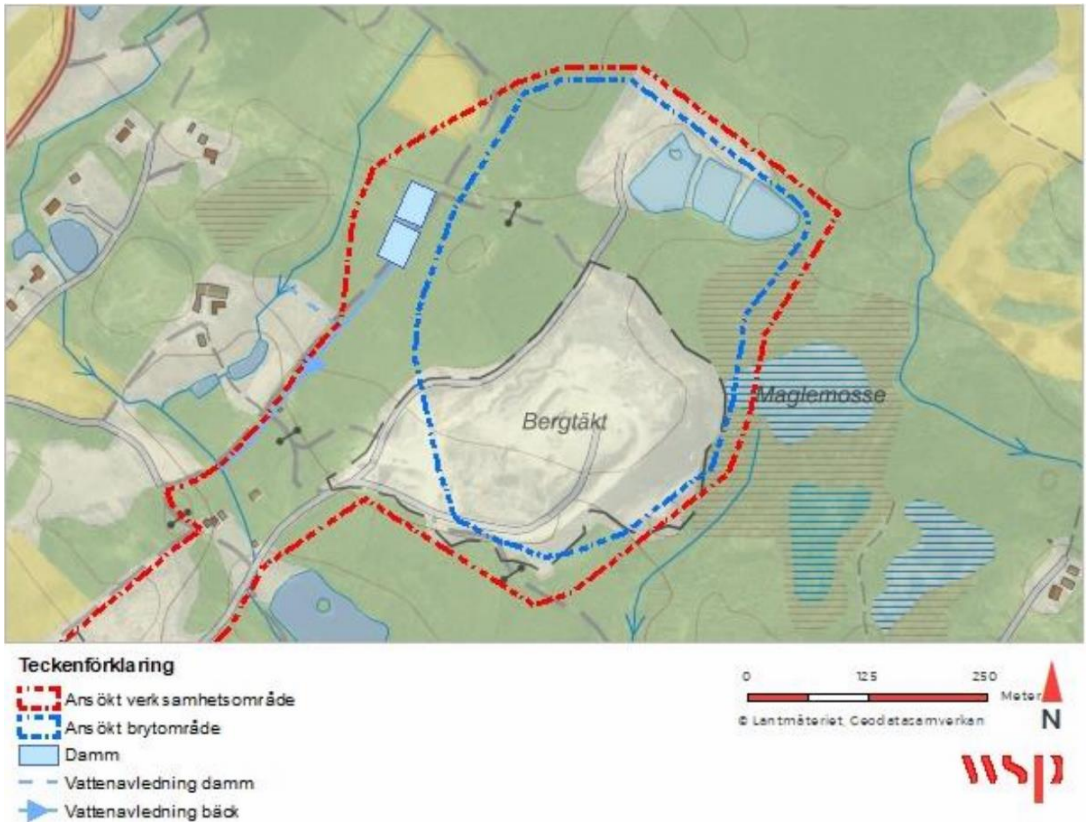

Dimensioneringen har beräknats utifrån de flöden och pumpvolymer som beräknas uppstå från verksamheten. Grundvattenbortledningen från verksamheten har i den hydrogeologiska utredningen beräknats till ca 35 l/s, vid fullt utbruten täkt. Avledningen av grundvatten kommer att öka successivt, allteftersom brytningen framskrider. Bedömt flöde motsvarar ett medelvärde över längre tid, då grundvattennivåer fluktuerar beroende på bland annat nederbörd och årstid.

Delavrinningsområdet, 624157-131915, har en area på ca 45 km^2 och en medelhögavrinning på 8,7 m^3/s. Arean på verksamhetsområdet runt själva brytområdet är ca 20 ha, vilket motsvarar ca 0,5 % av hela delavrinningsområdet. Därmed kan ett överslag på bidraget från området beräknas till ca 40 l/s. Om dammens dimensioneras för 75 l/s överstiger detta trolig pumpkapacitet och därmed hålls också uppehållstiden tillräckligt hög för att sedimentationen ska ske. Det motsvarar en damm på ca 2600 m^2. Därmed ska också utflödet regleras till maximalt 75 l/s och vid eventuell bräddning ska vattnet ledas ner tillbaka till täkten för att hålla god rening även vid stora flöden.

Dammens storlek på 2600 m^2 är en beräknad teoretisk dimensionering. Bolaget kommer sannolikt att anlägga en större damm med 2-3 seriekopplingar.

Kvaliteten på utgående vatten kommer att kontrolleras genom provtagningar.

Vatten kommer även att vid behov användas för dammbekämpning av upplag och vägar inom verksamhetsområdet, samt för personella behov. Vatten kommer att tas från pumpgrop eller sedimentationsdamm.

Risk och säkerhet

De betydande miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra, till följd av yttre händelser, kan exempelvis uppstå vid extrem nederbörd. Denna eventuella händelse utreds i samband med upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningen. I detta skede har inga andra yttre händelser som kan medföra betydande miljöpåverkan identifierats.

Tänkbara haverier och olyckor vid arbetsplatsen kan främst relateras till sprängningar samt fall och ras vid bergbranter. Bolaget arbetar i befintlig verksamhet aktivt med att minimera riskerna genom att ha goda rutiner och en genomarbetad egenkontroll för hur sprängningar och övrig verksamhet sker. Haverier på maskiner skulle kunna medföra utsläpp av petroleumprodukter med en eventuell förorening av mark och vatten som följd, medan ett ras och fall kan leda till såväl personskador som materiella skador. Sprängning kommer att utföras av utomstående entreprenör med tillstånd. Vid sprängning följs Arbetsmiljöverkets föreskrift (2007:1) om sprängarbeten som innebär att det bland annat ska upprättas en sprängplan för varje sprängobjekt innan sprängarbetet utförs samt att det ska utses en sprängarbas som leder och övervakar arbetet. Sprängmedlet som används är trögflytande vilket ger goda möjligheter att vidta saneringsåtgärder vid ett eventuellt spill. Som regel kan borrhålen fyllas på utan spill, och skulle det ändå ske kan det lätt samlas upp och stoppas ner i ett borrhål igen.

Efterbehandling

Bergtäkten kommer efter avslutad brytning att gestaltas som en täktsjö genom att utpumpning av vatten avslutas och den naturliga grundvattenytan återställs. Sjön kommer att ligga innesluten av skog och bildas av både inläckande grundvatten och ytvatten från området. Vattnet kan användas både av vilt och för bad.

De moränpartier som kommer att få en brant högre än 3 meter kommer att förses med en varnande, och delvis framkomsthindrande, stenrad. Därtill kommer en skyddshylla att skapas genom att morän avlägsnas från bergöverytan.

Detaljerna i gestaltningen och markanvändningen runt sjön redovisas i efterbehandlingsplanen, se ritning M3 i bilaga A1, och ska i detta skede ses som ett förslag och kan komma att revideras i samråd med tillsynsmyndigheten i god tid innan tillståndet löper ut.

Miljökonsekvensbeskrivning

Alternativa lokaliseringar

Utifrån den metodik som använts i lokaliseringsutredningen har området vid Hillarp identifierats som den bästa lokaliseringen för en fortsatt bergtäkt där förutsättningar finns för brytning av ballastmaterial till asfalt- och betongändamål. Inga uppenbara konflikter har i studien framkommit med avseende på transportvägar, marknad, materialtillgång, områdesskydd, kulturmiljö eller riksintressen.

Bergmaterialprov visar bra bergkvalitet lämplig för planerade användningsändamål. En tillräcklig mängd bergmaterial bedöms finnas för att fortsätta täktverksamhet på platsen och för att kunna leverera material i tillräcklig mängd för att motsvara det behov som finns i regionen.

Utredningarna kring grund- och ytvatten, buller samt utförd naturvärdesinventering visar på att den planerade verksamheten kan ske utan oacceptabel negativ inverkan på människors hälsa och miljö. Bolaget anser därför att föreslagen lokalisering, med avseende på bl.a. markanvändning, resurshushållning, transportmöjligheter, geologiska förutsättningar, bergkvalitet, avsättningsområde och påverkan på natur- och kulturmiljö utgör det bästa alternativet.

En alternativ lokalisering som Bolaget har utrett benämns Kågeröd, som ligger ca 4 km öster om samhället Kågeröd.

Den aktuella lokaliseringen ligger inom ett jungfruligt område med skog. Området är utpekad som riksintresse för naturvård, se figur 4.3.2. Området berör bland annat en fornåker.

Transporterna skulle gå mindre allmänna vägar och passera ett flertal mindre och större samhällen.

Närmaste bostadshus ligger ungefär 400 meter från den aktuella lokaliseringen. Området utreddes aldrig i detalj p.g.a. att markägaren inte medgav rådighet. Bedömningen är dock att tillåtlighetsprövning hade blivit kontroversiell utifrån att det är jungfrulig mark, riksintresse naturvård med mera.

Alternativ utformning

Utformningen för det ansökta bryt- respektive verksamhetsområdet är framarbetad efter förekomst av berg med god kvalitet och lokala förutsättningar för en rationell brytningsprocess och för att samtidigt minska negativ påverkan från verksamheten på människor och miljö.

Alternativa utformningar, såsom att enbart gå djupet eller åt annat väderstreck, har utretts och bedömts som sämre än föreslagen utformning. För att gå djupet kräver och också breddning av utrymmesskäl och dagens brytområde i Hillarptäkten är relativt liten till ytan.

Bergkvalitet, logistiskt läge och behov

Bergmaterial, dvs. krossat berg, sand och grus, är den volymmässigt största industriellt producerade varan i Sverige. Historiskt har det producerats 60 - 90 miljoner ton bergmaterial årligen i landet. Materialet behövs i stort sett överallt där samhällen och infrastruktur byggs, underhålls eller repareras. Eftersom den absoluta merparten av materialet transporteras med lastbil är det viktigt både av miljöskäl och ekonomiska skäl att transportavståndet mellan producenten (täkten) och mottagningsområdet (där kunderna/byggplatsen finns) är så kort som möjligt. Den geografiska lokaliseringen och de logistiska möjligheterna i anslutning till täktområdet är därför några av de viktigaste parametrarna vid val av plats för en täkt.

Bergmaterialet som avses brytas i täkten ska användas för vägbyggnadsändamål och infrastruktur. Bergmaterialet fungerar som ersättningsmaterial till naturgrus och bidrar till att användningen av naturgrus kan minska i linje med nationella mål.

Täktområdet utgörs, enligt SGU:s kartvisare Berggrund 1:50 000 - 1:250 000, av bergarten granodioritisk-granitisk gnejs. Urberget i täktområdet hör till de sydvästsvenska gnejserna och består till största delen av rödgrå gnejs. Inom området finns diabasgångar i nordväst-sydvästlig riktning med en brant stupning mot sydväst.

Bergmaterialprov visar bra bergkvalitet som är lämplig för ansökta användningsändamål. En tillräcklig mängd bergmaterial bedöms finnas för att fortsätta täktverksamhet på platsen och för att kunna leverera material i tillräcklig mängd för att motsvara det behov som finns i regionen.

Hillarpstäkten är idag en etablerad täkt som huvudsakligen försörjer området nordvästra Skåne, främst Ängelholm och Helsingborg med ballastprodukter. Erfarenheterna från den befintliga täkten visar bl.a. att berget håller hög kvalitet och att det finns god avsättning för MVB:s produkter inom ett rimligt transportavstånd. För att möjliggöra husbyggande samt byggande av infrastruktur och anläggningar är det nödvändigt att använda bergmaterial från tillståndsgivna täkter.

Samhällets förändring har inneburit ökade krav på bergmaterial samt restriktiv tillståndsgivning för olika naturgrustäkter. Anledningen till ökade krav på bergmaterialet har bland annat varit att trafikmängden har ökat och att kostnaderna för byggande och underhåll av vägar därmed har stigit. Betydelsen av slitstarkt material för

att hålla nere kostnader har därmed blivit större. Samtidigt har naturgrusanvändningen, som ofta står i strid med dricksvattenintressen och vattenförsörjningsplanering, kraftigt minskat vilket är i linje med det nationellt antagna miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet.* Detta innebär att naturgrus enbart ska användas till områden där inte ersättningsmaterial finns. Att bevara våra naturgrusavlagringar är en precisering av miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet.*

Utvecklingstrenden i Region Skåne är att bostadsbyggandet ökar men att även behovet av bostäder fortfarande ökar, och alltjämt förväntas öka. Detta leder i sin tur till ett behov av tillskott av andra samhällsfunktioner såsom skolor, förskolor, infrastruktur, vatten och avlopp, energiförsörjning, avfalls- och masshantering samt täkter.

De tre storstadsregionerna; Stockholm, Göteborg och Malmö-Lund, står för 76 % av byggbehovet och de tio FA-regioner (arbetsmarknadsregioner) som har det högsta byggbehovet står sammantaget för 89 %. Täkten i Hillarp är belägen inom FA-region Malmö-Lund och ingår därmed i ett av landets tre områden med störst byggbehov.

Malmö-Lundregionen har ett prognosticerat behov av 100 600 nya bostäder under perioden, vilket motsvarar ca 8,6 nya bostäder per 1 000 invånare och år.

Avseende det regionala behovet i närkommunerna (Båstad, Helsingborg, Åstorp, Klippan, Bjuv Örkelljunga) och inom en två mils radie från planerad täkt finns drygt 600 större byggnadsprojekt planerade som rör allt från flerbostadshus, daghem, skolor, kontor och vägar. Samtliga dessa byggprojekt kommer kräva stora mängder ballast inom avsättningsområde på ca två mils radie från den planerade täktlokaliseringen.

För att en fri marknad ska fungera på ett konkurrensmässigt bra vis krävs ett överskott av bergmaterial. Vidare kan de olika täkternas materialkvalitet skilja sig åt och mängderna kvalitetsmaterial för exempelvis betong eller slitlager för väg kan vara betydligt mindre. En utmaning i Skåne är att de geologiska förutsättningarna för att producera ballast är begränsade samtidigt som konkurrensen om marken är stor

Sammanfattningsvis kan MVB konstatera att det föreligger ett fortsatt stort behov av det aktuella materialet som Hillarpstäkten har att erbjuda samt att det logistiskt fördelaktiga läget talar för att den aktuella lokaliseringen är den bästa tänkbara.

Hydrologi och hydrogeologi

Områdets hydro- och hydrogeologi har utretts. Rapporten återfinns i sin helhet i bilaga B2. Utifrån olika befintliga geologiska- och hydrologiska underlag samt genomförd brunnsinventering har en grundvattenmodell för det aktuella området upprättats och kalibrerats. Denna har sedan använts i den hydrogeologiska utredningen för att beskriva påverkan på ytliga och djupa grundvattenförhållanden vid utbrytningen av täkten.

Beräkningsresultaten från grundvattenmodellen har använts för avgränsning av ett influensområde för grundvatten, d v s ett område där påverkan på grundvattenförhållanden kan förutses uppkomma som följd av den grundvattensänkning som kommer att ske som följd av planerad brytning. Inom influensområdet har allmänna och enskilda intressen, kopplade till yt- och grundvattenfrågor, identifierats och eventuell påverkan på dessa har belysts

.

Detta bearbetas sedan tillsammans med jordartskartan, jorddjupskartan och topografiskt underlag. Bearbetningen leder fram till ett slutligt bedömt influensområde inom vilket praktisk påverkan på grundvattenförhållanden kan förutses kunna uppkomma som följd av sökt vattenavledning.

Täktområdet ligger i delavrinningsområde 624157–131915. Området avvattnas mot väst via Rössjöholmsån, som efter ca 12 km ansluter till i Rönne å strax innan dess mynning i Skälderviken. Täkten är beläget i ett grundvattenmagasin. Grundvattenmagasinet är i isälvssediment och har enligt SGU måttlig grundvattentillgång, med goda eller mycket goda uttagsmöjligheter (1–5 l/s).

Utifrån mer detaljerade studier över avrinningen vid täkten kan lokala avrinningsområden samt vattendelare bedömas. Det planerade verksamhetsområdet ligger inom ett lokalt avrinningsområde som sträcker sig långt norrut, täkten ligger nära gränsen till ett annat avrinningsområde i öster.

Idag pumpas vattnet från bergtäkten upp till en stor damm i tre delar norr om täkten. Avrinningen sker förbi täkten på östra sidan och ansluter söder om täkten till det större vattendraget inom avrinningsområdet.

Pumpflöden har mätts sedan början av 2019, även om viss variation finns ligger pumpningen relativt stabilt runt 30 l/s, medelvärdet under tiden är 31 l/s. Det vatten som pumpas ut är både regnvatten över täktytan och inläckande grundvatten. Allt inläckande grundvatten är däremot inte ett ”naturligt” grundvatten utan en större mängd vatten rundpumpas eftersom uppumpat vattnet leds till dammarna som ligger

uppströms bergtäkten där vattnet infiltrerar genom ett grövre material som tillåter en vattentransport tillbaka ner till bergtäkten.

Dikningsföretag

Ett dikningsföretag för *avloppsdike inom Hillarps* by finns ca 400 meter sydost om täkten. Ytterligare drygt 2 km från täkten finns Hunserödsbäckens regleringsföretag. En del av Rössjöholmsån, ca 1,5 km från täkten, omfattas av dikningsföretag Rössjöholmsåns och Stenebäckens reglering.
Närmaste dikningsföretag, *Avloppsdike inom Hillarps by,* ligger uppströms ansökt verksamhet och bedöms därmed inte påverkas av verksamhetens vattenavledning. Markavvattningsföretagen nedströms ligger långt ifrån ansökt verksamhet och bedöms inte påverkas eftersom verksamhetens påverkan blir försumbar i relation till total area som avrinner till dessa områden.

Vattenintressen

En vattentäkt med skydd enligt miljöbalken finns 300-400 meter från täktens västra gräns. Runt det planerade täktområdet finns markavvattningsföretag vilket berörts ovan.

Enligt SGU:s dataregister ”Brunnar” finns närmaste borrade brunnarna på fastigheterna H5 samt en enskild vattentäkt på fastighet T7. Ingen av brunnarna ligger inom 500 meter från verksamhetens brytområde. SGU:s brunnsregister är ofullständigt och därför genomfördes en kompletterande brunnsinventering i samband med samrådsprocessen. Närboende inom 1000 meter från det planerade verksamhetsområdets yttre gräns fick en brunnsinventeringsenkät via direktutskick i brevlådan. Underlaget användes för att komplettera den hydrogeologiska utredningen (bilaga B2) för att bedöma risk för påverkan av privata brunnar till följd av vattenverksamheten. Täktområdet är, enligt Vatteninformationssystemet Sverige (VISS), registrerat att ligga inom ett grundvattenmagasin i form av en sand- och grusförekomst. Om förekomsten anges att det finns utmärkta eller ovanligt goda uttagsmöjligheter i bästa delen av grundvattenmagasin, storleksordningen 25-125 l/s (ca 2 000-10 000 m^3/d).

Grundvattenförekomsten (SE624463-131830) har god kvantitativ status och inga betydande påverkanskällor har identifierats. Den geometriska noggrannheten på magasinets avgränsning beskrivs som god. Den kemiska statusen är klassad som otillfredsställande på grund av problem med PFAS.

Rössjöholmsån (WA14976638) är det bortledda vattnets första recipient som är en klassad vattenförekomst. Vattenförekomstens ekologiska status och kemiska status är klassad till *måttlig* respektive *uppnår ej god.* Miljökvalitetsnormerna för

ekologisk status och *kemisk status* är *god ekologisk status* respektive *god kemisk ytvattenstatus* (år för när målen ska vara uppfyllda saknas). Betydande påverkanskällor är bland annat jordbruk, transport och infrastruktur samt vattenkraft. Statusen för de biologiska kvalitetsfaktorerna är främst *hög* eller *god* samt även för de fysikaliska-kemiska kvalitetsfaktorerna. Faktorerna för hydromorfologin är främst klassade som *otillfredsställande* eller *dålig.* Den kemiska statusen är främst *uppnår ej god.*

Rönne å (WA26039331) mynnar i Skälderviken. Ekologisk status är klassad som *måttlig* och den kemiska är klassad som *ej god status.* Ån är framför allt påverkad av övergödning, men då ån är rätad och rensad har även morfologi och hydrologi påverkats. Bedömningen baseras på kiseralger som visar att ån är näringspåverkad. Fosforhalten visar på god status men på gränsen till måttlig. För kemisk status *uppnås ej god status* på grund av förhöjda halter av bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar och tributultennföreningar (TBT). Ån rinner genom Ängelholms småbåtshamn.

Vattenförekomsten Skälderviken (WA52813004) som är täktvattnets slutrecipient har statusklassning *god ekologisk status* baserat på bottenfauna och näringsämnen. Faktorerna under biologiska kvalitetsfaktorer visar på *god* och *hög* status. Fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorer visar främst på *god* och *hög* status men även *måttlig* och *otillfredsställande* för ett fåtal faktorer. Alla faktorerna under hydromorfologi är klassade till *hög* status. Den kemiska statusen är klassad som *uppnår ej.* Faktorerna under kemisk status är främst klassade till *uppnår ej god* eller *ej klassad.* Statusen för bly och blyföroreningar är klassad som *god.* Senast år 2027 ska vattenförekomsten ha uppnått *god ekologisk status* och *god kemisk ytvattenstatus.* Målet för ekologisk status är redan uppnått. Mindre stränga krav finns för bromerad difenyleter, kvicksilver och kvicksilverföreningar.

Av de kvalitetsfaktorer som anges för kemiska ämnen i vattenförekomsterna bedöms inte någon vara relevant med avseende på eventuell påverkan från ansökt täktverksamhet. Detta eftersom de kemiska ämnen som tas upp bland kvalitetsfaktorerna inte förekommer i bergtäktsverksamhet.

<u>Konsekvenser markanvändning</u>
Det ansökta täktområdet utgörs av skogsmark, infiltrationsdammar, upplagsområde och öppen betad trädbevuxen gräsmark samt en äldre avslutad kommunal deponi.

Ansökt verksamhet innebär avverkning av skog och ändring av markanvändning från huvudsakligen extensivt skogsbruk och bete till bergtäkt med tillhörande verksamhet. Det ansökta brytområdet kommer brytas ut och på sikt bilda en täktsjö.

Inom verksamhetsområdet kommer vägar och upplagsplatser med mera att uppföras. När verksamheten avslutas kommer området efterbehandlas med syfte att skapa en sjö som är tillgänglig via en strandzon för allmänhet och djurliv. Vägar, arbetsbodar, upplagshögar etc. kommer avlägsnas. Delar av området kommer återbeskogas vilket medför att skogsbruk på sikt kan bli en del av markanvändningen, dock sannolikt i mindre omfattning än tidigare.

Utöver täktverksamheten kan en påverkan på omgivande mark och vatten ske vid borttagande av den deponi som ligger inom planerat brytområde. Utgrävningen omfattas av anmälan enligt 10 kap. miljöbalken och dess påverkan kommer hanteras i ett separat ärende när ansökt utökning av täktverksamheten har beslutats. Deponins placering och utredning beskrivs ytterligare i den tekniska beskrivningen, bilaga A till ansökan, samt i bilaga B6 PM-Provtagningsplan för nedlagd deponi, H6. Deponin är idag inventerad enligt MIFO och placerad i riskklass 2 vilket inne-bär att den någon gång i framtiden kommer att fortsätta utredas och bedömas om åtgärder kommer att behöva vidtas. I detta fallet kommer Bolaget att utföra utredning och åtgärda deponin genom att den tas bort helt. Utredning och borttagande av de-ponin är positiv för markanvändningen.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet medföra obetydliga konsekvenser för den pågående markanvändningen. För deponiområdet är utredning och borttagande av deponin positiv.

<u>Konsekvenser yt- och grundvatten</u>

Grundvatten

För att täkt ska kunna bedrivas under grundvattennivån behöver inläckande grundvatten pumpas bort. Bortledningen kommer att resultera i en avsänkning av grundvattennivån inom brytningsområdet ner till nivån + 9 m ö.h.

Påverkansområde för planerad täktverksamhet överlappar delvis med närliggande vattenskyddsområde Brandsvig. Totalt bedöms ca 1,3 % av vattenskyddsområdets ca 1 300 hektar påverkas av en grundvattensänkning över 0,3 meter i berg.

Flödesriktningen i grundvattnet inom området är söderut, bort ifrån vattenskyddsområdet, detta förändras inte av bergtäktens verksamhet. Därmed påverkas inte heller tillgången av vatten inom vattenskyddsområdet.

Då brytningen sker under grundvattenytan i området drar täkten på sig grundvatten från sin omgivning. Skulle ett läckage av en förorening, till exempel drivmedel, ske

inom täkten kommer föroreningen inte kunna spridas vidare i grundvattnet då vattnet läcker in till täkten och inte ut från denna. Läckande grundvatten rör sig mot pumpgropen i täktens lågpunkt och leds sedan vidare mot sedimentationsdammen. En potentiell förorening följer då med och kan hanteras därefter. Detta ger både tid och möjlighet att hantera en eventuell olycka i täkten innan vattnet släpps ut mot recipient, samt medför att risk för påverkan från täktverksamheten på grundvattenkvalitén i omgivningen är mycket låg. Med sedvanlig rening kommer heller inte vattenkvalitén förändras.

Planerad täktverksamhet är beläget inom ett utpekat grundvattenmagasin, som huvudsakligen är situerad i jordlager. Totalt bedöms ca 180 ha av grundvattenmagasinets ca 5 800 ha påverkas av en grundvattensänkning över 0,3 m i berg.

Vid konservativ bedömning av grundvattenbildningen i grundvattenmagasinet, med antagandet att samtlig grundvattenbildning sker inom området, uppgår nybildningen till ca 700 l/s. Bergtäkten bedöms ha ett inläckage när den är helt utbruten på ca 35 l/s, vilket skulle motsvara ca 5% av nybildningen. Hela denna nybildning hade dock inte kommit grundvattenmagasinet till godo då stor del av nybildningen avrinner lokalt som ett ytvatten.

Ytvatten

Vattnet från täkten släpps även ut till Rössjöholmsån, som avleder överskottsvattnet ovan grundvattenmagasinet. Grundvattenmagasinet i sin helhet bedöms därmed inte påverkas i hänsyn till kvantitet då den storskaliga vattenbalansen inte ändras, dock kan lokal påverkan ske i närliggande brunnar vilket utvecklas nedan. Med sedvanlig rening kommer inte vattenkvalitén förändras även om delar av utpumpat vatten skulle återinfiltrera, vilket är mindre troligt.

En förutsebar trycksänkning i berg och indikerar att det finns risk för avsänkning av ytvattennivåer, men detta behöver inte nödvändigtvis ske. Risken är knuten till den vertikala hydrauliska konduktiviteten för jordlagret ifråga (genomsläpplighet i vertikalled), jordlagrets mäktighet och nybildningens storlek. Om den vertikala konduktiviteten är låg och tillgången på vatten stor (stor nybildning och tillrinning) kan en trycksänkning utbildas i djupare delar av jordprofilen utan att detta inverkar på sjöar, ytvattendrag och sumpskog.

Majoriteten av ytvattenförekomster underlagras av tätpackade sediment, då uppströms områden eroderas och partiklarna förflyttas nedströms och sedimenterar. Detta medför att grundvattennivåns naturliga fluktuation inte avspeglas i ytvattenförekomster. Ett eventuellt läckage till grundvattnet är därmed normalt försumbar mot det totala flödet i vattenförekomsten.

Det förekommer mindre dammar i området som är anlagda vilka inte nödvändigtvis har fått ett tätande lager varvid dessa är mer beroende av grundvatten och känsliga av nivåförändringar. Om trycksänkningen i berget under dessa dammar är stor kan läckaget från dammen bli signifikant, framför allt under torra perioder varvid nivån sjunker mer. Dammarna i området har ytvattentillförsel varvid när grundvattennivåerna är höga under vinterhalvåret kommer tillskottet vara stort, det är vid långa torra perioder som en ytterligare påverkan är möjlig.

Beroende på variationen av det naturliga grundvattennivåerna och dammarnas täthet i botten finns det risk att nivåerna sjunker mer än vanligt under sommaren. Inom påverkansområdet finns 6 olika dammar/dammsystem.

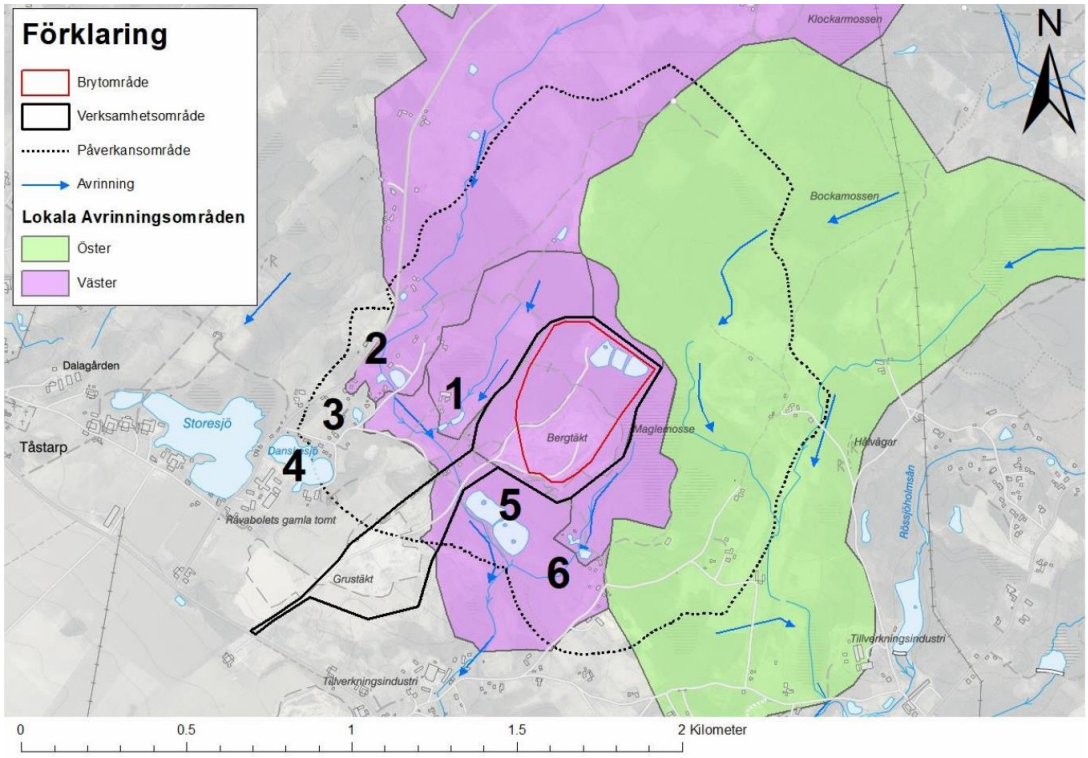

Det är framför allt objekt 1 och 6 som förväntas att påverkas, risken för resterande bedöms som låg. Det har planerats att kunna avleda vatten till objekt 1 och då objekt 6 återfinns relativt nära kan detta också vara en åtgärd för att minska risken för påverkan på dessa dammar.

Naturvärden

Det finns fem utpekade sumpskogar inom påverkansområde för grundvattensänkningen. Sumpskogar är grundvattenberoende. En sumpskog, Maglemosse, är belä-

gen delvis inom östra delen av planerat brytområde. Tre mindre sumpskogar är belägna mellan 70 till 300 meter norr, nordöst och öster om planerat brytområde. En sumpskog, Bockamossen, är belägen ca 400 meter nordöst om täkten och är delvis beläget inom bedömt påverkansområde.

Risken för påverkan av en sumpskog är på samma sätt som för mindre ytvatten tryckförändring i berget, tillströmningen och hur tät sumpskogen är. Utpekade sumpskogar bedöms i området, av SGU, vara beläget i jordlager främst bestående av isälvssediment och sandig morän. Dessa jordarter bedöms ha hyfsat god hydraulisk konduktivitet i vertikalt led. Jorddjup i aktuellt område bedöms vara av en varierande mäktighet mellan ca 6–20 meter. Dock består sumpskogarna av torvområden vilka har låg hydraulisk konduktivitet i vertikalt led vilket hindrar att ett större läckage sker igenom torven.

Med underlag i ovanstående diskussion bedöms täktverksamheten kunna medföra påverkan på närliggande sumpskogar, i varierande utsträckning. Området vid Maglemosse bedöms kunna påverkas av en trycksänkning i berget på 3 - 30 meter. Sumpskogens läge i förhållande till brytområde och planerad vattenavledning bedöms medföra en påverkan från verksamheten där läckaget inte kan anses försumbart. Det finns därmed en risk för att vattennivån i sumpskogen påverkas.

I dagens täktverksamhet tillför Bolaget vatten till Maglemossen och dess efterföljande diken genom att vatten pumpas till mossen. Maglemossens vattensystem tillförs därmed vatten genom Bolagets verksamhet med en positiv påverkan som följd. Med ansökt verksamhet upphör vattenförsörjningen från dagens vattenavledning till Maglemossen som istället läggs väster om täkten. Maglemossen med efterföljande diken kommer att påverkas och blir torrare när vattenavledningen upphör.

Bedömd grundvattensänkning vid de tre mindre sumpskogarna varierar mellan ca 5–10 meter, 3–5 meter respektive 1–5 meter. Då trycksänkningen överstiger 1 meter vid dessa områden finns därmed risk att planerad täktverksamhet medför en påverkan även på dessa sumpskogar. Bockamossen är beläget längs gränsen av påverkansområdet, och vid den södra delen av sumpskogen bedöms en trycksänkning om ca 1 meter. Dock återfinns dessa sumpskogar i ett större avrinningsområde varvid tillströmningen av ytvatten från uppströms områden troligen kommer vara större än läckaget genom den relativt täta torven. Det bedöms att det även fortsättningsvis kommer finnas ett överskott på vatten.

Brunnar

Det förekommer flertalet brunnar inom påverkansområdet. I samband med samråd genomfördes en brunnsinventering, i vilken uppgifter inkomna från allmänheten

(utskick till fastighetsägare), SGU och Ängelholms kommun sammanställdes. Inventeringen har gjorts på alla fastigheter inom området med beräknad avsänkning på 0,1 meter. Då det inte fanns information gällande brunnarnas placering antogs den vara densamma som för bostadshus eller fritidshus. Inom området förekommer även fastigheter som har kommunalt vatten men tidigare haft egen brunn. Om ingen information har framkommit om en bebyggd fastighet har det antagits att fastigheten har en brunn.

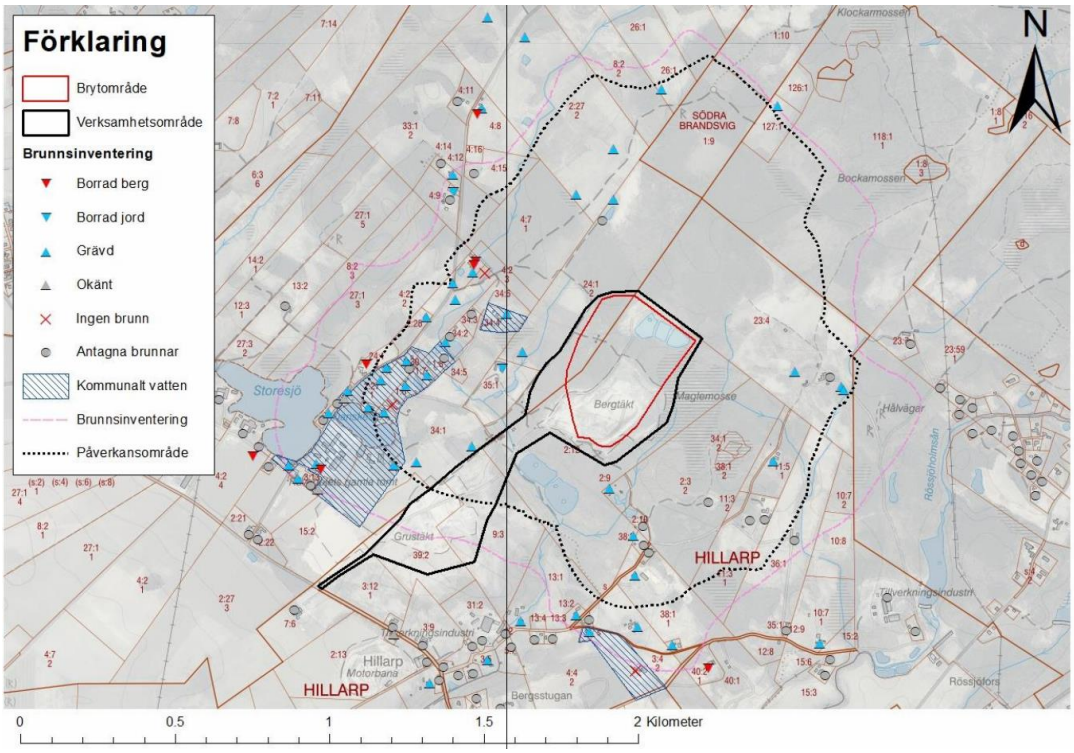

Enligt inkomna uppgifter förekommer 3 bergborrade brunnar samt 30 grävda eller borrade brunnar i jord inom påverkansområdet.

Bergborrade brunnar är relativt okänsliga för en påverkan, brunnarna är djupa och vattennivån fluktuerar mycket med användningen, en påverkan på ett par meter bedöms inte kunna skada dessa brunnar. I aktuellt fall har samtliga 3 bergborrade brunnar en påverkan mindre än 1 meter varvid dessa bedöms inte skadas.
Grävda och borrade brunnar i jord är mer känsliga för påverkan, framför allt grunda brunnar. Brunnar nära bergtäkten som får en större påverkan och som används som dricksvatten bör ersättas tidigt för att undvika att risken för en sinad brunn som delvis beror på bergtäkten. Graden av beräknad påverkan för respektive brunn framgår i listan på sidorna 26 och 27 i den hydrogeologiska utredningen.

Enligt inkomna uppgifter förekommer 30 grävda eller borrade brunnar i jord inom påverkansområdet, varav 7 stycken är belägna inom fastigheter som är anslutna till kommunalt drickvattennät. Det bör noteras att de brunnar som saknade uppgifter gällande om de var grävda eller borrade anmodades vara grävda. Angiven påverkan är utifall det finns god kontakt mellan berget och överliggande jordlager.

• T1 – Bedömd påverkan ca 9,9 meter
• H7 – Bedömd påverkan ca 9,1 meter
• T6 – Bedömd påverkan ca 7,5 meter, har kommunalt vatten
• T2 – Bedömd påverkan ca 6,6 meter
• T7 – Bedömd påverkan ca 4,2 meter
• H1 – Bedömd påverkan ca 3,5 meter
• T7 – Bedömd påverkan ca 3,2 meter
• T7 – Bedömd påverkan ca 1,8 meter
• H8 – Bedömd påverkan ca 1,7 meter
• T4 – Bedömd påverkan ca 1,2 meter
• T7 – Bedömd påverkan ca 0,8 meter
• T8 – Bedömd påverkan ca 0,7 meter
• H9 – Bedömd påverkan ca 0,7 meter
• H10 – Bedömd påverkan ca 0,6 meter
• T9 – Bedömd påverkan ca 0,6 meter, har kommunalt vatten
• T5 – Bedömd påverkan ca 0,5 meter, har kommunalt vatten
• T10 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter
• T15 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter, har kommunalt vatten
• T7 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter
• T4 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter
• T12 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter
• T13 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter, har kommunalt vatten
• T14 – Bedömd påverkan ca 0,4 meter, har kommunalt vatten
• T7 – Bedömd påverkan ca 0,3 meter, har kommunalt vatten
• H11 – Bedömd påverkan ca 0,3 meter
• H11 – Bedömd påverkan ca 0,3 meter
• T4 – Bedömd påverkan ca 0,3 meter
• T16 – Bedömd påverkan ca 0,3 meter, har kommunalt vatten

T17 har kommunalt vatten men har flertalet grävda brunnar för vattenhåll-ning till djur under sommaren. Läget på dessa är aningen osäkert, två har bedömts finnas inom påverkansområdet med en påverkan som störst på ca 1 meter.

Utöver uppgifter i brunnsinventeringen har även 11 st. fastigheter med bostadshus eller fritidshus med trolig brunn identifierats. Dessa har inte svarat på inventeringen men får antas ha en brunn.

Bergborrade brunnar är relativt okänsliga för en påverkan., Brunnarna är djupa och vattennivån fluktuerar normalt mycket med användningen. En påverkan på ett par meter bedöms inte kunna skada dessa brunnar. I aktuellt fall har samtliga 3 bergborrade brunnar en påverkan mindre än 1 meter varvid dessa bedöms inte skadas.

Grävda och borrade brunnar i jord är mer känsliga för påverkan, framför allt grunda brunnar. Brunnar nära bergtäkten som får en större påverkan och som används som dricksvatten bör ersättas tidigt för att undvika att risken för en sinad brunn som delvis beror på bergtäkten.

Det förekommer därmed ett stort antal fastigheter där alternativ vattenförsörjning, så som kommunalt vatten eller en bergborrad brunn kommer med tiden att behöva erbjudas.

Markavvattningsföretag

Målet med ett markavvattningsföretag är att skapa användbar mark som annars hade varit för sank eller för att marken ska torka upp snabbare på våren inför odlingssäsongen, dvs att förkorta ner ”vårflodens” påverkan. Skada på anläggningen (diken, trummor, täckdikning) kan ske vid mycket höga flöden som både kan skapa erosion och försena odlingssäsongen trots täckdikning.

Dikningsföretaget Avloppsdike inom Hillarps by är beläget uppströms täktverksamheten och bedöms därmed inte påverkas av verksamhetens vattenavledning.

Inom påverkansområdet förekommer ett antal brunnar, både borrade, grävda och ett antal fastigheter utan känd brunnsstatus. Utifrån brunnsinventeringen bedöms planerad verksamhet medföra skada på flertalet brunnar där alternativ vattenförsörjning behöver med tiden erbjudas.

• Inom påverkansområdet har naturvärden i form av sumpskog identifierats. Planerad vattenverksamhet bedöms orsaka påverkan på sumpskogen, framförallt Maglemosse, till följd av förändring i grundvattenförhållanden.

• Det förekommer ett antal olika dammar inom påverkansområdet som används till olika ändamål. Två dammar bedöms påverkas negativt, om vatten återförs tas risken för skada bort.

• Förutsebar påverkan på grundvattenförhållanden, som bortledning av grundvatten och nettonederbörd från täkten kan förorsaka vid sökt brytning, bedöms medföra påverkan på enskilda och allmänna intressen. Vattenverksamheten torde därmed vara att betrakta som tillståndspliktig enlig 11 kap § 12 miljöbalken.

Skyddsåtgärder kontroll m.m.

Ett kontrollprogram bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Det rekommenderas att kontrollprogrammet utformas för att fånga upp påverkan på samtliga motstående intressen som enligt den hydrogeologiska utredningen riskerar att påverkas. Detta innebär att befintligt kontrollprogram bör revideras.

Innan det nya tillståndet tas i bruk bör brunnar i närheten av influensområdet provtas med hänsyn till vattenkvalité och brunnarna inspekteras där det är möjligt. Att mäta grundvattennivåer i dricksvattenbrunnar är däremot inte motiverat av flera anledningar. Först och främst är det normalt inte möjligt att mäta i bergborrade brunnar, varken i energi eller dricksvatten, utan att större arbeten sker på själva brunnen. Vidare är en mätning av grundvattennivån inne i brunnen inte representativ för nivån i magasinet. Nivån i brunnen påverkas kraftigt av användningen i närtid. Därmed är det svårt att veta om den vattennivån som uppmätts är representativ eller inte. Detta är både gällande vid enstaka mättillfällen men även om kontinuerlig mätning skulle ske inom ett kontrollprogram ett par gånger per år eller liknande. Data från dricksvattenbrunnar ger enbart en falsk trygghet där data i sig själv är svårt att utvärdera för att bedöma en påverkan eller inte. För övervakning av grundvattennivåer bör grundvattenrör användas.

Grundvattenrör bör sättas mellan bergtäkten och motstående intressen, antingen vid det motstående intresset om objektet finns inom influensområdet. Finns objektet utanför influensområdet bör grundvattenröret om möjligt sättas inom influensområdet med mot gränsen. Att sätta grundvattenrör i berg nära brytområdet är inte rekommenderat och att sätta grundvattenrör långt utanför framtaget influensområde är heller inte motiverat. Det behöver inte sättas ett grundvattenrör för varje enskilt objekt utan i samma område eller samma riktning.

Kontrollprogrammet kommer att utformas för att fånga upp eventuell påverkan på samtliga dammar samt följa upp grundvattenpåverkans spridning vid täkten för kontroll av eventuell påverkan på närliggande mossar. Det har planerats att kunna avleda vatten till objekt 1.

Det förekommer ett antal fastigheter där alternativ vattenförsörjning kommer att behöva erbjudas. Exempel på åtgärder kan vara en djupborrad bergbrunn eller anslutning till kommunalt vatten.

Konsekvenser utsläpp till mark- och vatten
Täktverksamhet kan ge upphov till övergödning, föroreningar och ökad avrinning till recipienten. Med ansökt verksamhet kan förändrad markanvändning, förändrat avrinningsområde och grundvatteninträngning ge en förändrad avrinning.

Bolaget avser att inom anläggningen ta emot inerta schaktmassor samt övriga rena inerta massor av t.ex. tegel, betong, klinker och icke tjärhaltig asfalt i en årlig mängd om maximalt 110 000 ton.

Mängden avfall som lagras samtidigt inom verksamhetsområdet kommer inte överskrida 30 000 ton. De externa massor som kommer hanteras ska underskrida halterna för MRR, mindre än ringa risk. Återvinningen kommer att ske på befintlig terminalyta inom verksamhetsområdet.

Yt- och grundvatten i anslutning till terminalytan bedöms inte riskera att påverkas negativt då enbart massor med halter lägre än MRR hanteras inom detta område. Vid ett eventuellt oljespill i täkten betraktas ytan som förorenad. De förorenade massor som uppstår hanteras som farligt avfall och tas om hand av godkänd transportör och mottagare enligt gällande regelverk.

Små mängder kemikalier, som t.ex. smörjoljor, förvaras i dunkar i låsbar container. Ingen spillolja förvaras i täkten, då oljebyten sker på Bolagets verkstad i Munka-Ljungby.

Vid ett eventuellt oljespill används absorberingsmedlet Absol som varje maskinförare förvarar lättillgängligt i en väska. Som en ytterligare åtgärd kan även stenmjöl strös över föroreningen.

För all införsel av avfall i täkten ställs krav på redovisning av ursprung med mera av avlämnaren. Kontroll av mottagna massor sker enligt upprättade rutiner i Bolagets kontrollprogram

Grundvattenbortledningen från verksamheten har vid fullt utbruten täkt beräknats till 35 l/s, vilket avser ett medelvärde över längre tid. Eftersom vattenflödet passerar genom en sedimentationsdamm innan utsläpp kommer flödestoppar och lågflöden från området att jämnas ut.

Kväve
Under optimala sprängförhållanden förgasas allt kväve i sprängmedlet, men i praktiken blir det alltid en viss mängd odetonerat sprängämne kvar. Kvarvarande kväve förekommer främst i losshållna massor som kan lakas ut vid nederbörd eller finnas kvar på materialet när det levereras ut från anläggningen.

Bolaget har sedan 2011 mätt kvävehalter i utgående vatten. Årsmedelvärdet för totalkväve är 0,44 mg/l.

Bolaget mäter sedan 2019 utgående vattenflöde, som ligger runt 2 500 m^3/dygn. Detta ger ett utsläpp på ca 1,1 kg totalkväve per dygn, vilket är ca 400 kg totalkväve per år (då ca 300 000 ton berg sprängs). Ett ansökt maxuttag på 500 000 ton berg per år skulle omräknat motsvara ett årsutsläpp på ca 670 kg totakväve.
För att få perspektiv kan jämförelse göras med beräknat medelläckage per år från åkermark i Skåne, som är 32 kg Ntot/ha, se sid 59 i rapporten ”Läckage av näringsämnen från svensk åkermark - Beräkningar av normalläckage av kväve och fosfor för 1995 och 2005” (Naturvårdsverkets rapport nr 5823). För Hillarp skulle motsvarande resonemang innebära ett årsläckage på ca 50 kg Ntot/ha (670 kg/13 ha) vid maximal produktion.

I sedimentationsdammen, recipientdiket och längs transporten kommer en del av kvävet att tas upp av växtligheten och en del att omvandlas till kvävgas (N_2) via de mikroorganismer som naturligt driver kvävets kretslopp. Denna process är temperaturberoende och kommer att ske fortast under varmare årstider. Därför kommer kvävemängderna som lämnar täktområdet vara mindre än de beräknade.

Kväve som inte tas upp av växtlighet eller hinner omvandlas till kvävgas kommer att kunna bidra till övergödning, framför allt för kust och hav.

S*uspenderat material och andra föroreningar*
När tillrinnande yt- och grundvatten inom brytningsområdet leds bort genom pumpning skapas en gradient vilken innebär att grundvatten dras in mot det planerade brytningsområdet. Risken för att föroreningar från verksamheten sprids in i grundvattnet via sprickor är därmed i stort sett obefintlig. Eventuellt spill kommer istället att följa med ytvattnet. Om det når recipienten kan vattenkvaliteten påverkas negativt och skada såväl djurlivet i vattnet som bottenlevande organismer samt växter och representanter för den högre faunan.

Det finmaterial som finns naturligt i t.ex. avbaningsmassor och det som finns i materialet som produceras i täktverksamheten kan vid utsläpp i vatten ge en negativ påverkan på bland annat fisk i form av t.ex. grumling och sedimentering på fiskrom.

Det mesta av finmaterialet sedimenterar i sedimentationsbassängen och påverkar därmed inte recipientdiket eller Rössjöholmsåns vattenkvalitet.

Upprättande av kontrollprogram för provpunkter, parametrar (ex. kvävehalt, suspenderat material) och omfattning tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten efter eventuellt meddelat tillstånd.

Efter reglering bedöms den mängd vatten som leds bort från verksamheten inte kunna påverka de nedströms liggande vattenförekomsterna negativt. Det utsläpp av kväve och suspenderat material som planerad täktverksamhet ger upphov till bedöms vara försumbart och inte bidra till försämring av vattenkvaliteten.

Konsekvenser – utsläpp till luft

Den ansökta verksamheten kommer att påverka luften genom avgasutsläpp från den mobila maskinparken, interna transporter inom verksamhetsområdet och genom trafik till och från området. Även en viss damning kommer att uppstå från verksamhetens olika moment.

Bolaget kommer att ha en väl underhållen maskinpark som fortlöpande förbättras. När maskinparken uppdateras beaktar Bolaget kravet om att bästa möjliga teknik ska användas, vilket bidrar till att begränsa utsläppen av avgaser. Hela den mobila maskinparken kommer att drivas med dieselolja av miljöklass 1.

Täktvägen genom verksamhetsområdet kommer att asfalteras för att minska risken för att dammpåverkan uppstår. Dammbekämpning av transport- och upplagsytor kommer att ske genom bevattning. Vatten tas då ifrån sedimentationsdammen eller pumpgrop. Transportbandet kan också förses med bevattningsanordning. Borraggregat kan förses med uppsugning av damm. Vid torr väderlek kan även utbrutet bergmaterial bevattnas innan transport.

Den planerade verksamhetens bidrag till luftföroreningar bedöms i sammanhanget som mycket liten. I föreliggande fall, med vidtagna skyddsåtgärder, och med verksamhet utanför tätbebyggt område ses inga risker att djur, växter eller kulturvärden på lokal nivå skulle ta skada. Verksamhetens luftutsläpp bedöms inte heller påverka människors hälsa på lokal nivå. Den ansökta verksamheten bedöms medföra en obetydlig konsekvens med avseende på utsläpp till luft.

Konsekvenser av transporter

Transporter från täktområdet planeras att gå direkt ut på allmän väg 1788. Transporter bedöms till övervägande del (ca 80%) gå norrut och därefter västerut främst via

väg 1789 mot Ängelholm och E6:an. Resterande 20 % fortsätter på väg 1788 söderut mot Munka Ljungby. Enstaka transporter kan även gå norrut via väg 1784, Tåstarps Backaväg

Vid en genomsnittlig produktion på ca 300 000 ton samt 30 000 ton morän per år och med en beräknad last på ca 36 ton per bil med släp kommer antal transporter (enkel resa) uppgå till ca 42 stycken per dag räknat på 220 arbetsdagar. Vid en maximal produktion på 500 000 ton per år blir antalet transporter med motsvarande beräkning ca 67 stycken per dag.

Utöver transport av producerat bergmaterial hanteras maximalt 110 000 ton återvunnet material årligen. Beräknat enligt förutsättningarna ovan tillkommer därmed ca 14 transporter.

Ovanstående beräkningar är ett värsta scenario där förutsättningarna är att inga transporter antas vara returtransporter, d.v.s. en transport in med massor tar med sig ballastmaterial ut från täkten. I normalfallet sker transporterna med logistik så att t.ex. transporter som kör in massor även transporterar ut ballastmaterial från täkten så att tomma transporter undviks i möjligaste mån. I normalfallet uppgår antal transportrörelser till ett mindre antal än vad som beräknats ovan enligt ett värsta scenario.

Transporterna kommer att öka något med planerad verksamhet jämfört med idag, detta eftersom uttagsvolymerna kommer att öka. Producerat ballastmaterial och massor för återvinning kommer att transporteras på lastbil som i genomsnitt beräknas lasta 36 ton. Transporter från täktområdet planeras att gå direkt ut på allmän väg 1788.

Transporterna bedöms huvudsakligen gå norrut på väg 1788 i riktning mot Tåstarp och sedan vidare västerut på väg 1784 (Tåstarpsvägen) mot Ängelholm och E6:an. Viss trafik (ca 20 %) bedöms gå söderut på väg 1788 mot Munka Ljungby och sedan vidare i riktning mot Kvidinge.

Trafikverket har år 2007 utfört mätningar på väg 1788 och väg 1784. Antalet fordon per dygn (ÅDT= årsmedeldygntrafik) uppgår på väg 1788 till 1980 stycken (+/- 8 %) fordon totalt varav 180 stycken (+/- 13 %) var tunga fordon. På väg 1784 uppmättes ÅDT till 280 stycken (+/- 21 %) fordon varav 15 stycken (+/- 44%) var tunga fordon.

För väg 1789 (Tåstarps backaväg) utfördes trafikmätningar under år 2012. Då uppmättes ÅDT till 770 stycken (+/- 21%) fordon varav 80 stycken (+/- 27%) var tunga fordon.

Vid en genomsnittlig produktion på 300 000 ton berg per år med en beräknad last om ca 36 ton per bil med släp kommer antalet fordonsrörelser (in- och uttransporter) uppgå till 76 stycken per arbetsdag räknat på 220 årsarbetsdagar.

Vid en maximal produktion på 500 000 ton per år blir antalet fordonsrörelser med motsvarande beräkning ca 126 per dag. Det motsvarar en ökning på ca 66 % jämfört med dagens verksamhet.

Transporterna från verksamheten utgör endast en liten del av den totala trafikvolymen på vägarna. På in- och utfartsvägen från täkten (väg 1788) utgör fordon från verksamheten vid normal produktion endast ca 2 % av den totala trafiken och vid maximal produktion ca 3 %. På väg 1789 utgör verksamhetens fordon ca 6 % av vägens totala trafik, om beräkningen utgår från normal produktion och att ca 80 % av verksamhetens fordon går norrut.

Den tunga trafiken innebär en olycksrisk och kan därutöver upplevas som störande med avseende på buller och damning.

Transportvägar inom verksamhetsområdet ska hålla en så god standard att olycksrisken minimeras. Befintlig grusväg genom täktområdet kommer att asfalteras för att öka vägstandarden samt minska buller- och dammpåverkan från vägen. Hastigheten på körvägar inom verksamhetsområdet kommer att begränsas till 30 km/h.

Lokalt nära den planerade täktverksamheten och längs delar av omgivande vägar kommer den tunga trafiken öka. Bolaget bedömer att olycksrisken inte ökar till en orimlig nivå och att inte oacceptabla störningar från transporter kommer att ske från den planerade verksamheten.

Den samlade bedömningen är att verksamheten medför en måttlig negativ konsekvens med avseende på transporter.

<u>Konsekvenser buller</u>
Krossning och skutknackning är de moment som har störst bullerpåverkan
Bolaget har låtit WSP Sverige AB utföra en bullerutredning av den ansökta verksamheten. Utredningen bygger på beräkningar som utförts i enlighet med den Nordiska beräkningsmodellen för beräkning av externt industribuller (DAL 32).

Täktvägen fram till anslutningspunkt mot allmän väg har behandlats som industribullerkälla då verksamhetens transporter utgör en betydande del av den totala trafiken på denna väg.

Beräkningar av buller från verksamheten har gjorts utifrån 4 scenarion: Scenario 1–2 beräknas dagtid med och utan en bullervall på 3 meter. Scenario 3 beräknas med en bullervall på 7 meter. Maskinparken är i full drift och på olika platser i norra delen av täkten. Plats för sikt och transporter/lastning vid terminalytan i söder är densamma. Vid scenario 4 beräknas transporter/lastning vid terminalytan som kan ske kvällstid och helger med två olika platsalternativ. Därefter beräknas terminalytan under dagtid med transporter/lastning och sikt, till skillnad från scenario 1–3 så redovisas en alternativ plats.

De olika beräkningsfallen representerar ett värsta fall-scenario utifrån både plats i täkten och då all verksamhet är inkluderad. Borrning sker med ljuddämpad borrigg.

Beräkningar visar att det i det inledande skedet (scenario 1) vid brytning av utökat område uppgår till bullernivåer mellan 50 - 55 dBA utanför brytområdet. Med en tre meter hög bullervall längs norra delens västra sida minskas bullernivåerna något till mellan 45 - 50 dBA utanför brytområdet. Vallen påverkar dock inte bullernivåerna utanför verksamhetsområdet eller vid bostäder, som oavsett bullervall klarar riktvärdena för buller under dagtid.

Scenario 2 anger ett värsta fall för brytning av berg med samtliga maskiner i västligt läge och i full drift. Även här beräknas utifrån två alternativ, med och utan en tre meter hög bullervall. Riktvärdena för buller vid bostäder dagtid innehålls både med och utan bullervallen.

Vid brytning i östligt läge, i ett värsta fall med samtliga maskiner i full drift (scenario 3), krävs en bullervall på minst tre meter för att klara riktvärdena vid bostäder på fastigheterna T5, T6 och T2. När maskinparken flyttas längre ifrån västra täktbranten minskar en del av det naturliga bullerskydd som när-heten till branten ger. Utan bullervall uppgår enligt beräkningar bullernivåerna till mellan 52 - 57 dBA. En jämförelse med en sju meter hög bullervall har gjorts för att undersöka vilka effekter en högre bullervall kan få. Den högre vallen reducerar bul-lernivåerna från mellan 50 - 55 dBA till 45 - 50 dBA utanför bryt- och verksamhets-området men enligt beräkningarna behövs den inte för att klara riktvärdena vid bo-städer.

Buller vid terminalytan beräknas i scenario 4, med tre olika alternativ enligt nedan:
1. Transporter och hjullastare i sydöstligt läge på terminalyta (kvällstid)

2. Transporter och hjullastare längs med täktvägen på terminalyta (kvällstid)
3. Transporter, hjullastare och sikt längs med täktvägen på terminalyta (dagtid)
I beräkningar för terminalytan har lastningsplats och sikt placerats i sydöstra delen av det planerade verksamhetsområdet för att inte överskrida gällande riktvärden för dag (50 dBA). Vid denna placering kan, i kombination med buller från täkten, sorte-ringsverk och lastning pågå samtidigt under dagtid och lastning kan utföras under kvällstid där de i söder inte får överskridande riktvärden under kvällar och helger sker dessa arbeten samtidigt i norra delen av terminalytan riskerar fastigheten T4 få överskridande av riktvärdet under dagtid. Under dagtid kan däremot lastning ske i norra läget om sikten inte är under drift på terminalytan.

Täktvägen har behandlats som en industribullerkälla då verksamhetens transporter utgör en betydande del av den totala trafiken på denna väg.

Brytning av det ansökta brytningsområdet kan ske utan skyddsåtgärder vid startskede och vidare mot gränsen i nordost utan att riktvärden överskrids för de närboende. Maskinparkens placering nära intill bergväggen ger ett naturligt buller-skydd och gör att bullerstörningar begränsas, och det bedöms inte finnas behov av ytterligare skyddsåtgärder.

Vid fortsatt brytning i nordost flyttas maskinparken och det bullerskydd bergväggen ger försvinner, vilket medför att en bullervall kommer att behöva anläggas för att inte fastigheterna T6 och T2 ska drabbas av bullernivåer över riktvärdena. Vallen placeras i nordväst med en höjd på 7 meter för att minska risken för närboende att drabbas av bullerstörningar. Bullervallen har även en viktig funkt-ion som insynsskydd.

Skyddsåtgärder kommer, enligt bullerutredningen, att krävas även vid terminalytan. Siktning och lastning kommer att behöva ske på den sydöstra sidan för att klara gäl-lande riktvärden under dagtid. Lastning längs täktvägen kommer att behöva ske helgfria vardagar, dagtid, för att inte boende vid fastigheten T4 utsätts för bullervärden över riktvärdena.

r För att minska buller från trafik genom verksamhetsområdet kommer täktvägen att asfalteras. Bolaget har valt att anpassa verksamheten, inklusive transporter, för när-boende på så sätt den enbart bedrivs helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.00 – 18.00.

Samlad bedömning

Utförda beräkningar avser ett maximalfall med både maximalt antal transporter samt att alla källor är i drift samtidigt och att det föreligger medvindsförhållanden från alla bullerkällor mot samtliga beräkningspunkter (bostäder).

Beräknade bullernivåer vid närliggande bostadshus innehåller Naturvårdsverkets riktvärden varvid det bedöms att den planerade verksamheten, inklusive bullervall vid återvinningskrossen, kan bedrivas utan överskridande av de nivåer vilka förslagit som villkor.

Den samlade bedömningen av bulleraspekten av ansökt verksamhet medför måttlig negativ konsekvens.

Konsekvenser vibrationer och luftstötvåg

De tillåtna vibrationsnivåer som sätts av myndigheter som ”riktvärden”, ”gränsvärden” eller ”begränsningsvärden” är aldrig eller mycket sällan är relaterade till risken för skada på hus. Dessa är i stället så kallade komfortvärden i betydelsen att vibrationsrestriktionerna sätts för att minska störningen hos närboende. Risken för skada på byggnader uppstår i regel vid betydligt högre än dessa värden.

Vibrationer från sprängningar kan orsaka skador på byggnader. Oftast uppstår dessa skador därför att vibrationer orsakar en töjning i byggnadsdelar där materialets hållfasthet överskrids. Värdet 4 mm/s har på senare år angetts som praxis av myndigheterna vid bergtäkter. Det innebär att åtgärder sannolikt kommer att krävas för att minska vibrationsnivåerna vid sprängning inom en radie av 350 meter till närmsta byggnad, beroende på vilken borrhålsdiameter som används.

Luftstötvågor från sprängningar kan orsaka störningar för närboende t.ex. genom att fönsterrutor skallrar. Som regel uppfattas luftstötvågor på 100 Pa (frifält) som påtagligt störande (Miljösamverkan Västra Götaland, 2011). Som jämförelse kan nämnas att en storm kan ge upphov till luftstötvågor motsvarande 40 - 60 Pa och att ett åskväder kan ge upphov till luftstötvågor motsvarande 100 - 200 Pa.

Luftstötvågorna från sprängningarna beräknas kunna hållas på en låg nivå utan att påverka omgivande bebyggelse.

Vid bergtäkten i Hillarp kommer laddningsmängden i förhållande till närmaste fastighet medföra att de gränsvärden som rekommenderas i SS 02 52 10 att kunna följas.

Den planerade bergtäkten är lokaliserad förhållandevis nära omgivande byggnader och vägar. Enligt utredningen om påverkan av markvibrationer och luftstötsvågor kommer inte omgivande bostadsbebyggelse att påverkas av sprängningarna om åtgärder enligt utredningen följs. Luftstötsvågorna beräknas kunna hållas på en låg nivå utan att påverka omgivande bebyggelse. Vid sprängning på avstånd mindre än 200 meter från omgivande bebyggelse, väg eller platser där människor vistas ska extra åtgärder vidtas för att minimera kastrisker. Salvorna kommer behöva riktas från väg och bebyggelse och säkerhetsåtgärder kommer behövas utföras. Så länge rekommendationerna i utredningen följs finns det inga hinder för att bedriva bergtäktsverksamhet.

Samtliga sprängningar kommer att dokumenteras i en sprängjournal. Här kommer att anges bl.a. datum och klockslag för sprängsalvan, laddningsmängder, antal hål samt försättning, hålavstånd och håldjup. Sprängjournalerna kan sedan användas för att planera och förbättra kommande sprängningar för att på så vis minska vibrationer. Detta kan bl.a. åstadkommas genom lägre pallhöjd eller flera delladdningar vilket dock medför en ökning av antal sprängningstillfällen. Överdriven försiktighet vid laddningen kan dock få till följd att sprängsalvorna går trögt, eller att de bara delvis kastar ut, vilket i sin tur kan medföra högre vibrationsnivåer. Salvor med dåligt framlyft innebär även en säkerhetsrisk i form av ökad bakåtbrytning, ojämn pallkant och faror vid rensning av kvarstående berg.

Sprängningsarbetena kommer att planeras och anpassas för att luftstötsvåg, vibration och kastrisk ska bli så liten som möjligt. Bland annat kommer följande åtgärder att ske:
• Inför varje sprängning kommer en noggrann sprängplan att tas fram. Detta gör t.ex. att mängden sprängmedel överensstämmer med behovet.
• Kontroll av att borrningen sker i enlighet med planen.
• I utsatta lägen kan den samverkande laddningen minskas genom t.ex. lägre pallhöjd eller däcksprängning där upptändning inom varje borrhål sker med intervall.
• Varje borrhål kommer att förladdas med lämpligt material för att ge maximal inneslutning av sprängmedlet.
• Temperaturinversion, som påverkar utbredningen av luftstötsvågen positivt, är vanligast tidigt på morgonen och på kvällar varvid sprängning under dessa tider kommer att undvikas.
• Genom att avge ljudsignal före sprängning kan det obehagliga överraskningsmomentet minimeras.

För att undvika stenkast ska reducerad hålsättning användas vid pallhöjder som är mindre än 2 gånger max försättning för vald håldiameter, dvs. hålsättningen ska reduceras vid pallhöjder under 6 meter vid Ø76 mm borrhålsdiameter. Borrhålen i de

två främre hålraderna i pall ska kontrolleras med hänsyn till hålavvikelse om pallhöjden överstiger tio meter. Vid konstaterad hålavvikelse ska åtgärder vidtagas.

Vid avvikelse som bedöms kunna medföra kast eller svårigheter för ett kontrollerat sprängningsförlopp ska borrhålet borras om. Felborrat hål fylls med sand. Vid mindre avvikelse men som medför exempelvis reducerad försättning ska första radens borrhål laddas individuellt med exempelvis patronerade laddningar på ett sätt som motsvarar verklig försättning.

Den för sprängningsarbetena ansvarige ska innan sprängning får ske förvissa sig om att alla säkerhetsåtgärder vidtagits och att vid bedömd risk för kast att vägar avlyses från trafik.

Eventuell avstängning av väg ska göras i samråd med polismyndigheten. Sprängning ska alltid ske på meddelad och överenskommen tid.

Vibrationsmätning bör utföras vid närmaste fastighet i olika väderstreck i förhållande till sprängplats för kontroll av markvibrationer och luftstötvågor. Dessa mätpunkter bör vara referenspunkter för jämförelse med eventuella mätningar vid andra fastigheter.

Riskutredningen visar att det avseende sprängningsarbeten inte finns några hinder för att bedriva ansökt täktverksamhet.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet medföra en måttlig negativ konsekvens avseende vibration och luftstötvåg. Ingen risk för skada på byggnader eller omgivningen föreligger, men det kräver vidtagande av säkerhetsåtgärder angivna i utredningen

<u>Konsekvenser för naturmiljö</u>
En fältinventering genomfördes den 22 - 23 maj 2020 samt ett uppföljande besök den 23 juni 2020. Innan fältinventering utfördes en förstudie över området.

Inga nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden, djur- och växtskyddsområden eller Natura 2000-områden inom förstudiens avgränsning.

Det mest närbelägna skyddade område enlig 7 kap. miljöbalken är naturreservat Prästängen. Området ligger ca 1,5 km nordväst om inventeringsområdet.

Skogsstyrelsen har pekat ut områden med sumpskog i Ängelholms kommun, varav flera ligger inom förstudiens avgränsning.

Ett område inom förstudiens avgränsning är utpekat som ett naturvårdsprogram av Länsstyrelsen i Skåne län, med beskrivning av bland annat Storesjö, Danskesjö, Tåstarps bymiljö med mera. Även Ängelholms kommun har beskrivit delar av naturvårdsområdet i sitt naturvårdsprogram (Ängelholms kommun, 2010).

En del arter är skyddsklassade med anledning av att hot i form av exempelvis förföljelse uppkommer i och med öppen visning. En art vars förekomst inte visas vid en vanlig sökning i artportalen (då dess lokal är skyddad) har observerats häcka i området (Skånes ornitologiska förening). Den benämns inte heller med namn i denna rapport. Arten häckar inom inventeringsområdet.

Inom förstudiens avgränsning ligger också fyra stycken tidigare inventerade betesmarker. Betesmarkerna är inventerade av Jordbruksverket.

Inom inventeringsområdet finns hävdade marker. Objekt 1 består av tre betesmarker väster om täkten och har tilldelats naturvärdesklass 4 – visst värde. Hävd är av stor vikt för den biologiska mångfalden eftersom det bidrar till att skapa en mångfald av blommande gräs och örter som ger nektar- och pollenresurser för bin och andra insekter. Dock saknar dessa marker sådana element som skulle ge dem ett högre naturvärde, såsom kontinuitet, frånvaro från gödselpåverkan, variation, senvuxna träd och örtrikedom.

Inom inventeringsområdet finns en del vattendrag och dammar. Vattendrag kan skadas av bland annat förändrade naturliga vattenregimer, utsläpp av föroreningar och grumling från markanvändning och exploatering. Likaså gäller för den kärrskog som finns öster intill täkten (objekt 3). Vattenmiljöerna kring täkten är påverkade av fördämningar och skapade fiskdammar. Vattennivån i Maglemossen bedöms kunna påverkas på så sätt att den kan blir torrare. Detta kan medföra viss förändring avseende flora och fauna. Inga naturvårdsarter hittades i Maglemossen och beräknad påverkan på vattenstatus bedöms medföra acceptabel risk för förändring på naturmiljön i mossen.

En rödlistad art (ask) och den fridlysta arten vanlig padda observerades i fält. Askpopulationen i Sverige minskar kraftig med anledning av askskottsjukan, därför är arten rödlistad. Artdatabanken rekommenderar att ask endast ska tas ned av säkerhetsskäl då många arter är knutna till asken och den har därför stor betydelse för den biologiska mångfalden i landet. Många grova och senvuxna askar finns i objekt 2 som är tilldelat naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Generellt bör skyddsvärda träd (grova, äldre och döda/döende träd) och sälg i allmänhet lämnas där det är möjligt. Dessa bidrar till mångfald av åldersstruktur och trädarter och är viktiga

för bl.a. insekter, svampar och lavar som födokällor och substrat. Området med askar ligger inte inom planerat brytområde och kommer inte påverkas av ansökt verksamhet.

Fyndet av vanlig padda gjordes inom ett område som inte berörs av verksamheten på ett för paddan negativt sätt.

Enligt SkOFs samrådsyttrande ska även en skyddsklassad art häcka i täktområdet.

Den invasiva arten blomsterlupin hittades på en plats inom inventeringsområdet. Hantering av massor, i närheten och vid platsen, bör göras på ett sådant sätt att spridning av arten förhindras.

För de naturvärden som identifierats på platsen bedöms inga skyddsåtgärder vara nödvändiga.

Då bevarandestatusen för ovan nämnda arter inte bedöms påverkas negativt av den planerade verksamheten anser inte Bolaget att några skyddsåtgärder behövs.

Vid efterbehandlingen av täkten kommer nya biotoper skapas i form av klippbranter och strandzoner. Efterbehandlingen kommer att ske i samråd med tillsynsmyndigheten för att möjliggöra naturvårdande anpassningar till följd av nya rön. Även under själva driftstiden kommer täkten erbjuda lämpliga biotoper för vissa skyddsvärda fågelarter.

För angiven skyddad fågelart avser Bolaget att vidta åtgärder i dialog med SkOF. Åtgärder som att lämna avsatser, hyllor etc kommer att vidtas för att tillskapa potentiella häckningsplatser.

Det planerade verksamhetsområdet innebär att en del av ett skogsområde tas i anspråk. Delar av detta område har bedömts ha naturvärdesklass 3 – påtagliga naturvärden samt naturvärdesklass 4 – visst naturvärde i den genomförda naturvärdesinventeringen.

Inga fynd av naturvårdsarter gjordes i ansökt brytningsområde. En skyddad fågelart häckar dock, enligt uppgift, inom ansökt verksamhetsområde. Då föreslagna åtgärder vidtas bedöms den planerade utökningen av bergtäkten inte utgöra risk för negativ påverkan på den lokala och nationella fågelfaunan. Bergtäkten skapar en miljö som gynnar ett flertal fågelarter, som i övrigt har svårt att hitta liknande miljöer.

Områdets värde för den biologiska mångfalden utgörs främst av sumpskog, betesmarker och trädmiljöer med ask.

Vattenmiljöerna, inklusive Maglemosse, i området hyser främst triviala strukturer och arter, och utgör inga unika naturvärden för platsen. Likartade miljöer bedöms vanliga i regionen.

Påträffade arters bevarandestatus bedöms inte påverkas negativt av ansökt verksamhet.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet medföra liten negativ konsekvens för naturmiljön.

Konsekvenser kulturmiljö
Planerad täktverksamhet bedöms inte påverka närliggande fornlämningar. Bolaget kontaktar Länsstyrelsens kulturmiljöavdelning angående fornlämning med RAÄ-nummer Munka-Ljungby 306.

Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga då inga höga kulturhistoriska värden bedöms påverkas. Om misstänkt fornlämning upptäcks under avbaning, avbryts arbetet direkt och kontakt tas med Länsstyrelsen.

Konsekvenser rekreation och friluftsliv
Det planerade verksamhetsområdet kommer successivt avverkas och avbanas från överliggande jordlager varvid dess naturmiljö kommer att försvinna. Inom planerat område kan rekreationsmöjligheterna anses vara begränsad till den allmänhet vilken bor i anslutning till området och enstaka besökare. Dessa personer använder de ridvägar som finns i området idag.

Den främsta begränsningen gäller vidare främst vid sprängningstillfällen då området avlyses. I övrigt är det fullt möjligt att vara i omgivningarna kring täkten även under pågående verksamhet.

För den allmänhet som vistas i verksamhetsområdets närhet kommer den planerade verksamheten innebära påverkan i form av buller. Visuell påverkan kommer också ske då miljön i verksamhetsområdet förändras. Brytning sker succesivt och det kommer dröja innan hela området är exploaterat. Även efterbehandling sker succesivt vartefter brytningen fortskrider.

Den ansökta verksamheten bedöms medföra påverkan på friluftslivet genom buller från verksamheten och visuellt i täktens direkta närhet samt den ridväg som finns

inom täktområdet. Detta gäller främst för den allmänhet som uppehåller sig i direkt anslutning till verksamhetsområdet. Det finns inga utpekade friluftsområden i täktens närhet.

Konsekvenser landskapsbild,
Den bullervall som planeras är också en viktig insynsskyddsbarriär. Inledningsvis blir vallen synlig för närboende och framträdande i landskapet. Med tiden kommer dock växtlighet från området att täcka vallen som gör att den smälter in i landskapsbilden.

När täkten är färdigbruten kommer området att efterbehandlas. Avsikten är att en täktsjö bildas när grundvattennivån återställs inom brytningsområdet. Täktområdet kommer släntas med hjälp av externa massor. Mindre delar kommer bestå av branta klippartier för att ge olika förutsättningar för den biologiska mångfalden. Detaljerna i gestaltningen och markanvändningen runt sjön redovisas i efterbehandlingsplanen, Den planerade verksamheten bedöms medföra en måttlig negativ konsekvens på landskapsbilden inom området för planerad bergtäkt och dess direkta närhet. Detta kan upplevas negativt av personer som vistas i täktens direkta närhet. Påverkan på landskapsbilden i sin helhet bedöms dock bli liten då insynen är begränsad.

Konsekvenser resursförbrukning
Täkten är vällokaliserad med korta transportavstånd till flera olika avsättningsområden i regionen vilket ger goda miljömässiga fördelar för transporter.

Området har sedan tidigare utnyttjats till täktverksamhet. Utöver det område där nyexploatering kommer att ske kommer den största delen av brytningen ske inom redan befintligt brytningsområde. Detta minskar behovet att ta ytterligare ny mark i anspråk.

Det material som avses brytas är delvis avsett att användas som ersättningsmaterial för naturgrus. Materialet har visat sig uppfylla de höga krav som ställs för detta användningsområde. Att minska användningen av naturgrus är ett viktigt nationellt miljömål och en förutsättning för detta är att använda krossat berg som ersättningsmaterial. Brytning av berg på rubricerad fastighet medför god hushållning med icke-förnyelsebara naturresurser.

Huvuddelen av markanvändningen inom området utgörs av skogsbruk och den skog som finns i området kommer avverkas. Inom brytområdet kommer inte skogen att återetablera sig men övriga delar av verksamhetsområdet kan åter beskogas efter avslutad täktverksamhet.

Ansökt verksamhet bedöms medföra en positiv konsekvens med avseende på hushållning med naturresurser mot bakgrund av täktens fördelaktiga lokalisering för korta transporter.

Konsekvenser avfall och kemikalier
I sin pågående verksamhet, arbetar Bolaget med att så långt som möjligt minska avfallsmängderna från respektive verksamhet och återvinna det avfall som uppkommer.

Farligt avfall såsom spillolja, oljefilter etc. kommer att sorteras i separata behållare och förvaras på sådant sätt att föroreningar inte kan nå omgivande mark och vatten. Samtliga avfallstyper kommer att hämtas och transporteras av auktoriserad transportör till godkända mottagare. Avfall som uppkommer i den egna verksamheten kommer att hanteras helt enligt gällande miljö- och lagkrav. Konsekvensen med avseende på avfall bedöms medföra en *obefintlig konsekvens.*

Konsekvenser risk och säkerhet
Alla typer av verksamheter kan innebära någon form av risk utifrån människors hälsa eller miljö. Att jobba förebyggande med risker och säkerhetsfrågor i en bergtäkt är av största vikt både ur ett arbetsmiljöperspektiv samt med hänsyn till människor och byggnader utanför verksamhetsområdet. Tänkbara haverier och olyckor vid verksamheten i Hillarp kan främst relateras till sprängningar samt fall och ras vid bergbranter.

Olyckor och haverier kan få stora konsekvenser men är dock ovanliga. Haverier på maskiner skulle kunna medföra utsläpp av petroleumprodukter med eventuell förorening av mark och grundvatten medan ras och fall kan leda till såväl personskador som materiella skador.

Stenkast vid sprängning är bergstycken som kastas ut från den övriga salvan. De är dock oftast inte särskilt stora. Konsekvenserna av stenkast kan vara allvarliga personskador och materiella skador.

De risker som i huvudsak bedöms kunna uppstå i samband med täktens Sevesoverksamhet är läckage vid transport och hantering av produkter vid laddning samt personskador vid transport, hantering av explosiva varor och vid sprängning. Vid läckage i form av större spill eller utsläpp, som sedan sprids vidare till ytvatten, kan en negativ påverkan uppstå till följd av ämnets innehåll av kväve och petroleumprodukter. Detta kan t.ex. leda till ökad övergödning eller skador på vattenlevande org-

anismer. Risken för detta bedöms som liten då detta förutsätter en olycka med transportfordonet i direkt närhet till vatten utan möjlighet till någon sanering. Vidare krävs också att behållarna går sönder vid olyckan.

Då sprängmedlet som används är högvisköst, trögflytande, är möjligheten att vidta saneringsåtgärder vid eventuellt spill mycket goda. Som regel kan hålen fyllas på utan spill, och skulle det ändå ske kan spillet lätt samlas upp och stoppas ner i ett borrhål. Skulle ett läckage ske i samband med ett kraftigt regn kan en spridning potentiellt ske via avrinnande vatten. Allt vatten samlas då upp i täktbotten och kommer sedan saneras i pumpgrop eller sedimentationsdamm innan det släpps ut. Risken för att ett sådant utsläpp ska ske bedöms dock som liten.

Eftersom sprängmedlet består av olika komponenter, vilka var för sig är inte är explosiva, föreligger ingen risk för explosion vid transport eller hantering. Det är först efter blandning och förgasning i borrhålen som ämnet utvecklas till ett sprängmedel. Även i denna form är det relativt okänsligt mot friktion, stötar och slag. Detonation kan dock ske, om överdriven hetta eller mycket kraftiga slag sker. Som jämförelse kan nämnas att för att initiera detonation vid sprängning krävs en kraftig primer, förladdning, vilken dessutom behöver vara placerad mitt i sprängmedlet för att få verkan.

Då sprängmedlet endast är funktionellt nere i borrhålen är det osannolikt att en brand kan generera den värmeutveckling vilken krävs för detonation. Bedömningen görs mot bakgrund av bergets höga specifika värmekapacitet och vilken energi som då krävs för att det ska värmas upp tillräckligt för att en detonation ska ske. Vidare toppfylls inte hålen vilket gör sprängmedlet mindre exponerat. Eftersom losshållning av berget endast sker på avbanade och rensade ytor finns inget brännbart material i närheten av salvan. Detta gör risken för att en eventuell skogsbrand ska utlösa en explosion liten. Brand i transportfordonet bedöms inte heller utgöra någon större risk för detonation då uppställning inte sker i direkt anslutning till hålen. Behållarna i bulktransporten är konstruerade av aluminium vars smältpunkt är relativt låg. Vid en brand i transportfordonet kommer tankarna att smälta och innehållet att rinna ut. Det kommer därför inte att byggas upp något tryck inne i tankarna. Även om komponenterna blandas när de runnit ut på marken krävs speciella proportioner och en mixning i olika steg för att känsliggöra sprängmedlet. Risken för en detonation vid brand i transportfordonet bedöms därför som liten.

Bolaget har mångårig erfarenhet av täktverksamhet och de ingående momenten såsom sprängning, samt egna framtagna rutiner och policys för att säkerställa att sprängning kan genomföras med minsta möjliga risk. Varje sprängning föregås av

en noggrann kontroll och utifrån en framtagen sprängplan och följer gällande lagstiftning.

De risker som kan uppkomma med förvaring av bränsle i samband med sprängning bedöms av bolaget kunna vara eventuella läckage som uppstår om oförutsedda stenkast träffar tanken och slår hål.

Bolaget bedömer att riskerna är mycket små med den förvaring av bränsle som sker i täkten i samband med sprängningsarbeten. ADR-tankarna (innehållande bränsle) är mobila och enkla att flytta runt i det fall risk bedöms finnas.

Utöver det som redovisats ovan görs bedömningen att det inte finns några ytterligare, realistiska, yttre faktorer som kan påverka säkerheten i täkten.

I den verksamhet som bedrivs av Bolaget idag finns en utvecklad egenkontroll med rutiner för att fortlöpande identifiera olycksrisker och för att kunna reagera i händelse av olyckor och nödsituationer. Som ett led i detta ingår både utbildning och övning. Rutiner samt säkerhetsdatasblad för samtliga kemiska produkter ska finnas samlade och tillgängliga vid platskontoret. För att minska risken för fallolyckor vid släntkrön kommer stenrader och/eller skyddshyllor att kunna anläggas vid brantare partier.

Inför varje sprängning avges signal för att uppmärksamma den allmänhet som eventuellt befinner sig i närheten av kommande sprängning. Allmänheten informeras också av Bolaget om tidpunkten för planerade sprängningar. Genom följande åtgärder förhindras personskador på grund av stenkast.
• Bergytan där sprängning ska ske kommer att rengöras från lösa stenar.
• Inför varje sprängning kommer en noggrann sprängplan att tas fram av en fackman för att få korrekt hållutning m.m.
• Eventuella svaga zoner lokaliseras och fylls med försättningsmaterial.

Risker som föreligger med planerad verksamhet kommer att hanteras enligt gällande lagstiftning.

Som ett led i att förbättra och utveckla säkerheten i samband med sprängningsarbetet tar Bolaget kontinuerligt del av kunskap och slutsatser från olyckor vid liknade typer av verksamheter.

Övriga försiktighetsmått som kommer att vidtas är bland annat att det innanför verksamhetsområdets yttre gräns, vilket utgör ett maximalt skyddsområde, inte till-

låts tillträde från allmänheten i samband med sprängning. I övrigt kommer försiktighetsåtgärder ske i form av att varningssignaler avges tre minuter före sprängning samt att varningsskyltar anslås runt om täktområdet.

Verksamhetens påverkan utifrån perspektivet risk och säkerhet, med vidtagande av skyddsåtgärder, bedöms medföra en liten negativ konsekvens.

Konsekvenser klimatpåverkan
Sammantaget bedöms ansökt verksamhet inte att medföra nämnvärda negativa konsekvens uppstår vid ett framtida förändrat klimat. Aktuell verksamhet bedöms inte vara sårbar för klimatförändringar eller andra yttre händelser (t.ex. skyfall).

Även om täkten skulle erhålla extrem nederbördsmängd på kort tid bedöms ingen direkt skada på omgivningen uppstå. Förvaring av kemikalier sker i täta behållare. Verksamheten kan tillfälligt avbrytas utan andra skador än produktionsbortfall.

Verksamhetens påverkan utifrån perspektivet klimatpåverkan och yttre händelser bedöms medföra en obetydlig konsekvens.

Miljökvalitetsnormer
Luft
Den planerade verksamheten medför genom arbetsmaskiner och transporter utsläpp som berör miljökvalitetsnormerna för kvävedioxid, kolmonoxid och partiklar och i viss mån även normerna för svaveldioxid.

Verksamheten bedöms inte medverka till att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft överskrids. Tillskotten av avgasutsläpp från ansökt verksamhet bedöms i sammanhanget vara så små att miljökvalitetsnormsaspekten inte är aktuell. Bedömningen har gjorts med utgångspunkt från verksamhetens lokalisering, i en tätbebyggd del av Sverige, vilket gör att täktens utsläpp från transporter och arbetsmaskiner i sammanhanget är en liten del av utsläppen, samt den därmed sammanhängande luftkvaliteten.

Vatten
Miljökvalitetsnormer finns beslutade för ytvattenförekomsterna Rössjöholmsån (WA14976638), Rönne å (WA26039331), Skälderviken (WA528130004) samt för grundvattenförekomsten SE624463-131830.

En viss förhöjning av mängden kväve kan komma att ske till diket efter sedimentationsdammen och till den därpå följande Rössjöholmsån. Mycket av kvävet kommer att försvinna under transporterna i diket, men även om allt kväve från täkten skulle

nå vattenförekomsten är tillförseln marginell jämfört med den totala kvävetillförseln till recipienten. De förväntade halterna av kväve, inklusive ammoniak och suspenderat material, är låga i utgående vatten. Därmed kommer den planerade täktverksamheten inte påverka uppfyllandet av någon kvalitetsfaktor. Höga halter kväve har främst påverkan i kust- och havsmiljö, och täktens bidrag till områdets nettokvävetransport till havet är obetydligt.

För kemisk status kommer vidtagna skyddsåtgärder för att förhindra spill och olycka hindra att föroreningarna når det övriga vattnet (WA79181324) eller vattenförekomsterna Rössjöholmsån, Rönne å, Skälderviken och grundvattenförekomsten SE624463-131830. Det bedöms därmed inte finnas någon risk för påverkan på miljökvalitetsnormen för kemisk status. Skälderviken har idag god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status på grund av föroreningar från prioriterade kemiska ämnen såsom TBT och kvicksilverföreningar.

Samlad bedömning
Ansökt verksamhet bedöms inte medföra negativa konsekvenser, eller försvåra uppfyllandet av kvalitetsmålen för miljökvalitetsnormerna för luft eller vatten. Således blir den samlade bedömningen att verksamheten medför en obetydlig påverkan på miljökvalitetsnormerna för luft och vatten.

Säkerhetsrapport
Ett handlingsprogram enligt Sevesolagstiftningen har upprättats och ingetts med ansökan.

Bolagets handlingsprogram visar ledningens roll, ansvar och åtaganden och anger inriktningen för hur bolagets organisation och verksamhetssystem utformas för att hantering av explosiva och andra farliga ämnen ska ske på ett säkert sätt. Handlingsprogrammet innehåller övergripande mål, policy och allmänna handlingsprinciper och utgör grunden för bolagets systematiska säkerhetsarbete.

Enligt riskbedömningen är det följande risker som noterats.

- Läckage i samband med transport och hantering av produkter i samband med laddning/sprängning

- Personskada i samband med transport och hantering av explosiva varor samt sprängarbeten

Följande åtgärder vidtas:
Beredskap kommer att finnas för att vidta saneringsåtgärder enligt gällande regelverk, t.ex. invallning med jord och inlämning till destruktion. Vid större utsläpp tas

alltid kontakt med räddningstjänst och tillsynsmyndigheten (miljö). I normalfallet skulle ett läckage från lastbilen eller vid laddningstillfället samlas upp på berget alternativt ledas till täktens pumpgrop. Vid ett läckage till pumpgropen kommer utpumpning av vatten från pumpgropen inte att ske innan sanering slutförts.

Arbetsmiljöverkets föreskrift om sprängarbeten (2007:1) ska följas. Bland annat ska en sprängplan upprättas för varje sprängobjekt innan sprängarbetet utförs. Det ska även utses en sprängarbas som leder och övervakar arbetet
.
Ett större område spärras av i samband med sprängning och personal ser till att ingen allmänhet befinner sig inom riskområdet. Vid sprängning kommer bland annat följande generella försiktighetsåtgärder att vidtas:
• De närboende som önskar bli informerade om sprängning blir det via mail eller brev.
• En säkerhetszon ronderas innan sprängning
• Varningssignal avges innan sprängning

Kontroll av verksamheten
Inom ramen för Bolagets egenkontroll finns en fastställd intern ansvarsfördelning för den del av verksamheten som regleras enligt miljöbalken. Exempel på åtgärder och kontroller som kan komma att utföras anges nedan.

En miljörapport sammanställs årligen i enlighet med gällande krav och registreras i SMP. Miljörapporten innehåller uppgifter om verksamhetens bedrivande, eventuella klagomål, avvikelser eller tillbud, avfallsmängder med mera.

Inför sprängning kommer närboende att informeras. Dessutom kommer ljud- och ljussignal varna i samband med sprängtillfället. Omedelbart innan sprängningen avsynas närområdet så att inga obehöriga befinner sig där. I övrigt följs arbetsmiljöverkets föreskrifter vid sprängning.

Gränser för verksamhets- och brytområde är utmarkerade i terrängen, så att risk för t ex fallolyckor minimeras.
Mätningar av luftstötvåg och vibrationer kommer att ske regelbundet vid föreslagna mätpunkter, för att utvärdera utförandet och kontrollera begränsningsvärden. Vid varje sprängning upprättas sprängjournal. Vid upprättandet av kontrollprogrammet kommer mätpunkter och mätintervall att diskuteras med tillsynsmyndigheten.

Säkerhetsdatablad för de kemiska produkter som kan innebära miljörisker finns samlade i täkten. Bolaget kontrollerar kontinuerligt slitage för att förebygga eventuella läckor på maskinparken.

Kontrollprogrammet kommer utformas för att fånga upp påverkan på samtliga motstående intressen som enligt den hydrogeologiska utredningen riskerar att påverkas. Utgående vatten från täkten kommer att provtas inom ramen för bolagets egenkontroll. Analysparametrarna och provtagningspunkter kommer att diskuteras med tillsynsmyndigheten.

Myndigheternas tillståndsbeslut, ansökan och övriga handlingar i ärendet finns tillgänglig på arbetsplatsens kontor. Där samlas även dokumentation av mätningar, analyser etc. och även förbättringsrapporter. Bolaget åtar sig att i god tid före tillståndet tas i anspråk, dock senast tre månader efter det att beslutet om tillstånd vunnit laga kraft, till tillsynsmyndigheten översända ett förslag till kontrollprogram för den planerade verksamheten.

Krav och kontroll på inkommande massor
Bolaget upprättar överenskommelse med kund som avser att avlämna jord- och schaktmassor i täkten. Kunden ska innan transport till täkten försäkra sig om att massorna uppfyller krav på renhet i upprättad överenskommelse, dvs klarar Naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre än ringa risk, MRR, enligt Naturvårdsverkets rapport 5976. När massorna konstaterats rena transporteras de till täkten där invägning sker. Intyget på rena massor ska redovisas till bolaget innan leverans. Bolagets mottagare vid våg kontrollerar att renheten i intyget understiger gränsen i avtalet.
Varje inkommande lass besiktigas okulärt vid införseln av personal på plats. Vid infartskontrollen kontrolleras att materialet inte:
• har avvikande färg eller lukt
• innehåller synliga främmande föremål
• har några synliga eller förnimbara förekomster av olja eller bensin
• på något annat vis avviker från vad som kan antas vara normalt
Vid misstanke om att det inkommande materialet är eller kan vara förorenat ska en laboratorieanalys av materialet krävas alternativt ska materialet avvisas.

Ekonomisk säkerhet
Den säkerhet som ska ställas för den ansökta verksamheten ska garantera att en miljömässigt godtagbar efterbehandling kan genomföras. Tillskapandet av en sjö som planeras i förevarande fall är ett i många avseenden, bland annat med hänsyn till naturmiljö, friluftsliv och boendemiljö, attraktivt alternativ för efterbehandling, och godtagbart enligt miljöbalken. Beräkningen av säkerheten har därför utgått ifrån detta alternativ.

Beräkningen av säkerhet enligt 9 kap. 6 e § och 16 kap. 3 § miljöbalken redovisas i Bilaga E. Av redovisningen framgår att säkerheten har beräknats till 1 350 000 kronor. MVB har idag en ekonomisk säkerhet om 1 450 000 kronor för den befintliga verksamheten. För enkelhetens skull förslår därför MVB att man behåller den befintliga säkerheten även för den ansökta verksamheten. I och med att den befintliga säkerheten överstiger den beräknade för den ansökta verksamheten med 100 000 kronor får föreslagen säkerhet anses säkerställa att en miljömässigt godtagbar efterbehandling kan genomföras.

Tillståndstid

Ansökan omfattar tillstånd att bedriva verksamheten i 25 år från det att tillståndet vinner laga kraft. Miljökonsekvenserna av verksamheten har bedömts för 25 år. Vad gäller buller, vibrationer och luftstötvågor kommer omgivningspåverkan att minska i takt med att täkten blir djupare.

Hillarpstäkten kan leverera ett i princip komplett sortiment av både nyutbrutet och återvunnet material, inklusive bergkross som i många fall kan ersätta naturgrus och är därför strategiskt viktig för regionen. Ju längre tillståndstid en täkt har, desto enklare är det för verksamhetsutövaren att optimera brytningen efter varierande efterfrågan vad gäller olika kvaliteter.

Täktens läge gör att den kan leverera detta material — och ta emot material för återvinning— på ett ur miljösynpunkt bättre sätt än många andra alternativ. Nästan en fjärdedel, ca 24 %, av alla godstransporter på lastbil i Sverige utgör transport av bergmaterial.27 Att dessa transporter är så korta som möjligt är därför av stor betydelse för miljön.

Beträffande arbetsmaskiner i täkten byts maskinparken ut löpande. Vid nyinvesteringar väljs de maskiner som vid tillfället utgör bästa möjliga teknik. En lång tillståndstid motiverar större miljöförbättrande investeringar i verksamheten.

Sammantaget finns det goda skäl att meddela en 25-årig tillståndstid för den ansökta verksamheten i Hillarpstäkten.

Verkställighetsförordnande

Av praxis från Högsta domstolen följer att det åligger verksamhetsutövaren att visa vilka konkreta skäl som talar för ett verkställighetsförordnande och vilka beaktansvärda nackdelar det kan innebära om ett sådant inte meddelas. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som talar för att

tillståndet får tas i anspråk först när det vunnit laga kraft. Härvid ska särskild hänsyn tas till om irreversibla skador på miljön kan uppstå om tillståndet tas i anspråk omedelbart samt om målet rymmer någon rättsfråga som det kan vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att få belyst i högre instans.

Täktverksamhet har bedrivits i området sedan åtminstone 1960-talet och befintligt tillstånd för bergtäktverksamhet beviljades år 2007. Därutöver är Hillarpstäkten av stor betydelse för regionens materialförsörjning. Det föreligger inte något starkt allmänt eller enskilt motstående intresse mot den ansökta verksamhetens tillåtlighet. Området är sedan tidigare påverkat av befintlig verksamhet och det föreligger ingen risk för skada på några höga naturvärden. Med föreslagna skyddsåtgärder uppstår endast begränsad påverkan på enskilda och allmänna intressen.

MVB har vidare inte kunnat identifiera någon särskild rättsfråga i målet som det kan vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att få belyst i högre instans. Föreslagna villkor för verksamheten är sedvanliga och platsvalet torde vara okontroversiellt eftersom området redan är påverkat av täktverksamhet och att platsen med sin närhet till stora motorleder har stora logistiska fördelar.

Utifrån de rekvisit som Högsta domstolen uppställt finns det som framgår av det ovanstående inget hinder mot att verkställighetsförordnande beviljas.

YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Havs och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Samtliga har avstått från att yttra sig i målet.

Sveriges Geologiska Undersökning, SGU

SGU anför bl.a. följande. Skåne län är relativt tätbefolkat, och det finns ett tydligt behov av god tillgång till lokala ballastmaterial, särskilt i de södra, västra och centrala delarna av Skåne. Stora delar av berggrunden i dessa områden utgörs av yngre, fanerozoiska bergarter som i många fall saknar en tillräckligt god bergkvalitet. Man bör i allmänhet undvika att utvinna naturgrustäkter, då dessa utgör våra viktigaste grundvattenreservoarer. Av ovanstående skäl är det viktigt att de skånska bergtäkterna i prekambrisk, hållfast berggrund kan fortsätta sin verksamhet i de områden där miljöpåverkan inte blir omfattande, och därigenom minimera längre masstransporter av ballastmaterial.

Vattenavsänkningen för bergtäkten kommer att innebära en påverkan på grundvattennivåerna i täktens närhet, inklusive en mindre yta inom vattenskyddsområdet. Vattennivåsänkning i området kommer också att påverka grundvattenberoende ekosystem inom området och i närheten. Inga av dessa ekosystem är dock utpekade med högt skyddsvärde. Även privata brunnar i området riskerar enligt ansökan att få avsänkningar. Dessa brunnar kommer vid behov att erbjudas alternativ vattenförsörjning.

Det maximala vattenuttaget beräknas bli 35 l/s, vilket bedöms utgöra ca 5 % av grundvattenbildningen i hela grundvattenförekomsten. Då grundvattenförekomsten är stor med många mindre delområden är det tveksamt om det är relevant att jämföra uttaget med hela magasinets grundvattenbildning. En jämförelse mot mer lokal grundvattenbildning kan visa på eventuell påverkan. Detta är viktigt framför allt för att kunna utvärdera om grundvattenbortledningen riskerar att påverka tillgängliga vattenkvantiteter (främst grundvatten) i Brandsvigs vattentäkt. Brandsvigs vattentäkt säkerställer en tillräcklig grundvattenbildning genom infiltration av ytvatten. Enligt VISS finns det inga övriga kända kvantitativa påverkanskällor på grundvattenförekomsten. Då täktens vattenuttag är beroende av nederbördsmängder kommer uttagen att minska om vattenflödena minskar i och med klimatförändringar.

SGU anser att masshantering på en avgränsad grundvattenförekomst bör undvikas, särskilt i områden för pågående eller avslutade sand- och grustäkter, där de överlagrande och skyddande jordlagren är avbanade och utbrutna. De massor och avfall som ska hanteras inom grustäktsområdet ska enligt miljökonsekvensutredningen klara Naturvårdsverkets (NV) generella riktvärden på mindre än ringa risk vad avser föroreningsinnehåll (så kallade MRR-massor). Lakvattnet från massor som uppfyller kriterium för MRR kan dock enligt NV Handbok 2010:1 innehålla upp till fem gånger högre föroreningskoncentrationer än vad som är gränsen för god kemisk status i en grundvattenförekomst. Som en jämförelse kan nämnas att även lakvatten från inert avfall enligt NV föreskrift 2004:10 får innehålla mycket högre halter än beslutade riktvärden för en grundvattenförekomst. Det är alltså inte lämpligt med någon form av masshantering inom ett område där det finns risk för påverkan på en grundvattenförekomsts vattenkvalitet.

Lakvattnet utgör en stor risk för kemisk påverkan på grundvattenkvaliteten. En verksamhet får enligt 5 kap. 4 § miljöbalken inte påbörjas eller ändras om verksamheten ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön riskerar att försämras. I EU-mål C 535/18 tydliggörs att det är tillräckligt med ett åsidosättande av en kvalitetsfaktor vid en övervakningspunkt för att det ska kunna konstateras en försämring av statusen i en grundvattenförekomst. För att den

planerade masshanteringen inte ska utgöra någon stor risk för miljöpåverkan behöver marken under platsen för lagring och bearbetning av massorna tätas och avrinnande vatten bortledas för rening innan utsläpp till recipient.

SGU anser att den vattenavsänkning som bergtäkten ger upphov till inte behöver betyda risk för negativ påverkan på grundvattenförekomstens kvantitativa status. Det saknas underlag för att bedöma om vattenuttaget riskerar påverka vattentillgången i Brandsvigs vattentäkt, men sannolikheten för denna påverkan är låg, framför allt eftersom vattentäkten förstärker grundvattenbildningen genom infiltration av ytvatten. Det finns stor risk för förorening av grundvattnet om lakvatten från massorna tillåts infiltrera ner i marken. Om det ska vara möjligt att bedriva en masshantering inom verksamhetsområdet utan risk för miljöpåverkan, behöver underliggande markyta tätas och avrinningsvattnet bortledas och renas före utsläpp till recipient. Detta är särskilt viktigt då grundvattenförekomsten används till dricksvattenproduktion. Vad gäller bullervallarna behöver massornas kvalitet säkerställas. Dessutom behöver det säkerställas att det finns tillräckligt med skyddande omättad zon mellan massorna och grundvattenytan.

Trafikverket

Trafikverket erinrar om att tillstånd till avstängning av allmän väg i samband med sprängning söks hos länsstyrelsen. Verket hänvisar till sitt samrådsyttrande inför ansökan varvid man även påtalar behov av åtgärder som minimerar förorening med jord och grus på det allmänna vägnätet.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen tillstyrker bolagets ansökan om tillstånd för täktverksamhet och vattenverksamhet under förutsättning att villkor avseende arbetstider, buller, skydd för grundvattnet och åtgärder för att minska påverkan på enskilda och allmänna intressen av vattenverksamheten föreskrivs enligt länsstyrelsens yrkanden.

Länsstyrelsen anser att bolagets yrkanden avseende lagring och sortering av ickefarligt avfall, och att genom bearbetning återvinna avfall för byggnads- eller anläggningsändamål, samt yrkandet avseende återvinning av avfall för anläggningsändamål (bullervall) ska avslås.

Länsstyrelsen anser vidare att

- bolaget, innan dom kan meddelas, ska inkomma med en reviderad efterbehandlingsplan där det framgår planerad markanvändning för hela verksamhetsområdet, även södra delen,

- bolaget, innan dom kan meddelas, ska inkomma med en avfallshanteringsplan för det utvinningsavfall och de utvinningsavfallsanläggningar som uppstår respektive förekommer i verksamheten,
- bolaget vid behov ska vidta åtgärder för att trafiken till och från täkten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm inte ska bidra till att riktvärdena i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 för vägtrafikbuller vid befintliga bostäder överskrids eller att ljudnivåer som överskrider riktvärdena ökar,
- bolaget, innan dom kan meddelas, ska föreslå skyddsåtgärder eller åta sig att vidta kompensationsåtgärder för de sumpskogar som kommer att påverkas negativt av täkt- och vattenverksamheten,
- bolaget, innan dom kan meddelas, ska redovisa möjligheten att återinfiltrera bortlett grundvattnet till grundvattenmagasinet istället för att släppa det till ytvattenrecipient, samt att
- den ekonomiska säkerheten för täktverksamheten ska fastställas till 2 900 000 kr.

Som skäl anförs bl.a. följande.
Länsstyrelsen anser att verksamhetens lokalisering är problematisk med tanke på de relativt många närboende, att täkten är belägen inom en grundvattenförekomst (sand- och grusförekomsten SE624463-131830), och att vattenbortledningen beräknas leda till betydande påverkan på såväl enskilda brunnar som dammar och sumpskogar. Den planerade täktverksamheten, med utökat brytområde och avbaning av jordlagren, innebär att delar av de vattenförande jordlagren inom grundvattenförekomsten kommer att brytas bort, med risk för påverkan på miljökvalitetsnormerna för grundvattenförekomsten.

Införsel av externa massor innebär alltid en viss risk för förorening. Länsstyrelsen anser inte att det är lämpligt att hantera externa avfallsmassor inom verksamhetsområdet eftersom marken består av lättgenomsläppliga jordarter och ligger inom en grundvattenförekomst i jordlagren. Länsstyrelsen är väl medveten om att ytor för masshantering behövs men anser att dessa ytor inte bör lokaliseras till områden med skyddsvärde för grundvatten. Enligt bolagets uppgifter är det endast 2 meter omättad zon mellan markytan och grundvattenytan vilket är betydligt mindre än det skyddsavstånd på minst tre meter som SGU brukar anse ska lämnas till grundvattenytan vid nya tillståndsprövningar av naturgrustäkter. Det är genomsläppligheten som är avgörande för sårbarheten. Sand och grus har hög genomsläpplighet vilket innebär hög sårbarhet för grundvattnet. Att då hantera avfallsmassor på sådan mark, ovanpå ett grundvattenmagasin och utpekad grundvattenförekomst är inte lämpligt.

Bolaget har framfört att det med avseende på resurshushållning är ofördelaktigt att använda avbaningsmassor från täkten till att anlägga bullervallen. Vad Länsstyrelsen förstår är det dock möjligt att anlägga bullervallen med interna avbaningsmassor. Länsstyrelsen anser att skyddet för grundvattnet väger tyngre än det bolaget anför om resurshushållning och att yrkandet om återvinning av icke farligt avfall för anläggningsändamål därmed ska avslås.

Länsstyrelsen anser att efterbehandlingsplanen inte bara ska omfatta brytområdet för bergtäkten utan hela verksamhetsområdet, särskilt med avseende på terminalytan. Detta efterfrågade Länsstyrelsen även i kompletteringsyttrandet. Terminalytan är belägen inom en tidigare sandtäkt och i tillståndet för sandtäkten fanns en efterbehandlingsplan och beskrivning av tänkt efterbehandling för det område som nu är terminalyta

Länsstyrelsen anser utifrån de vägledningar som finns från Naturvårdsverket att de avbaningsmassor som inte används i produktionen, utan kommer att användas för att anlägga bullervall eller för efterbehandling av täkten, samt det sediment som samlas i sedimenteringsdammarna är att betrakta som utvinningsavfall och ska omfattas av en avfallshanteringsplan. Eftersom sedimenteringsdammarna används under en längre tid än tre år ska de även betraktas som en utvinningsavfallsanläggning. Även områden som används för lagring av avbaningsmassor under en sammanhängande period om minst tre år ska ses som utvinningsavfallsanläggning.

För att få en relevant uppfattning om bolagets bidrag till trafikbuller längs vägsträckorna anser Länsstyrelsen de ljudnivåer som beräknas uppkomma vid planerad maximal verksamhet inte ska jämföras mot dagens trafiksituation utan mot nollalternativet, det vill säga ingen täkttrafik. Vilka ljudnivåer som skulle uppkomma utan täkttrafiken framgår inte av ansökan med kompletteringar och därmed inte heller i vilken omfattning bolagets transporter bidrar till att riktvärdena överskrids. Länsstyrelsen anser att åtgärdsnivån på 65 dBA, som primärt är en vägledning för när Trafikverket bör åtgärda buller vid äldre befintlig miljö vid befintliga vägar, inte är tillämplig i en tillståndsprövning där vägtrafikbullret bedöms vara en följdverksamhet och ska ingå i bedömningen av tillåtlighet och behovet av försiktighetsmått.

För att brytområdet ska kunna utvidgas enligt ansökan behöver en tidigare deponi grävas bort. Länsstyrelsen vill erinra att deponin inte är tillräckligt utredd för att säkert veta att en avhjälpandeåtgärd är genomförbar.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att bolaget inte har redogjort för några försiktighetsåtgärder för att minska verksamhetens påverkan på Maglemosse och intillig-

gande sumpskogar och inte heller har föreslagit några relevanta kompensationsåtgärder. Länsstyrelsen anser inte att det är acceptabelt att naturvärdena i Maglemosse och intilliggande sumpskogar förloras utan att bolaget åtar sig att utföra relevanta kompensationsåtgärder.

För att minimera påverkan på grundvattenförekomsten och säkerställa en långsiktigt hållbar grundvattenförvaltning anser Länsstyrelsen att bolaget ska redovisa möjligheten att återinfiltrera det bortledda grundvattnet tillbaka tillgrundvattenmagasinet (förutsatt att det är fritt från föroreningar) istället för att släppa det till ytvattenrecipient. Förutsättningarna för återinfiltration bör vara gynnsamma då verksamheten ligger inom grundvattenmagasinet

Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till ekonomisk säkerhet är för låg och ser inget skäl till att frångå Miljösamverkans Sveriges modell. Länsstyrelsen vill poängtera att den ekonomiska säkerheten måste kunna täcka de faktiska kostnaderna för exempelvis administration, upphandling av entreprenad och för genomförande, även i en situation då staten tar över ansvaret för en eventuell efterbehandling. Likaså ska säkerheten kunna täcka extra kostnader som kan uppkomma om täkten avslutas och ska efterbehandlas innan den är fullt utbruten, som exempelvis sprängning av skyddshyllor.

Villkor

Länsstyrelsen anser såsom talan slutligt bestämts, att villkor ska föreskrivas i enlighet med bolagets förslag på villkor 1 - 4, 7 - 10, 12, 18 och 20 - 21 i lydelse i enlighet med bolagets yrkande som inkom till domstolen den 5 oktober 2021, aktbilaga 69. Länsstyrelsen kommenterar inte villkor 13 då länsstyrelsen yrkar på avslag för den delen av ansökan som gäller mottagning av externa avfallsmassor. Länsstyrelsen anser därutöver att villkor ska föreskrivas enligt nedan.

5. Verksamheten i täkten får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.30 - 17.00. Bullrande verksamhet som sprängning, skuthantering, krossning och sortering får endast bedrivas kl. 07.00 - 17.00. Sprängning får endast ske kl. 08.00 - 16.00. Under perioden vecka 28 - 32 får borrning, sprängning och skuthantering inte ske. I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid. Tillsynsmyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag för enstaka tillfällen.

   Motivering: *Bolaget har inte motiverat att de har behov av utökade arbetstider utöver att begränsningen under sommarperioden leder till negativa ekonomiska konsekvenser. Det finns ett flertal närboende inom 1000 meter från täkten. 1*

samrådet har framförts synpunkter från närboende just avseende bullerstörningar vilket visar att det är olämpligt att utöka tiderna för när verksamheten får ske. Länsstyrelsen anser att buller från borrning, krossning och sortering är av sådan karaktär som typiskt sett upplevs som störande även när riktvärden för buller innehålls. Det finns därför anledning att särskilt begränsa arbetstiderna för dessa moment. För att ytterligare skydda de närboende från bullerstörningar under sommaren anser länsstyrelsen att momenten borrning, sprängning och skuthantering bör kunna planeras så att de inte behöver utföras under sommarperioden. För att ändå medge viss flexibilitet för verksamheten vid exempelvis produktionskampanjer bör tillsynsmyndigheten få medge undantag från de fastställda arbetstiderna.

6. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå (L_{eq}) utomhus vid bostäder än:
   50 dB(A) helgfri måndag-fredag kl. 07.00-18.00
   45 dB(A) lördagar, söndagar och helgdagar kl. 07.00-18.00
   45 dB(A) kvällstid kl. 18.00-22.00
   40 dB(A) nattetid kl. 22.00-07.00

   Den momentana ljudnivån (LF_{max}) utomhus vid bostäder, får inte överstiga 55 dB(A) nattetid kl. 22.00-07.00.

   De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätning vid berörda bostäder (immissionsmätning). Ekvivalentvärden ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan, dock minst en timme. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer. Kontroll ska också ske om tillsynsmyndigheten begär det.

   Motivering: *Länsstyrelsen anser att en ändring av bullerbegränsningen för nattetid skulle innebära en betydande ökning av störningarna i omgivningen, där närboende i dagsläget redan har synpunkter på bullerstörningar. Bolagets bullerutredning visar att bullervillkoret för nattetid, 40 dB(A), kan komma att överskridas vid verksamhet med transporter och hjullastare på terminalytan. Länsstyrelsen anser därför att det finns behov av att bullervillkoret för nattetid gäller fram till kl. 07.00 för att bolaget ska anpassa den verksamhet som bedrivs före kl. 07.00 så att störningarna för närboende inte ökar jämfört med idag. Vidare anser Länsstyrelsen att bolagets formulering om att mätningar ska genomföras "vid befogade klagomål" är otydlig och att det är mer lämpligt att använda formuleringen "när tillsynsmyndigheten begär det".*

11. Bortledning av vatten från verksamhetsområdet ska ske via sedimentationsdamm försedd med oljeavskiljande funktion innan det släpps ut till recipienten. Innehållet av föroreningar i utgående behandlat vatten får som årsmedelvärde, beräknat utifrån halten i minst fyra representativa prover, inte överstiga följande värden.

Suspenderat material	10 mg/1,
Totalkväve	2,5 mg/1, samt
Oljeindex	1 mg/1

Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

Motivering: *Länsstyrelsen accepterar bolagets villkorsförslag utom vad gäller begränsningsvärdet för totalkväve. Länsstyrelsen vidhåller att begränsningsvärdet för totalkväve ska vara 2,5 mg/1 som årsmedelvärde. I nuvarande tillstånd gäller 2,5 mg kväve per liter som riktvärde. Det framkommer inte av ansökan att bolaget har haft svårigheter att innehålla detta riktvärde och enligt redovisade provresultat har kvävehalten inte överstigit 0,72 mg /1. Länsstyrelsen anser därför inte att det finns anledning att fastställa ett högre begränsningsvärde för kväve än 2,5 mg /1. Eftersom begränsningsvärdet är formulerat som ett årsmedelvärde anser inte länsstyrelsen att det är villkorsbrott om enstaka mätvärden hamnar över 2,5 mg/1. Vidare kan länsstyrelsen acceptera att minsta provtagningsfrekvens föreskrivs till 4 ggr/år. Dock innebär den lägre provtagningsfrekvensen att enskilda mätvärden får större betydelse för årsmedelvärdet*

14. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av damning undviks. Om olägenhet uppkommer ska åtgärder vidtas så att olägenheten upphör. Dambekämpning med salt får inte ske.

Motivering: *Bolaget har angett att dammbekämpning av transport- och upplagsytor kommer att ske genom bevattning. Med anledning av att verksamheten är belägen inom ett område med genomsläpplig jordart och inom en grundvattenförekomst anser länsstyrelsen att villkoret ska förtydliga att dammbekämpning med salt inte får ske. I den mån domstolen ändå anser att salt kan få användas för dambekämpning anser länsstyrelsen att saltning endast ska få ske av transportvägen genom täkten. Det har bolaget som villkor i nu gällande tillstånd. Bolaget har inte framfört att de har behov av att utöka användningen av salt och länsstyrelsen anser att användning av salt ska begränsas så långt som möjligt*

15. Kemiska produkter och farligt och icke-farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar mark, yt- och grundvatten. Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät yta som är invallad eller försedd med annat motsvarande sekundärt skydd. Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare. Behållare ska skyddas mot påkörning och invallningar ska vara skyddade mot nederbörd. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att spridning av förorening vid eventuellt läckage snabbt ska kunna förhindras.

    Motivering: *Utsläpp till mark och vatten av kemiska produkter och avfall kan medföra allvarliga konsekvenser för miljön och för människors hälsa. Det är enligt länsstyrelsen nödvändigt att ha en hög skyddsnivå för att förhindra denna typ av utsläpp. Hantering och lagring ska därför ske så att sådana utsläpp inte kan ske och att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas på ett miljömässigt lämpligt sätt. Länsstyrelsens villkorsförslag är mer tydligt än bolagets villkorförslag och enligt vad som är praxis för den här typen av verksamhet och som kan anses vara skäligt.*

16. Oljehantering inklusive tankning av fordon och maskiner ska ske på tät yta eller så ska lämpligt skydd för uppsamling av spill användas. Uppställningsplatser för arbetsmaskiner och fordon ska vara utformade så att oljespill och läckage inte kan förorena omgivningen. Alternativt kan enstaka parkerade fordon förses med skydd för uppsamling av spill.

    Motivering: *Eftersom verksamhetsområdet ligger på lättgenomsläppliga jordar inom en grundvattenförekomst anser länsstyrelsen att oljehantering och tankning ska ske på tät yta för att säkerställ att spill och läckage inte når omgivningen. Länsstyrelsen håller med bolaget om att det är rimligt att oljehantering och tankning också kan ske på andra ytor än en iordningställd tankplats, dock under förutsättning att lämpligt skydd för uppsamling av spill, till exempel tankmatta eller motsvarande, används.*

17. Efterbehandling ska ske kontinuerligt och huvudsakligen i enlighet med efterbehandlingsplanen. Senast tre år innan verksamheten beräknas upphöra ska bolaget inge en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten, upprättad i samråd med tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingen ska avse såväl själva täktområdet som avstädning och återställning av verksamhetsområdet. Efterbehandlingen ska inkludera åtgärder för att bibehålla biologiska värden som finns inom verksamhetsområdet, öka den biologiska mångfalden samt öka tillgängligheten för friluftslivet inom området. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska

vara slutförda ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång.

Motivering: *Länsstyrelsen anser att ramarna för efterbehandlingen ska fastställas i tillståndet även om detaljutformningen ska kunna bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten efter vad som är aktuellt vid tiden för efterbehandlingen. Länsstyrelsen anser också att det är av vikt att även terminalytan återställs. I dagsläget finns det biologiska värden knutna till täkten, till exempel en skyddsvärd art. Länsstyrelsen anser därför att efterbehandlingen ska inkludera åtgärder för att bibehålla biologiska värden som finns inom verksamhetsområdet, om det fåns sådana värden vid tiden för efterbehandlingen. Eftersom verksamheten innebär att delar av en mosse med påtagligt naturvärde kommer att tas bort anser länsstyrelsen även att det är motiverat att efterbehandlingen som kompensation för detta inkluderar åtgärder för att öka den biologiska mångfalden i området. Vidare anser länsstyrelsen att villkoret ska fastställa inom vilken tid som efterbehandlingen ska vara slutförd.*

Länsstyrelsen anser inte att formuleringen om kontinuerlig efterbehandling innebär att ytor som används i verksamheten ska efterbehandlas så länge de är i användning och behövs för verksamhetens bedrivande. Länsstyrelsen anser dock att det är relevant att ytor som eventuellt inte längre används eller behövs, efterhand som brytningen och verksamheten fortskrider, efterbehandlas löpande. Detta för att nya naturtillstånd inte ska ta över innan efterbehandlingen genomförs. Länsstyrelsen anser vidare att det i detta fall, där bolaget i prövningen inte har redogjort för tänkt efterbehandling för annat än brytområdet, är särskilt angeläget att villkoret om efterbehandling fastställer att efterbehandlingen ska avse hela verksamhetsområdet, liksom att vissa ramar för efterbehandlingen fastställs.

19. Om buller från bolagets transporter till och från täktverksamheten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm bidrar till en ökning av ljudnivåerna från vägtrafikbuller och ljudnivåerna överskrider 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad eller 70 dB(A) maximal ljudnivå vid bostads uteplats, ska bolaget bekosta installation av bullerskydd på fastighet där ljudnivån överskrider värdena ovan om fastighetsägaren begär det.

Motivering: *Bolaget anser inte att transporterna är att betrakta som följdföretag men kan ändå accepterat att åta sig att bekosta bullerskydd, för det fall fastighetsägaren önskar detta, i form av bullerskärm intill uteplatser för fastigheter där riktvärdena i Infrastrukturpropositionen överskrids. I sitt förslag till*

villkor 19 skriver bolaget att det gäller fastigheter där ljudnivåerna överskrider 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad gällande bostäder byggda före år 1997 eller 70 dB(A) maximal ljudnivå alternativt om ljudnivåerna överskrider 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid bostads fasad gällande bostäder byggda efter år 1997 eller 70 dB(A) maximal ljudnivå.

Länsstyrelsen vidhåller att riktvärdena för god ljudmiljö i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53, det vill säga 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus vid fasad och 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad, ska användas som utgångspunkt för när åtgärder kan krävas i ett tillståndsärende. I Infrastrukturpropositionen finns inte olika riktvärden för buller vid bostäder utifrån byggnadsår. Enligt Naturvårdsverkets vägledning för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder (ÄNR NV-08465-15, rev. juni 2017) finns det däremot en praxis med en så kallad "åtgärdsnivå" riktad mot väghållaren på 65 dB(A) ekvivalentnivå för "äldre befintlig miljö". Länsstyrelsen anser, dock inte att detta kan utgöra grund för begränsningsvärden. I Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) avgörande den 24 augusti 2018 i mål nr M 4908-17 anger domstolen uttryckligen "Den omständigheten att Trafikverket i egenskap av väghållare tillämpar andra åtgärdsnivåer som ligger över riktvärdena medför enligt Mark-och miljööverdomstolen inte att kraven bör sänkas för en verksamhetsutövare vid en tillståndsprövning där trafiken bedömt vara ett följdföretag.

22. Så länge bortledning av grundvatten från täktområdet sker ska bolaget mäta grundvattennivåerna i minst 8 grundvattenrör eller motsvarande i anslutning till närliggande damma, sumpskogar och övriga motstående intressen. Mätning av grundvattennivåerna ska ske med fasta intervall minst en gång per månad. Mätning av grundvattennivåerna ska i övrigt ske i den omfattning som framgår av kontrollprogram. Resultaten av mätningarna ska journalföras.

    Motivering*: Länsstyrelsen anser att villkoret ska fastställa en minsta nivå för antalet observationspunkter och provtagningsfrekvens samt att kontrollprogrammet ska anpassas efter behov och förutsättningar och att mätning av grundvattennivåer vid behov ska kunna utökas utöver den minsta nivå som fastställs i villkoret. Mot bakgrund av de flertalet motstående intressen, både enskilda och allmänna, som finns i omgivningen och som i redovisat underlag beräknats bli påverkade av vattenbortledningen, blir kontinuerliga och relativt intervalltäta kontroller mycket viktiga för att kunna bedöma verksamhetens omgivningspåverkan och sortera ut brus i form av t.ex. naturliga variationer (säsongsvariationer, stora nederbördsmängder, torka etc.) och mänskliga aktiviteter i form av t.ex. vattenuttag ur närliggande brunnar. Ett minimumkrav på mätning av grundvattennivåer minst en gång i månaden anser länsstyrelsen*

därför som fullt rimligt och nödvändigt för att på ett trovärdigt sätt kunna bedöma den påverkan/förändring av vattenförhållandena som kan hänföras till bolagets vattenbortledning. Ett krav att mätning ska ske i anslutning till dammar och sumpskogar så länge som vattenbortledningen pågår är inte heller orimligt då bolaget redan redovisat att påverkan på dessa sannolikt kommer ske. Det bör dock kunna bli aktuellt att vid behov under en period utföra ytvattennivåmätningar i dammar tillsammans med grundvattennivåmätningar i anslutning till desamma i syfte att korrelera ytvatten respektive grundvattennivåer i vattenförekomsten. Detta kan dock hanteras inom ramen för kontrollprogrammet.

Lst 2. Avverkning av skog och avbaning av vegetationstäcke ska anpassas efter uttagstakten och får inte vara större än vad som fordras för att bedriva täktverksamhet under tre år eller vad som behövs för att anlägga bullervallen som framgår av exploateringskartan.

Motivering*: Befintlig skogsvegetation utgör ett skydd mot såväl buller som damning och insyn. Enligt naturvärdesinventeringen omfattar området för den planerade utökningen av brytningsområdet dessutom delar av en sumpskog/mosse med naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde. Enligt bolagets ansökan sker avbaning succesivt efterhand som brytfronten avancerar. För att så långt som möjligt bibehålla skogens skyddsfunktion och för att sumpskogen inte ska avverkas eller avbanas i onödan om täktverksamheten oplanerat upphör, anser länsstyrelsen att avverkning som bolaget råder över samt avbaning inte bör ske i snabbare takt än vad som är nödvändigt för den övriga verksamheten. Om bullervallen ska anläggas med avbaningsmassor ska dock inte brist på avbaningsmassor hindra uppförandet av bullervallen.*

Lst 3. Sprängning och utbrytning i den brytfront som hyser bohyllor för den skyddade arten får inte ske inom perioden 1 januari till och med 1 september. De år som den skyddade arten inte häckar i täkten kan sprängning och brytning ske även inom denna tidsintervall. Frånvaron av häckning ska konstateras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Motivering: *Länsstyrelsen anser att ett skyddsavstånd om 30 meter vid losshållning till boplatsen är ett lågt satt skyddsavstånd. Länsstyrelsen bedömer att brytning inte alls bör ske i den aktuella brytfronten under de år arten häckar i täkten under artens häckningsperiod januari – september.*

Lst 4. Under brytning av täkten ska det löpande tillskapas lämpliga bohyllor för den skyddade arten, så att det inför varje häckningssäsong ska finns minst 2-3 lämpliga häckningshyllor som inte kommer att brytas ut under kommande häckningssäsong. Dessa ska lokaliseras till syd- eller västvända lägen och vara fristående, dvs inte ha anslutning till omgivande terräng, för att förhindra att bohyllorna blir åtkomliga för predatorer eller boplundrare.

Motivering: *Bolaget har angett att de i samarbete med SKoF ska upprätta en alternativ boplats för arten inom ett område som i framtiden ska lämnas fritt från brytning. Länsstyrelsen anser att detta ska föreskrivas i villkor.*

Lst 6. Bolaget ska senast tolv (12) månader efter att tillståndet har tagits i anspråk lämna in en plan för energihushållning och övergång till mer fossilfri energi till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden och energibesparingen för respektive åtgärd. Betydande mervärden till följd av genomförda åtgärder ska också framgå av planen. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är beredd att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas. Planen ska uppdateras löpande, dock minst vart fjärde år, och finnas tillgänglig samt kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten.

Motivering: *Villkoret syftar till att bolaget regelbundet ska se över energianvändningen och värdera nya teknik på området. Länsstyrelsen anser inte att villkoret innebär krav på att genomföra åtgärder som inte är tekniskt möjliga*

Lst 11. Mätning av vattennivåer i närliggande dammar och sumpskogar ska ske i den omfattning som framgår av kontrollprogram. Resultaten av mätningarna ska journalföras.

Motivering:
Eftersom brunnar, dammar och sumpskogar i täktens närområde bedöms bli, eller riskerar att bli, påverkade av täktverksamhetens vattenbortledning är kontroll av vattennivåerna i omgivningen särskilt betydelsefull för att kunna bedöma vattenverksamhetens omgivningspåverkan och verifiera de resultat som bolaget redovisat i ansökan. Ett villkorat minimumkrav på kontroll av vattennivåerna bidrar till att en översiktlig och kontinuerlig trend över vattennivåerna i området kan erhållas samt att eventuella avvikelser kan upptäckas och potentiella skyddsåtgärder vidtas inom rimlig tid. Den slutgiltiga omfattningen av kontrollprogrammet med avseende på bland an-

nat antal mätpunkter, mätpunkternas lokalisering och utformning samt mätfrekvens kan fastställas tillsammans med tillsynsmyndigheten för vattenverksamhet. Till exempel kan det bli aktuellt att mäta vattennivåerna med tätare intervall i samband med att ny pallbrytning sker samt att följa upp grundvattenkvaliteten genom vattenprovtagning.

Detta villkor kan utgå om villkor 22 ovan fastställs enligt länsstyrelsens förslag.

Lst 12. Vatten ska vid behov avledas till damm nr 1 och nr 6 med syfte att upprätthålla en stabil vattennivå under hela tillståndstiden för vattenverksamheten.

Motivering*: I den hydrogeologiska utredningen konstateras att det inom påverkansområdet finns sex dammar/dammsystem som riskerar att påverkas av vattenverksamheten. Bolaget har planerat att kunna avleda vatten till den damm som har störst risk att påverkas och framför att det kan vara en åtgärd även för en annan damm som återfinns relativt nära. Länsstyrelsen anser att dessa förslag på skyddsåtgärder ska fastställas. De mätningar av vattennivåer som genomförs inom kontrollprogrammet bör ligga till grund för bedömningen av om det finns behov av att avleda vatten till någon damm.*

Lst 13. För verksamheten ska firmas ett aktuellt kontrollprogram. I kontrollprogrammet ska anges mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Kontrollprogrammet ska vara upprättat och kunna uppvisas för tillsynsmyndigheten för vattenverksamhet senast tre (3) månader efter tillståndet har tagits i anspråk.

Lst 14. Journaler över utförda mätningar och observationer ska hållas tillgängliga hos bolaget för var och en som anser sig berörd av vattenverksamheten.

Motivering: *Länsstyrelsen anser att det inte bör göras någon åtskillnad mellan miljörapporter och journaler. Dokumenten ska finnas tillgängliga att ta del av för den som anser sig berörd, oavsett om en miljörapport upprättats eller inte.*

<u>Delegation</u>

Länsstyrelsen anser att Mark- och miljödomstolen ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande:

- Damning
- Stenkast vid sprängning

- Utvinningsavfall
- Energihushållning
- Kontroll
- Efterbehandling

Länsstyrelsen anser att det är av vikt att tillsynsmyndigheten för vattenverksamheten genom delegation ges möjlighet att fastställa ytterligare villkor för kontroll av verksamheten. Detta eftersom effekterna av verksamheten är svåra att med säkerhet förutse och för att kontrollprogrammet ska få den tillräckliga utformning som länsstyrelsen anser erforderlig för aktuell verksamhet. För att kunna bedöma verksamhetens påverkan kan t.ex. omfattande kontroller behövas i ett tidigt skede, dvs. innan vattenverksamheten påbörjas, för att sedan eventuellt minskas/justeras.

Delegation om att kunna fastställa de ytterligare kontroller som kan anses behövas minskar risken för motsättningar och långtgående diskussioner om vad bolaget anser nödvändigt å sin sida och vad länsstyrelsen anser nödvändigt å sin sida. Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet ser inget intresse av att fastställa ytterligare villkor på kontroll som inte är ändamålsenliga, men vill heller inte att sådana kontroller som länsstyrelsen bedömer som nödvändiga ska utebli i framför allt ett tidigt skede i händelse av att bolaget gör en annan bedömning.

Ängelholms kommun

Ängelholms kommun anför bl.a. följande. Det kommer även framöver att finnas behov av täktmaterial. Kommunen anser att det utifrån denna förutsättning är mest effektivt att utnyttja och utöka ett befintligt område för täktverksamhet, istället för att ta ett helt nytt område i anspråk.

I kommunens översiktsplan är den norra delen av ansökt brytområde och verksamhetsområde utpekat som område för vindkraft. Anledningen till att kommunen pekar ut områden för vindkraft i översiktsplanen är att öka andelen förnyelsebar energi. Kommunen har, inom den korta svarstiden, inte kunnat vare sig diskutera internt eller utreda lämpligt avstånd mellan utpekat vindkraftsområde i översiktsplan och planerad utvidgning av bergtäkten.
Utifrån den förväntade maximala brytningsmänger framgår att det kan förekomma ca 67 transporter ut från täkter per dag och vid maximal verksamhet ytterligare 14 transporter för externa massor. Totalt ger det 162 transportrörelser. De har uppskattat att 80 % av trafiken går ut från täkten norrut på väg 1788 vidare till väg1789 och att 20 % går söderut genom Munka Ljungby. Det framgår inte vilken färdväg transporterna förväntas ha till bergtäkten. Om vi förutsätter att de har samma färdväg in som ut från bergtäkten innebär det att 27-32 transporter per

arbetsdag kommer ske genom Munka Ljungby. Ängelholms kommun anser att det är av största vikt att transporterna till E6:an sker vid 1789 och inte genom tätorten Munka Ljungby.

På sid 54 i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas exempel på åtgärder som kan vidtas om enskilda brunnar för dricksvatten skulle påverkas i och med ändrad verksamhet inom täkten. Ett av förslagen är att ansluta fastigheter till det kommunala drickvattennätet. VA-enheten vill uppmärksamma sökande på att verksamhetsområde för allmänna vattentjänster såsom dricksvatten är mycket begränsat i detta område. Några planer på att utöka befintligt verksamhetsområde finns inte. Enskilda fastigheter kan erbjudas möjlighet till anslutning mot det allmänna ledningsnätet om tekniska förutsättningar finns såsom erforderligt tryck och flöde. Vidare uppmärksammas sökande på att det är anslutande fastighet som ansvarar för och bekostar ledning från fastigheten fram till den eventuella förbindelsepunkten. Ledningen från anslutande fastighet till det allmänna ledningsnätet blir fastighetens privata ledning och fastigheten svarar för allt framtida underhåll.

Sökandens bedömning är otillräcklig då den bortser från att täkten även har en uppströms påverkan med avseende på grundvatten. Grundvattensänkningen i täktområdet medför en snabbare tillströmning från angränsande områden (som då blir uppströms områden, se sökandens illustration 6.3.1). Konsekvenser av detta har inte belysts i den samlade bedömningen. Det saknas också en samlad bedömning med avseende på miljökvalitetsnormer för vatten, framförallt för miljökvalitetsnormer god kvantitativ status för grundvatten och hur ansökt verksamhet påverkar detta.

Ur säkerhetsskäl behöver stängsel eller staket sättas upp runt om täkten för att hindra att människor eller djur faller ner i den.

Ängelholms kommun anser vidare att täktverksamheten ska ges ett definitivt slutdatum. En tidsbegränsning medför, förutom att bolaget måste avsluta sin verksamhet inom en viss tid, även en tydlighet gentemot allmänhet och närboende. Återställning bör också garanteras, inom en snar tid från verksamhetens slutdatum. Verksamheten och dess transporter bör även ges tydliga förutsättningar, för att minimera verksamhetens påverkan på såväl miljön som omgivningen.

Miljö- och tillståndsnämnden i Ängelholms kommun

Nämnden bedömer att framtida påverkan på vattennivåer och naturvärden är betydande. Utifrån att det är en befintlig bergtäkt, att det finns brytbart material kvar i området samt att det är stor efterfrågan på bergmaterial i närområdet, anser dock nämnden att fortsatt täktverksamhet kan anses vara tillåtlig. Nämnden tillstyrker

bolagets ansökan om tillstånd för täktverksamhet och vattenverksamhet samt yrkandet avseende återvinning av avfall för anläggningsändamål (bullervall) under förutsättningar att villkor samt utredningsvillkor avseende arbetstider, skydd för grundvattnet och åtgärder för att minska påverkan på enskilda och allmänna intressen av vattenverksamheten föreskrivs enligt nedan.

Nämnden anser att utifrån det stora antalet transporter som kommer att krävas för att uppföra bullervall kan det vara motiverat att använda KM massor belägna inom verksamhetsområdet. Externa massor som behöver tillföras bullervallen ska klara mindre ringa risk (MRR).

Nämnden avstyrker tillstånd för införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av asfalt.

Nämnden anser vidare att bolaget inte har visat hur de säkerställer att trafikbuller inte kommer att påverka människors hälsa. Nämnden anser att bolaget vid behov ska vidta åtgärder för att trafiken till och från täkten på väg 1788 mellan täktens utfartsväg och Tåstarp samt på väg 1789 mellan Tåstarp och Ängelholm, inte ska bidra till att riktvärdena i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 för vägtrafikbuller vid befintliga bostäder överskrids eller att ljudnivåer som överskrider riktvärdena ökar.

De 18 villkor som föreslås av bolaget är enligt nämndens bedömning väl avgränsade. Nämnden godtar bolagets villkorsförslag 1, 2, 4, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 17, 18. Nämnden föreslår vissa förändringar för övriga villkor för att förenkla och förtydliga, samt ger förslag på utredningsvillkor och tillägg av villkor samt har synpunkter och kommentarer under rubriken hållbar utveckling.

Det bör utredas ifall ansökt verksamhet strider eller kan komma att strida mot artskyddsförordningen avseende den skyddade fågelarten, med tanke på EU-domstolens senaste bedömningar.

<u>Motivering</u>
Naturvärdesinventeringen anger att det finns en skyddad art som häckar inom verksamhetsområdet. Bolaget anger att arten häckar nära den aktiva delen av brottet i dagsläget och bedömer därför att den ska fortsätta kunna göra det. Man avser också sätta upp holk för att "främja häckningsframgången samtidigt som boplaceringen i täkten styrs". Fågeln återkommer vanligtvis till samma boplats varje år men om bolaget avser styra boplaceringen för att nuvarande häckningsplats kommer förstöras eller om det ska utgöra ytterligare ett alternativ till häckningsplats framgår inte.

Alla vilt levande fåglar och deras häckningsplatser i synnerhet är fredade enligt Artskyddsförordningen. Detta skydd ska gälla på individnivå, enligt EU-domstolen (målen C-473/19 och C-474/19). "Den planerade verksamheten har inte bedömts ha någon negativ påverkan på arternas bevarandestatus på lokal, regional eller nationell nivå" bör alltså inte vara grund för att tillåta verksamheten om det påverkar den skyddade arten negativt. Vidare riskerar den fågelinfluensa som härjat i Sverige och Europa det senaste året att kraftigt decimera eller i värsta fall helt slå ut känsliga arter. Alla häckningar eller potentiella häckningar av hotade arter är därmed mycket viktiga att värna i större omfattning än bolaget menar göra och begränsningar i sökt verksamhet på grund av en hårt utsatt art är inte att betrakta som "oproportionerlig'.

Den bristfälliga konsekvensbedömningen och starkt förenklade bilden av möjliga kompensationsåtgärder anser nämnden anmärkningsvärd, och framhåller att ansökan även bör granskas utifrån EU-domstolens besked om hur artskyddet ska tillämpas.

Nämnden har följande förslag till än ändring av och synpunkter på bolagets villkor.

Nämndens förslag till villkor 3:
Allmänheten ska på tydligt sätt, exempelvis genom anläggande av blockrader och skyltning, uppmärksammas på riskerna att beträda området. På avsnitt med uppenbara olycksrisker ska det finnas stängsling eller motsvarande.

Motivering: *Nämnden bedömer att det ska placeras ut rader med stenblock och bedömer att skyltning och stängsling är nödvändig där det finns behov för uppenbar olycksrisk.*

Nämndens förslag till villkor 5:
Borrning, sprängning skutknackning och krossning får bedrivas helgfria vardagar, måndag till fredag kl. 07.00 - 17.00. Service och underhåll får även ske på andra tider. Utlastning och transporter får ske helgfria vardagar, måndag till fredag mellan kl. 06.30-17.00. Samtliga i ansökan ingående verksamheter, såsom borrning, sprängning, krossning, skuthantering och utlastning, får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 07.30-16.00 under sommarmånaderna (1 juni till 31 augusti).

I händelse av akuta behov, t.ex. vid halkbekämpning, olyckor etc. får utlastning ske även utöver ovan angiven tid. Dessa tillfällen ska dokumenteras och motiveras.

Tillsynsmyndigheten får därutöver i undantagsfall vid särskilda behov, t.ex. i samband med infrastrukturprojekt, medge att arbetstiderna vid bergtäkten tillfälligt utökas.

Motivering:
Nämnden bedömer det skäligt att starkt bullrande verksamhet såsom borrning, sprängning, skuthantering och krossning får endast bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 07.00-17.00. Utlastning, transporter och annan mindre bullrande verksamhet får bedrivas helgfria vardagar måndag till och med fredag kl. 06.30-17.00. Nämnden bedömer det rimligt, med tanke på närboende, att begränsa arbetstiderna under sommarmånaderna (1 juni till 31 augusti).

Beträffande förslaget till villkor 6 vill nämnden poängtera följande. Om mark- och miljödomstolen beviljar tillstånd innebär det en förändring av ljudnivån jämfört med dagens situation och därför anser nämnden att kontroll av bullernivåer ska ske i samband med att ny brytning påbörjas. Detta för att säkerställa att riktvärdena för buller innehålls. Eftersom buller från en täktverksamhet förändras under tiden (brytningen flyttas och bullerkällorna i täkten är rörliga) går förutsättningarna för buller inte att förutspå. Kontroll av buller behöver även ske i samband med andra förändringar i verksamheten som kan föranleda högre ljudnivåer eller om det inkommit berättigande klagomål på buller från verksamheten.

Beträffande villkor 9 angående vibrationer och luftstötvåg anser nämnden att nivåerna 4 mm/s respektive 120 Pa har blivit praxis som Mark- och miljööverdomstolen har fastställt i mål nr M 9233-13.

Beträffande villkor 12 anser nämnden att villkoret är otydligt formulerat. Nämnden anser dock att ordet husbehovsändamål ovan ska ersättas med följande "en- eller tyåfamiljsfastighets eller jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning"

Nämnden anser även att bolaget behöver förtydliga vad man i förslaget menar med arbetstidens utgång. Det har inkommit flertalet klagomål från närboende till nämnden med anledning av sinade brunnar. Nämnden anser att det är skäligt att djupborrade brunnar för närboende ska vara klara innan verksamheten utökas, detta för att förebygga att akut vattenbrist uppstår Nämnden anser att kontroll av vattennivåer i enskilda vattentäkter bör göras kontinuerligt för att kunna vidta åtgärder i form av ersättningsbrunn för att i god tid kunna förebygga att akut vattenbrist uppstår.

Även de närboende som sen tidigare har kommunalt vatten samt även de som är utanför kommunens verksamhetsområde för vatten men där det finns en brunn för djurhållning ska ha möjlighet till en ersättningsbrunn från bolaget.

Nämnden yrkar att följande ytterligare villkor föreskrivs.

Villkor nämnden 1
Bolaget ska tydligt märka ut vart lastning och dumpning ska ske på terminalytan i bullerförebyggande syfte.

Motivering.
Enligt bullerutredningen krävs skyddsåtgärder vid terminalytan. Siktning och lastning kommer att behöva ske på den sydöstra sidan för att inte boende vid fastigheten T4 utsätts för bullervärden över riktvärdena och för att klara gäl-lande riktvärden under dagtid. Nämnden bedömer det därför angeläget att bolaget märker ut vart lastning och dumpning ska ske.

Villkor nämnden 2
Bolaget ska sträva efter att bedriva verksamheten på ett så energieffektivt sätt som möjligt. Detta sker bl.a. genom att fortlöpande arbeta med att minska verksamhetens energiförbrukning och undersöka möjligheten till eldrift, eller andra miljövänliga och energibesparande alternativ, vid köp av maskiner och utrustning.

Motivering:
Nämnden anser att villkor gällande energianvändning bör inriktas till att bolaget ska eftersträva bästa möjliga teknik och att verksamheten löpande ska undersöka möjligheter till minskad energianvändning och klimatpåverkan.

Villkor nämnden 3
Så länge bortledning av grundvatten sker ska bolaget minst fyra gånger per kalenderår med fasta intervall, minst en gång per kvartal, kontrollera vattennivån i Danskesjön. Mätpunkt i Danskesjön ska redovisas i kontrollprogram.

Motivering:
Danskesjön ligger inom påverkansområde för täktverksamheten och nämnden har tidigare mottagit klagomål om sjunkande vattennivåer i Danskesjön. Av denna anledning gör nämnden bedömningen att Danskesjön ska ingå i bolagets kontrollprogram.

Villkor nämnden 4
Vägen från infarten genom terminalytan och fram till brytområdet ska vara asfalterad senast sex månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

Motivering:

För att minska bullret för närboende ska asfaltering göras inom en viss tid med anledning av att det har varit en del bullerklagomål från närboende som störs av att lastbilarna kör på den befintliga grusvägen.

Villkor nämnden 5
Ekologisk kompensation ska göras för sumpskogar som torrläggs i området i och med verksamheten, om det inte är möjligt att bibehålla nuvarande vattennivå. Återvinning av utdikade torvmarker i närbelägen skog är exempel på en lämplig kompensationsåtgärd.

Motivering: Naturvärdesinventeringen visar på flera sumpskogar i närområdet, från *Skogsstyrelsens inventering. NVI:n bedömer den närmast liggande sumpskogen – en mosse - till naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Då denna mosse delvis tas i anspråk om bergtäkten får tillstånd att utöka sin verksamhet enligt planer, och hydrologin påverkas i hela biotopen anser nämnden att ekologisk kompensation är skäligt att kräva. Myrar kräver stabila förhållanden för att behålla och utveckla sina naturvärden. Sänkning av vattennivåerna kan förändra miljön och naturvärdena fullständigt. Nollalternativet – upphörd verksamhet – anger bolaget skulle innebära snabbare avvattning och därmed igenväxning då pumpning till mossen skulle upphöra. En upphörd täkt, oavsett när det sker, behöver ha en efterbehandlingsplan som där det är möjligt minimerar sådana konsekvenser och kompenserar för den skada som ändå uppstått. Förutom effekterna på naturmiljön har vattensänkningar av sådana torvbildande våtmarker dessutom en stor klimatpåverkan, då nedbrytningen av torven påbörjas när den kommer i kontakt med syre.*

Villkor nämnden 6
Lokalen för västkustros ska bevaras.

Motivering: *Inom området finns flera naturvårdsarter. Däribland den starkt hotade västkustrosen som enligt Floravakteriet bara finns på fyra platser i Skåne (Wigermo et al 2020). Då arten har så svårt att sprida sig behöver varje lokal bevaras och nämnden anser att detta behöver villkoras i ett tillstånd till fortsatt täktverksamhet. Ekologisk kompensation är inte ett alternativ i detta fall.*

MVB har tidigare åtagit sig att lokalen ska lämnas orörd för att förhindra påverkan på arten. Nämnden vill därmed framhålla, precis som ovan att kravet om villkor enbart är ett sätt att säkerställa det som bolaget själva uttryckt som sin målsättning. Det handlar inte om en kravställan om att arten ska överleva på platsen – vilket beror på många andra faktorer, många vilka är utom bolagets kontroll – utan enbart ett skydd av lokalen mot påverkan från bolagets egen verksamhet.

Villkor nämnden 7
Naturvårdshöjande åtgärder och ekologisk kompensation ska göras löpande under tillståndstiden i samråd med naturvårdskunnig expertis samt tillsynsmyndigheten. En redovisning för det gångna årets insatser samt årets planerade ska ges in till tillsynsmyndigheten i samband med miljörapporteringen.

Motivering: *Verksamheten tar naturmark i anspråk på ett sätt som gör att få arter kan leva där. Utöver tidigare föreslagna villkor med riktad kompensation anser därför nämnden att breda, naturvårdshöjande åtgärder ska planeras och genomföras under tillståndstiden. I närområdet finns både skog, öppna marker, våtmarker och vattendrag. I samtliga dessa naturtyper kan naturvårdshöjande åtgärder göras. Produktiv skogsmark där avverkning är nära förestående kan avsättas för fri utveckling, betesmarker och ängar behöver hävdas kontinuerligt för att gynna biologisk mångfald, och vattendrag kan få en mer naturlig vattenregim.*

Kompensation bör genomföras vid all exploatering då skador inte kunnat undvikas. Att MVB framhåller att det enbart är påverkan på hotade arter som ska kompenseras frångår Naturvårdsverkets rekommendationer som även anger att negativ påverkan på viktiga ekosystemtjänster i ett område är en särskild grund för kompensation. Åtgärder för den skyddade fågelarten anser nämnden är att betrakta som försiktighetsåtgärder för att inte artskyddet ska träda ikraft och inte ekologisk kompensation. Backsvaleprojektet som bolaget beskriver i punkt 4.67 är ett exempel på lämplig naturvårdshöjande åtgärd, men det kompenserar inte heller för värdena som gått förlorade enligt ”lika för lika”-principen. Återvätning av skogsmark på utdikade torvmarker, till vilka bolaget inte är skyldig, är en möjlighet till kompensation för täktens miljöpåverkan som nämnden återigen vill framhålla.

Nämndens utredningsvillkor 1
Nämnden yrkar att bolaget åläggs att återföra vatten högre upp i systemet, så att vattendrag, sjöar, brunnar och ekosystem hålls skadelösa. Kravet på utredning och hur återföringen utförs skall komma från domstolen till bolaget. Vi vill se en färdig åtgärd inom två år. Verksamheten har pågått så länge, så alla berörda vet vad detta innebär.

Motivering: *Eftersom det har varit problem med lågt vattenstånd i Danskesjön och Storesjön så förordar nämnden att bolaget får ett utredningsvillkor för att, under en begränsad tid, utreda effekterna av att vattnet pumpas från sedimentationsdammarna till norr om Sandbäcks delning dvs norr om fastigheten med adress Tåstarps backaväg 110. Som nämnden förstår det skulle delar av det uppumpade vattnet ta vägen längs Sandbäck och en del ledas till Storesjön via diken väster om Tåstarps backaväg. Storesjö och Danskesjö står i förbindelse med varandra men har, såvitt nämnden vet, inga naturliga till eller frånflöde utan verkar i stort sett vara beroende av grundvattennivåerna. Nämnden ser en uppenbar risk med att den fortsatta täktverksamheten som innebär lägre grundvattennivåer, leder till lägre vattenstånd i sjöarna. Under sommaren 2018 var bäcken som leder förbi täktområdet helt torrlagd under en stor del av året. Detta ledde till flera klagomål från närboende och tillsyn av länsstyrelsen. Slutsatsen blev att uttorkningen berodde på extremt väder. Dock har flödet i bäcken regelmässigt upphört efter korta perioder med lite regn, så även i år. Väster om Tåstarps Backaväg finns Brandsvigs vattenskyddsområde och det bör ingå i utredningen hur vattenskyddsområdet skulle påverkas av detta.*

Nämnden motsätter sig att en utredning inte skulle vara praktiskt genomförbar. Möjligheten till att leda vatten högre upp i systemet, vid Sandbäcks delning just

norr om fastigheten T8 med adress Tåstarps backaväg 110, ska utredas. Syftet med detta utredningsvillkor är att säkra en stabil vattennivå i Storesjön och Danskesjö samt utreda eventuella risker med att avleda vatten från täkten till Brandsvigs vattenskyddsområde väster om Tåstarps Backaväg. Utredningen bör dessutom visa på vilka hydrologiska effekter en sådan åtgärd har dels vid låga men även höga vattennivåer. Nämnden föreslår att resultatet av utredningen jämte för-slag till villkor ska inges till mark- och miljödomstolen senast två år efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

Skånes Ornitologiska förening

Föreningen har i sekretessbelagt yttrande anfört att man inte har något att erinra mot ansökan utöver att man har synpunkter på hur skyddad art kan främjas och skyddas.

Naturskyddsföreningen Ängelholm

Föreningen avstyrker tillstånd till utvidgad täktverksamhet och vattenverksamhet. De har förståelse för att det finns ett behov av ballast de närmaste åren och att det kan finnas miljömässiga fördelar med att utvidga nuvarande verksamhet gentemot alternativet att öppna en ny bergtäkt på annan ort. Tillgång till ballast är dock god och det framtida behovet bör kunna tillfredsställas från befintliga tillstånd utan att varse sig utvidga nuvarande verksamhet i Hillarp eller öppna en ny täkt i Kågeröd. De ställer sig därför tveksamma till detta tilltänkta projekt och, framförallt, dess storskalighet – motiverar den verkligen en femdubbling av verksamheten och en så stor ökning av årsuttag?

Täktverksamhet av denna magnitud kommer otvivelaktigt skapa många problem för såväl naturen som för människor som bor i området.

Organisationen har som sitt huvudsyfte att slå vakt om miljön och mångfalden i den svenska naturen. De har tidigare under samrådet lämnat synpunkter om projektet och, efter att nu ha granskat MVB:s tillståndsansökan, konstaterat att någon notis om dessa inte har tagits.

Hantering av externa massor**:** Det finns miljömässiga synergieffekter med att processa och återvinna olika schaktmassor i en gemensam terminal. Med tanke dock på hur pass nära terminalen är belägen bostadsbebyggelse och Brandsvigs vattenskyddsområde anser de att det i högsta grad är olämpligt att lagra, krossa eller sortera byggnadsavfall i Hillarps täktområde. De är särskilt tveksamma till hantering av asfalt. Det finns alltid en stor risk att asfalt innehåller tjära med höga PAH-halter. PAH:er (polycykliska aromatiska kolväten) är en grupp kemiska ämnen som är mycket giftiga. Ämnet tillhör också den största grupp cancerframkallande ämnen man känner till i nuläget. Även asfalt utan tjära kan innehålla så pass mycket PAH att den är olämplig att använda för de flesta ändamål.

Problemet är att det uppstår mycket damm när asfalt krossas, lagras och lastas ut. Vid nederbörd och bevattning finns risk att giftiga ämnen hamnar i grundvattnet.

Buller, damm, vibrationer och sprängningar: Man bör vidta alla tänkbara åtgärder för att motverka negativa effekter av dessa, framförallt bör man se till att allt arbete med krossning, knackning av skut, siktning och sortering sker så långt ner i täkten som möjligt. Sådana arbeten bör absolut inte ske i området som Bolaget kallar ”terminalyta”.

Logistik: Enligt tillståndsansökan kommer alla transporter till och från täkten att ske ”huvudsakligen med lastbil” samt att ”Hela den mobila maskinparken drivs med dieselolja”. Det bör vara en självklarhet att samtliga fordon och maskiner i framtiden kommer ske med andra, miljövänliga alternativ. Att trafiken leds genom Munka Ljungby med dess tätbebyggelse samt genom Gånarp och Ryet via Gånarpsvägen mot Hjärnarp måste ifrågasättas. Planerna att utöka brytningsmängden till 500 000 ton/år kommer enligt Bolagets egna beräkningar resultera i en lastbilstransport var sjätte minut, året om, alla arbetsdagar mellan 06.00 och 18.00. Därtill kommer lastbilstransporter med externa massor. Detta kommer att betyda en oerhörd belastning och risk för miljön i ett känsligt vattenskyddat område. Bolaget vill även ”*vid behov”* kunna utföra lastbilstransporter dygnet om, ytterligare en ökad miljöbelastning med risk för viltolyckor som följd.

Naturvärden**:** Inom det tänkta nya brytningsområdet finns områden som Skogsstyrelsen och Jordbruksverket pekat ut som särskilt skyddsvärda miljöer i skogs- respektive jordbrukslandskap. Enligt lokalkunskap finns det här ett flertal rödlistade växter och tidigare har det funnits rikligt med groddjur i och kring de numera ofta uttorkade dammar, bäckar och små vattendrag som finns i omgivningen. I området kring sjöarna och sumpskogarna finns ett rikt fågelliv samt förekomst av tre arter fladdermöss. Sandbäcken har alltid varit en vandringsled för öring tills dess att den torkade ut sommarmånaderna 2018, 2019 och 2020. I området häckar en skyddad fågelart som tyvärr är på tillbakagång i södra Sverige och som har funnits där sedan ett antal år tillbaka. De saknar tillfredställande åtgärdsplaner i Bolagets ansökan.

Yt- och grundvatten**:** Bolaget har idag inget tillstånd för vattenverksamhet. Detta beror på länsstyrelsens uppfattning att tillstånd inte är nödvändigt och som i sin tur bygger på Sweco Viak AB:s utredning från 2003: *Geologi och grundvattenförhållanden kring täkten samt beräkning av framtida flöde och influensområde.* Man hade beräknat att den största delen av vattnet som pumpas upp från täkten åter infiltreras, dels från sedimenteringsdammarna, dels från Maglemosse, där överskottsvattnet från sedimenteringsdammarna hamnar – s.k. ”rundpumpning”.

Utredningen pekade på ett mycket snävt influensområde och gav uppfattningen om att täkten är omgiven av homogent berg. Faktum är att den västra sidan av täkten har kontakt med de vidsträckta grus- och sandlagringarna i den s.k. *Tåstarp - Hillarp sand deltan.* Det går inte längre att bortse från verkligheten: påverkan av denna täktverksamhet har resulterat i ett mycket större inflöde av grundvatten betydligt längre utanför det av Sweco Viak AB:s beräknade influensområdet. Det har också inneburit att mycket mer grund- och ytvatten än beräknat har letts ut i Skälderviken via Hillarpsån, Rössjöholmsån genom Brandsvig och, slutligen, Rönneån.

Föreningen anför vidare att det finns stora osäkerheter i den grundvattenmodell som tagits fram och att påverkan kan bli betydande.

Beträffande kontrollprogrammet påtalar föreningen tidigare brister. Vad beträffar redovisning från de grävda brunnarna finns det enligt föreningens uppfattning en klar påverkan: brunnarna visar en dramatisk förändring år 2018 som man har gjort gällande berodde på den torra sommaren 2018. Nivåfallet ägde dock rum tidigt på året då vattenmagasinen var välfyllda efter den regniga sommaren, hösten och vintern 2017. Brunnar som aldrig tidigare hade sinat gjorde detta nu redan i början på juni och gjorde det även sommaren 2019.

Planerad anläggning: Man skisserar en planerad anläggning för bortledning av allt yt- och grundvatten från en pumpgrop i täkten till en nyanlagd sedimentationsdamm som skulle ligga väster om brytområdet. Därifrån kommer allt vatten att ledas ut i havet via Rössjöholmsån. Föreningen anser att kravet ska vara att allt yt- och grundvatten som pumpas upp från täkten så långt möjligt ska återföras till grundvattnet och detta fritt från föroreningar och sediment.

Enskilda motparter

IL AN, PM AN och BH RY, H7, framför oro för grundvattensänkningar och påverkan på flödet i Sandbäcken.

KA SV, H11, befarar skador till följd av grundvattensänk-ning som berör hans skog, våtmarker. Han påtalar även oro för stormskador på 40-årigt granbestånd till följd av avverkningar på MVB:s mark. Han störs av vibrationer och sprängningar och är orolig för påverkan på vattenådror i marken. Han be-farar ekonomiska skador och försämrad boendemiljö. Han anser att MVB ska vara ersättningsskyldiga och att de kostnadsfritt ska tillföra hans skogsmark en viss mängd vatten.

TH AN och IN AN, H8, motsätter sig all utökning av verksamheten beroende på att de har drabbats av vattenbrist i egen brunn de senaste 3 - 5 åren. Avståndet till täkten är ca 350 m och de störs av buller, vibrationer. De anser det är dåligt miljöansvar att pumpa bort grundvatten och leda ut det i vatten-dragen mot havet. De ifrågasätter att bolaget ska få ta emot och behandla avfall.

LE LA och UR AN, T7, bedriver lantbruk med 260 mjölkkor och hyr ut bostad. De har en borrad brunn som förser gården och stallarna. När djuren går på bete försörjs de från grävda brunnar i beteshagarna eller via Sand-bäcken. Dessa brunnar blir oanvändbara vid en avsänkning på 2-4 meter. Om bola-get får tillstånd kräver de att bolaget säkerställer det framtida vattenbehovet. De har mjölkdjur som går intill terminalytan och är oroliga för att kvaliteten på mjölken på-verkas negativt av avfallshanteringen. De anser att det behandlade vattnet från täk-ten ska släppas uppströms Sandbäck till skydd för vattennivåerna i Tåstarpsjöarna och Danskesjön. De påtalar även ett flertal brister och felaktigheter i ansöknings-handlingarna.

De saknar en risk- och konsekvensbedömning i den hydrogeologiska utredningen avseende enskilda verksamheter såsom deras livsmedelsproduktion. De kräver att domstolen fastställer vem som ansvarar för de risker som finns och vilken konse-kvens det kan innebära och vem som ska åtgärda detta innan tillstånd ges för utvid-gad täkt. De kräver att MVB blir ansvariga för att borra en ny brunn till dem för att klara vattentillgången till djuren på bete.

SI SV och AN SV, T4, T18 och ML1 motsätter sig att grundvatten ska pumpas upp till dammar och sedan ledas ut i havet. De anser att vattnet ska ledas bort till källorna där vattnet nu sinar. Det är sju hushåll som har tvingats att ansluta till kommunalt vatten på grund av sinade brunnar. De motsätter sig i övrigt inte bergtäkten.

De kräver att deras tre grävda brunnar på fastigheten T4 regelbundet skakontroll-mätas och de j bli utsatta för ytterligare grundvattensänkning. I annat fall får företaget ombesörja och bekosta ytterligare fördjupning och i värsta fall djupborrning. De har själv redan bekostat fördjupning och pumphus eftersom pumpen inte orkar suga upp från brunnens nivå. Brunnarna används till hästarna 4-6 stycken och till bevattning. Vidare har de nödgats ansluta till kommunalt vatten för bostadshuset. En sträcka på 250 meter som de själva har bekostat. Några ytterligare utgifter med anledning av grundvattennivån orsakad av bergtäkten är de inte intresserade av. De kräver att sjöarnas nivå ej får sänkas och att det är de boende kring sjön som avgör och bestämmer denna nivå. Argumentet att det skulle vara omständligt att dra ledning håller inte eftersom slangen kan ligga ovan mark precis

som när det pumpas upp från täkten och som det gjorts för att förse fastigheten T2:s damm och brunn med vatten och även till kräftodlingsdammen norrut. Det finns två möjligheter att förse sjöarna med vatten, antingen upp till källorna via Sandbäcken eller direkt till Danskesjön eftersom sjöarna har förbindelse med varann. Det är högst 10 meter som behöver grävas ner när man korsar en liten grusväg.

AM FA och NI FA, T19 och T20 anför bl.a. följande. Bergtäkten har det senaste årtiondet förorsakat en allmän sänkning av grundvattnet i Tåstarp och i synnerhet östra delarna av Tåstarp och därmed också tillgången på vatten till sjöarna. Storesjö har ej kunnat hålla tillfredställande nivåer för årstiderna. De bor och lever vid Storesjö och Lillesjö och som många andra är de angelägna om sjöarnas existens att de kan hålla rimliga nivåer för att inte växa igen. Om sjöarna Danskesjö, Storesjö och Lillesjö inte kan hållas på en rimlig nivå för djur- och växtliv och människor kommer våra fastigheter försämras mycket i värde. Inte bara ekonomiskt utan även socialt och mentalt. Fiske och bad och annan friluftsaktivitet skulle med tiden upphöra. De och andra använder ”sjövatten” som dricksvatten till djuren, rengöring av stallar och bevattning i trädgårdar. MVBs ansökan, att låta sitt utpumpade vatten från bergtäkten återgå enkelt och snabbt till Rössjöholmsån helt utan att ge sjöarna eller grundvattnet något tillskott ser dystert ut för deras framtid som sjöar. I det fall företaget får tillstånd till vattenverksamhet bör domstolen kräva att vattnet ledes i bäcksystemet längre uppströms i Sandbäck som ger sjöarna ett be-hövligt vattentillskott.

De anser att bolagets ansökan är ofullständig och inte redogör för verksamhetens ingrepp i naturen. Dess påverkan på omgivningen har redovisats av företaget på ett mycket lättvindigt sätt och ger sken av att störningarna är obetydliga. Att inte ens försöka skaffa sig rådighet för en ledning till recipientenen längre uppströms Sandbäckens avrinningsstråk vittnar om både okunskap och ovilja. Sandbäcken är livsnerven för Tåstarpssjöarna nu när inget, eller mycket lite, grundvatten kommer dit genom grundvattenpåfyllning. Skadan på grundvattnet och tillflödet till sjöarna är redan skedd och kan bara återställas genom att täktverksamheten avslutas och bortledningen av vatten upphör. Ansökan om fortsatt täktverksamhet bör därför avslås.

LE SV och AM SV, T6, anför bl.a. följande. De bor ca 400 m från täkten. De känner obehag av sprängningarna idag och är bekymrade över utökningen av verksamheten. Deras brunn sinade 2018 och har inte kommit tillbaka ännu. Det har fått lägga in kommunalt vatten. De framför synpunkter på hanteringen av externa massor, arbetstider och påverkan på friluftslivet. De är inte positiva till denna utveckling.

DE CA, H12>2 framför synpunkter på att verksamheten kommer att torrlägga Maglemosse och dess tillhörande bäck. Detta kommer att medföra ökade koldioxidutsläpp. Naturvärdena och förutsättningarna för skyddad art kommer att kullkastas. Fastighetens grävda brunn kommer att riskera att torka ut vilket bolaget bör ersätta. För att inte förstöra ljudklimatet i närområdet bör brytverksamheten bedrivas 7-16 vardagar med helt stillestånd veckorna 29-31.

JO AN och NI AN, H13 och T4, bedriver lantbruk med nötkreatursuppfödning. Enligt tidigare utredningar avseende grundvattenförekomsten i området ligger bergtäkten nära ett viktigt grundvattenmagasin. Under torkan 2018 sinade flera brunnar i området och sjöar och våtmarker torkade ut. Många av dessa har inte återställts. Kostnaden för att borra djupare brunnar täcks sannolikt inte av någon försäkring. För de som behöver vatten till nötkreatur är dessutom flödet i brunnen av större betydelse än till vanligt husbehov. Mycket tyder på att torka kommer att bli vanligare i framtiden pga. klimatförändringar och det är därför sannolikt att grundvattennivåerna kan fluktuera väsentligt under de kommande 25 åren som tillståndet söks för. *Hur garanterar man då att vattenuttaget inte heller vid extrem torka påverkar omgivningen negativt?*

Enligt citat från tidigare utredning anges att "På längre avstånd från täktområdet kommer påverkan på de marknära jordlagren successivt att minska för att på ca 75 - 100 m avstånd sannolikt ej vara märkbar för en normal betraktare**.** " Detta säger inget om eventuellt produktionsbortfall i form av minskade skördar för lantbruket inom det berörda området. De oroar sig för vilka konsekvenser en sänkning av grundvattennivån får för lantbruksgrödor på omgivande fastigheter.

I underlaget för samrådet anges att det kan förekomma förhöjda halter av t.ex, bly och kvicksilver i avlett vatten. Recipient för vattnet anges vara Rössjön. De upplever att vattenavledningen från bergtäkten påverkar flödet i flera mindre vattendrag som har sitt utlopp i Rössjöholmsån. Vid utsläpp till dessa vattendrag kan förhöjt innehåll av tungmetaller ha negativa konsekvenser för våra nötkreatur som dricker vatten ur både Sandbäcken och Rössjöholmsån. Nötkreatur är särskilt känsliga för blyförgiftning som förutom akut och kronisk förgiftning kan orsaka infertilitet, vilket kommer att vara av särskild betydelse för vår produktion av avelsdjur. Vid bestämning av acceptabla halter av olika föroreningar begär de därför att bolaget även tar hänsyn till påverkan på djur där halterna kan skilja sig från människor. Dessutom kan en förekomst av förhöjda halter av tungmetaller i köttet i slutändan påverka människor som äter det.

De motsätter sig tillstånd lagring och hantering av schaktmassor och bullervall.

I händelse av utvidgat tillstånd beviljas begär de att MVB bekostar besiktning av byggnader innan fortsatt sprängning samt mätning av vibrationer.

Sammanfattningsvis motsätter de sig ett utökat och förlängt tillstånd till ytterligare bergtäktsverksamhet samt yrkar på att sökanden vid beviljat tillstånd bekostar besiktning av och vibrationsmätningar på berörda fastigheter innan ytterligare sprängningar utförs.

AN JÖ, T21, är rädd att dricksvattnet ska försvinna och att grundvatten ska ta slut. Även de grödor som de odlar och skogen ska bli torr och sluta att ge bra skörd till djuren.

AN CA och HA CA, H14, H15 och T22 anför bl.a. följande. Uttökad brytning av bergmaterial resulterar oundvikligen i påverkan av grundvattennivån, bergtäkten pumpas tom på tillrinnande grundvatten och leds därefter vidare till vattendrag med slutlig destination Skälderviken. Grundvatten som är viktigt för boende i kring bergtäkten då inte alla fastigheter har möjlighet till kommunalt vatten. Ovan nämnda fastigheter har grävda brunnar, brunnar som alltid givit rikligt med vatten. Eventuell förändring i de tre brunnarnas kapacitet kommer därmed med all sannolikhet bero på täktens utökade verksamhet och bortfall av dricksvatten/ bruksvatten bör ersättas av MVB.

Eventuell förändring i bortforsling av uppumpat grundvatten innebär enligt handlingarna att "Maglamosse" till viss del torrläggs vilket medför stora förluster för växter och djurliv, ett djurliv som just här är rikt. För kännedom bidrar en välmående mosse/myr som vattenbuffert för skog och mark och även binder kol medans en torrlagd mosse släpper ut koldioxid.

Ett ytterligare bekymmer med den tänkta utökade brytningen är intrånget i den forna deponin belägen nordväst om nuvarande brytning. En störning i detta nedgrävda osorterade/odefinierade ämnen kan kontaminera grundvattnet, vilket senare kan skapa problem nedströms passerande deras fastigheter "H14, H15" varav H14 innefattar hagar med kor och andra betesdjur som nyttjar bäcken för dricksvatten.

Sprängningar har blivit kraftigare och ökande känningar i vitala punkter på fastigheternas byggnader.

Påverkan och ersättning för skador på deras fastigheter har inte framgått av ansökan. Därmed bör MVB stå för ersättning av eventuella skador. I ansökan ingår det att ett upplag och sortering av stenmaterial, tegel, klinker och asfalt upprättas. Detta påverkar både luft och ljudmiljön negativt. Asfalt innehåller ämnen skadliga för människor och djur och bör därmed inte hanteras och processas i närheten av dessa, likt här. Dessutom ligger upplaget i nära anslutning till "Brandsvig Vattenskyddsområde" och risken för föroreningar från denna sorterings-verksamhet är för hög.

MA LU och JO HO, T10 anför bl.a. följande. De har de sista åren märkt av en sjunkande vattennivå i sin brunn, i likhet med andra gran-nar. Kommunen säger nej till att koppla på det kommunala vattennätet, då det redan är hårt belastat. Att borra en brunn känns som nästa åtgärd men är tvivelaktigt hur länge det skulle funka , de hört från grannar som har borrat att grundvattnet försvinner. Det är även en stor kostnad att borra, speciellt om det inte fungerar. De anför också att de är oroliga för den tunga trafiken och brister på gång-cykelväg. Det kan bli sprickor i huset efter sprängningar. De påtalar även att undersökningar och handlingar innehåller sakfel vilket skapar ännu större otrygghet. Det ska ges ersättning till ny brunn och cykelväg längs Gånarpsvägen. De vill ha besked om vem som är ansvarig för att åtgärda sprickor.

CL NO, T23, påtalar att det inte varit några problem med vattenför-sörjningen innan vintern 2016 då vattnet försvann från en dag till en annan efter en rejäl sprängning. De fick ansluta sig till kommunalt vatten till stora kostnader. Vatt-net i brunnen har inte kommit tillbaka. Hon fick sprickor i husgrunden i samband med sprängningar som hon fick åtgärda och bekosta själv.

Sjöarna och våtmarkerna i området har påverkats negativt. Hon är orolig för buller, damning och tung trafik. Det är oansvarigt att låta MVB bygga ut täkten i den käns-liga miljön som redan innan är negativt påverkad.

Hon begär ersättning för de kostnader som hon redan haft och ersättning om SEK 100 000 vilket täcker reparationer och stöduppbyggnad av huset samt anläggning och anslutning till kommunalt vatten samt fasta vattenkostnader för de närmaste 10 åren.

BI BA, T14, påtalar att han och hans grannar har drabbats av sinande brunnar 2016 till följd av sprängningar och vibrationer. De har tvingats koppla in kommunalt vatten. Han begär ersättning för specificerade kostnader för dessa arbeten om 82 466 kr. Det finns en stor oro för den fortsatta och utökade verksamheten.

FR JO och PE GÖ, T24 anför bl.a. följande.
En övergripande synpunkt på ansökningshandlingarna är att det hade varit önskvärt att se att bolaget (MVB) haft en tanke på kompensationsåtgärder och skyddsåtgärder för att både värna om bolagets intresse i att gå människor i området till mötes samt att tydligt redogöra för ekologisk kompensation. De lämnar synpunkter enligt nedan.

Kontrollprogram
Ytvatten
Det är svårt att ens förlita sig på det resonemang som förs beträffande att ett läckage till grundvattnet skulle vara obetydlig, eftersom det sker sedimentering i ytvattenförekomster samt att det finns en stor tillgång på vatten. Det sker ständigt en sedimentation i ytvattenförekomster, beroende på omgivande faktorer och vattenflöde. Men vad händer om en sprängning resulterar i sprickor längs diabasgången vid Danskesjön som gör att Danskesjön sänks? Vad händer om en sprickzon påverkas och grundvatten leds bort i en högre hastighet. Ett kontrollprogram och skyddsåtgärder som funnits tillgängliga redan nu, hade gjort oss boende mer trygga i att både Bolaget och WSP är medvetna om konsekvenser och vilka åtgärder som vidtas om något sådant skulle ske. Kommer Bolaget underhålla ytvattenförekomster om det sker en avsänkning? Inte i avseende för att glädja en människa, utan som samhällsbyggare som värnar om naturen. Det är viktigt att se över faktainnehållet i WSPs Bilaga B2 då Danskesjön är en naturlig sjö.

Naturvärden, för naturvärden skrivs det även i Bilaga B2 att det behöver uppföras ett kontrollprogram för att kontrollera effekterna på sumpskogarna och mossarna av grundvattnets sänkning. Ett sådant kontrollprogram med skyddsåtgärder skulle också det visat på att WSP och Bolaget är väl förberedda på bergtäktens effekter samt visat på hur effekterna skulle åtgärdas. Men eftersom det inte finns med så känner vi en stark oro för hur det kommer kontrolleras samt om det kommer vidtas någon **ekologisk kompensation eller skyddsåtgärder** för att värna om samtliga sumpskogars kontinuitet, blommande och bärande träd (sälg och hägg) samt naturvårdsarter inom påverkansområdet.

Brunnar, här framgår det också väldigt vagt hur kontrollprogrammet ska gå till. Det som framgår är att dricksvattenbrunnar som ska mätas ska endast mätas via ett

grundvattenrör. Men vår fastighet T24 är inte ens med i den brunnsinventeringen gjordes 2020. Vid kontakt med MA WA på WSP så skrev de att de inte fått ett utskick angående brunnsinventering men därefter fick de inget svar. Borde det inte vara i WSP och Bolagets intresse att tillmötesgå boende för att skapa en god dialog? De har en grävd brunn samt kommunalt vatten, i brunnsinventeringen framgår vår brunn som antagen brunn samt att de inte har kommunalt vatten. De har använt vatten i vår brunn till bevattning men eftersom den är tom är det inte möjligt längre.

Motstående intressen där ej kontrollprogram tas upp:

- Vattenskyddsområde
- Grundvattenmagasin

För båda av ovan nämnda motstående intressen bör det tas fram ett konkret kontrollprogram för att säkerställa att vattenkvaliteten kommer kontrolleras samt att det inte sker en katastrofal påverkan på grundvattentillgångarna.

Ett tydligt kontrollprogram samt program för skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder för gynnad biologisk mångfald under fortsatt och utökad brytning av bergtäkten i Hillarp skulle öppna för ett förtroende till WSP och Bolaget.

Brunnen på fastighet T24

Brunnen är 6 m djup och idag 19/6 är det endast 6 cm dynga i botten. Sedan år 2018 har inte brunnen återhämtat sig. De ifrågasätter nuvarande kontrollprogram där det gjorts mätningar i grundvattenrör i jord enligt bilaga B2. De vill ifrågasätta om mät-ningarna från grundvattenrören, som är belägna V-SV om bergtäkten, ger ett rättvist resultat för oss som har grävda brunnar NV om täkten? Resultatet som framgår i Bilaga B2 visar att det *"tyder på att ingen påverkan från bergtäkten når ner mot om-rådet där rören sitter"*. Mätningarna av vattennivåer i grävda brunnar menar på att en viss påverkan skett men att *"då mätningarna har skett i dricksvattenbrunnar får slutsatserna tas med viss försiktighet"*. De anser att det borde vidtagits åtgärder långt tidigare, det skulle gjorts mätningar i ett grundvattenrör i jordlager som ej på-verkats av vattenuttag. Grundvattenrören skulle även haft en väl avvägd placering utifrån den varierad topografin i påverkansområdet kring bergtäkten. Det hade varit en relativt enkel åtgärd för bolaget för att se hur grundvattennivån fluktuerar i jordlagret. De ser det som en stor brist att detta inte gjorts bättre i föregående kontroll-program och de känner en **stark oro** för hur framtida kontrollprogram kommer att skötas samt pålitligheten.

Enligt punkt 9.46 ska brunnar för dricksvatten nära täkten ersättas tidigt för att undvika en sinad brunn, men endast dem som ej är ansluta till kommunalt vatten. De anser att trots att de har kommunalt så borde de ha en rättighet att kunna nyttja vår

brunn när de nu har en. Är det så att bergtäkten bidragit med negativ påverkan på vår brunn så anser de att de ska få ersättning för det.

Risk för fastighetsskador på grund av vibrationer
De har en oro för att fastigheten ska ta skada på grund av vibrationerna vid sprängningarna. Därav vill vi, att det ska framgå villkor som gäller vid eventuell skada på fastigheterna inom påverkansområdet på grund av sprängningarna, trots att det i Bilaga B framgår att det inte föreligger risk för skada på fastigheter eller byggnader.

Externa massor på genomsläpplig mark
De motsätter sig förslaget att hantera externa massor på terminalytan då den består av isälvssediment och är genomsläpplig.

Sumpskogar inom påverkansområdet
Skogsstyrelsen har inom projektet *Dialog om miljöhänsyn* tagit fram *målbilder för god miljöhänsyn* för hänsynskrävande biotoper (Skogstyrelsen u.å). Målbilderna är tänkta som en vägledning i det praktiska skogsbruket. Sumpskog med naturskogskaraktär och Kärr-och småvatten är två av de hänsynskrävande biotoperna. Naturvärdena för denna första nämnda biotopen är översilning, förekomst av fria permanenta vattenytor, tydlig skiktning, tydligt inslag av död ved samt att lövrika eller lövdominerade sumpskogar som har eller kan utveckla höga naturvärden inom kort tid (Skogsstyrelsen 2014b). Naturvärdena för den andra, Kärr-och småvatten, är bland annat öppna vattenytor, fuktiga/blöta kantzoner, speciell vegetation knuten till olika typer av kärrmarker (Skogsstyrelsen 2014a).

I Ansökan skrivs det vid 7.24 att Maglemosse är dikat samt klassificeras som slutavverkningsskog och att området/områdena därmed inte är naturvärdesklassade av Skogsstyrelsen. Men med en ganska enkel insats så kan dessa diken fyllas igen och vattennivån höjas. Skulle inte det kunna vara en kompensationsåtgärd? De vill med Skogsstyrelsen *Målbild för god miljöhänsyn* göra det tydligt att sumpskogarna och mossarna är viktiga biotoper att värna om i landskapet.

I Naturvärdesbedömningen (Bilaga B2) beskrivs det att biotopen betraktas som mindre sällsynt eftersom det finns fler inventerade områden av liknande karaktär. Men eftersom landskapet ständigt blir mer och mer fragmenterat så blir också avstånden mellan myrar och sumpskogar längre. Genom att utgå från att Maglemosse är mindre sällsynt så riskeras också att området tas på mindre allvar, och ett resultat av det kan bli att området torkar ut och förlorar sina naturvärden.

I den *Hydrogeologiska utredningen* (Bilaga B2) beskrivs det att det kommer vara ett lågt läckage genom den relativt täta torven, samt att avrinningen från omgivningen

kommer vara större, därmed kommer det vara ett överskott av vatten. Men enligt figur 24 (Bilaga B2) så ligger Maglemosse inom brytområdet. Därmed kommer det ske en avbaning av torv vilket kommer få en likvärdig effekt som ett dike, för att avvattna ett skogsområde.

Det tål att tänkas till om läckaget genom den *"relativt täta torven* "(Bilaga B2) är mindre än tillströmningen från områden uppströms. Kan läckaget genom torven åtgärdas med en skyddsåtgärd för att upprätthålla naturvärdena i Maglemosse? Det skulle kunna verka för att värdena får möjlighet att utvecklas till en sumpskog med en biologisk kontinuitet. De har en **stark oro** för att naturvärdena, däribland sumpskogar, inte kommer garanteras kunna finnas kvar på grund av bergtäktens utökning.

De påtalar att verksamheten strider mot de nationella miljökvalitetsmålen på flera punkter.

Transporter
Efter att bergmaterialet slutade säljas från tunnelbygget vid Hallandsåsen ökade transporterna från Hillarp bergtäkt. Det har lett till ökad beläggning av fint sediment på väg 1788, linjerna samt reflexstolparna. Därav är det av stor vikt att riktlinjen som framkom av Trafikverket (Bilaga Bl) beträffande hjultvätt följs.

Arbetstider
De önskar att sprängning ska fortsätta vara mellan 8-16, Sommaruppehållet i nuvarande tillstånd ska fortsätta i nya ansökan beträffande sprängning, borrning, skutknackning, krossning. I Bilaga A framgår det att nuvarande villkor leder till negativa ekonomiska konsekvenser för Bolaget. För vårt välbefinnande önskar vi att nuvarande tider behålls.

Bolagets vattenhantering i nuvarande tillstånd
I *Teknisk beskrivning Hillarp Bergtäkt* (Bilaga A), "Precis som i dagens tillstånd kommer bortledande av grundvatten att ske", detta är oerhört anmärkningsvärt. Eftersom enligt dagens tillstånd finns där ingen godkänd vattenverksamhet. Borde inte detta ha upptäckts under tidigare år då de boende i närområdet försökte kontakta både Ängelholms kommun och Länsstyrelsen om att grundvattnet sjönk samt att stora mängder vatten sipprade ut från bergväggen? Men fick som svar att det inte berodde på bergtäkten utan på grund av torkan 2018, eller att största mängden av vattnet som pumpades upp till sedimenteringsdammarna bestod av vatten som återinfiltrerats från sedimenteringsdammarna. Allt handlar om att Bolaget ska göra rätt för sig, annars försvinner vårt förtroende.

Trovärdighet i handlingarna
Det finns ett flertal felaktigheter i bilagorna. I Bilaga B2 skrivs det att Danskesjön är en damm, vilket är felaktigt då både Danskesjön och Storesjön är naturliga sjöar. Vidare så beskrivs bebyggelsens placering utifrån väderstrecken i Bilaga B. Rätt angivelse skulle vara att Gånarpsvägen är belägen V-NV om täkten, Tunnbindarevägen S-SÖ om täkten. Vidare så är riktningen för diabasgångarna felaktig i Bilaga B, den korrekta riktningen är nordväst-sydöstlig riktning.

PE HO och GL EK, D-vägen 23 anför bl.a. följande.
Både i ansökan och den hydrogeologiska undersökning finns uppenbara felaktigheter och antaganden som uppvisar en stor okunskap av lokal geografi och nuvarande tillstånd av natur och vattenförhållande. Redan nu finns en betydande påverkan på vattentillgång med uttorkade brunnar och andra naturliga vattensamlingar som successivt har minskat eller försvunnit under de senaste 5 åren.

Tittar man på vad företaget kallar egenkontroll så är den i det närmaste obefintlig när man inte ens kan hitta sina egna kontrollpunkter och som då också visar på att företaget inte är seriöst i sitt miljöarbete och tydligen inte tycker det är viktigt.

Vid en utökning av täkten med beräknade uttag och drift mellan 06.00 och 18.00 med all den trafik och buller med mera, skulle ha en stor påverkan på den fina naturen. Detta område är ett stort rekreationsställe för vandrare, fiskare, häst och hundägare och andra aktiviteter.

För deras del har de redan blivit av med vattnet i brunnen och dammen på ca 700 kvadratmeter är nu reducerad till ca 300 kvadratmeter och resterande 400 kvadratmeter betäckt av diverse växter (grundvattensänkning med ungefär 70 cm). Tidigare har det funnits mycket grodor och salamander i dammen men idag väldigt reducerat antal. Detta betyder naturligtvis en markant minskning av deras fastighetsvärde.

De avråder med bestämdhet att man tillstyrker denna ansökan.

BE PA, H5, motsätter sig att tillstånd lämnas på grund av störningar från täkten och grundvattenpåverkan. Värdet på hans fastighet skulle bli mycket lägre om MVB:s planer genomförs Om tillstånd lämnas vill han att hans vattenför-sörjning garanteras av sökande, att drifttider ska följa dagens drifttider, att terminal-ytan inte används för krossning och återvinning av avfall.

PA HÄ och EH RO, T2, bor på en höjd väster om täkten. De har drabbats av grundvattenavsänkning så att deras två dammar har torrlagts stora delar av året sedan 2017. Det har inte inträffat tidigare under de 21 år

de har bott på fastigheten. Vid ev fortsatt verksamhet bör den bara få bedrivas helgfri måndag till fredag 07.00 – 16.00. Inga aktiviteter kvällstid och 6 veckors sommaruppehåll. De vill att bullermätning ska ske vid deras fastighet. De motsätter sig hantering av externa massor på terminalytan på grund av störningar och damning.

IN JO, T9, är tveksam till att bolaget ska får förnyat tillstånd då de har misskött sig enligt honom. Han kräver att bolaget gräver bort dy i deras damm och att vattenförekomsten återställs.

KA SV och IL SV, Tåstarp anser att ansökt verksamhet är en katastrof för bygden. De vill ha stopp för all verksamhet och att täkten återställs bättre än tidigare.

ST AN och TO AN, T11 och T23, anför i huvudsak följande. ST AN:s föräldrar har bott på platsen sedan 1945 och det har alltid funnits bra med vatten i brunnen. År 2016 försvann allt vatten i samband med att täkten fördjupades. De påtalade detta men fick till svar att det berodde på torkan. Det finns fortfarande inget vatten in brunnen. De har grävt själva för att få kommunalt vatten. De yrkar ersättning för kostnaden på 100 000 kr samt att de vill ha sin egen brunn fördjupad. De är undrar även vem som ska stå för kostnaderna om det uppstår sprickor och sättningar.

LL AN m.fl., Tåstarp har inkommit med en sammanfattande skrivelse av vilken framgår bl.a följande.

De kräver att den bullervall/bullerskydd som behövs, ska göras av rena massor och inte restprodukter. De kräver att MVB ska säkerställa att alla fastigheter som kan bli berörda om utvidgat täktbrytning tillåts, ska ombesörja borrade brunnar till dessa fastigheter. De kräver därför att dessa kontrollen av verksamheten ska vara helt
”transparenta”, dvs att de sker såsom Ängelholms kommun fastställer samt blir offentliga för var och en att kontrollera. De tillstyrker Länsstyrelsen föreslag att: ”*Journaler över utförda mätningar och observationer ska hållas tillgängliga hos bolaget för var och en som anser sig berörd av vattenverksamheten”.*

De anser sammanfattningsvis att MMD bör avslå ansökan i sin helhet, för fortsatt täktverksamhet. Om Bolaget/MVB mot förmodan beviljas tillstånd så kräver de att Bolaget/MVB säkerställer deras framtida vattenbehov, därför kräver de att djupborrade brunnar ska vara klara innan verksamheten utökas, detta för att säkerställa att fastigheter har vatten oavsett var de befinner sig, för att säkerställa verksamheter. De som bor runt om täkten kräver att grundvattennivån bibehålls. Att vattennivån i Tåstarpssjöarna, Danskesjön och Maglemosse får ej sänkas.

Vattentillgången i närliggande dammar, kärr, mossar och fiskedammar ska garanteras. Därför kräver de fastställande av vem som ansvarar för de risker som finns och vilken konsekvens det kan innebära och vad och vem som ska åtgärda dessa innan eventuellt tillstånd ges för utvidgad täkt.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Sökanden bemöter respektive yttrande enligt nedan.

Länsstyrelsen i Skåne läns yttrande

Länsstyrelsen anser att efterbehandlingsplanen ska omfatta mer än bara brytområde, särskilt avseende terminalyta som är belägen inom tidigare sandtäkt. MVB vill förtydliga att det inte sker någon täktverksamhet inom terminalytan. I princip behöver det inte vidtas några åtgärder inom terminalområdet. Bolaget instämmer i att ansvar för efterbehandling ska avse hela området. MVB motsätter sig dock att i villkor fastställa efterbehandling utifrån en framtagen ritning vid dags dato. MVB vill upprepa att efterhandlingsplanen enligt villkorsförslag 17 ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten, varför det är obehövligt att i ett specificera detta villkor ytterligare.

Utvinningsavfall
Länsstyrelsen anger att avbaningsmassorna samt sediment från sedimenteringsdammarna är att betrakta som utvinningsavfall och därför ska omfattas av en avfallshanteringsplan. MVB motsätter sig att länsstyrelsens påstående om att avbaningsmassor och sediment är att betrakta som utvinningsavfall.

Enligt förordningen (2013:319) om utvinningsavfall ("Utvinningsavfallsförordningen") definieras utvinningsavfall som sådant avfall som uppkommit till följd av bland annat bearbetning eller utvinning av fyndighet ur jordskorpan. Med avfall, återvinning och bortskaffande avses i utvinningsavfallsförordningen detsamma som i 15 kap. 1 och 6 §§ miljöbalken.

Avbaningsmassor och sediment från sedimentationsdammen utgör däremot biprodukter som avses i 15 kap. 1 § andra stycket miljöbalken. Den sökta täktverksamheten innefattar inte sådant utvinningsavfall som kräver avfallsanläggning samt avfallshanteringsplan. Som skäl för denna bedömning ska nedan angivna omständigheter beaktas.

De avbaningsmassor som uppkommer inom täktverksamheten och inte kan avsättas på marknaden kommer sparas för den framtida efterbehandlingen av täkten. Att tillvarata utbrutet material i så hög utsträckning som möjligt sker av såväl miljömässiga som kostnadseffektiva skäl. Den fortsatta användningen av avbaningsmassorna i efterbehandlingen gynnar även den biologiska mångfalden då massorna innehåller lokala fröer och jordarter. Även avskilda sediment från sedimentationsdammarna kommer återanvändas till efterbehandlingen.

MVB kommer således inte göra sig av med de avbaningsmassor som uppkommer. Bolaget har heller inte någon skyldighet att göra sig av med massorna på så sätt att dessa är att betrakta som avfall enligt 15 kap. 1 § första stycket miljöbalken. Vidare ska det framhållas att varken avbaningsmassorna eller sedimentet kräver någon ytterligare bearbetning innan dessa används vid efterbehandlingen.

Samtliga massor som nämns ovan uppkommer som en del av produktionsprocessen i täkten. Sedimenteringsdammarna används under hela tillståndstiden. Materialet i dammarna kan även avsättas på marknaden. Detta innebär att sedimentationsdammarna inte är att betrakta som en utvinningsavfallsanläggning. Att denna typ av verksamhet inte omfattas av Utvinningsavfallsförordningen har fastställts i flera underinstansavgöranden.

Sammanfattningsvis uppkommer inte något utvinningsavfall i den ansökta verksamheten, varför någon avfallshanteringsplan inte behöver upprättas.

Transporter
Länsstyrelsen anser att transporterna utgör en följdverksamhet samt att Bolaget ska redogöra för dagens trafiksituation i relation till nollalternativet. Länsstyrelsen anser vidare att bolaget ska vidta åtgärder för att bullernivåerna inte ska överskrida riktvärdena.

MVB motsätter sig länsstyrelsens påstående om att transporterna är att anse som följdverksamhet. De ökade transportrörelserna med 30 respektive 60 transportrörelser påverkar endast fastigheterna längs med väg 1788 och 1789 marginellt ur bullersynpunkt, fastigheterna befinner sig på ett stort avstånd från verksamhetsområdet och därtill utgör täkttrafiken endast en begränsad del av den totala och tunga trafiken på vägarna.

Trots det ovan anförda accepterar MVB att åta sig att bekosta bullerskydd, för det fall fastighetsägaren önskar detta, i form av bullerskyddsskärm intill uteplatser för fastigheter där riktvärdena i Infrastrukturproportionen överskrids.

Utgrävning av deponi
MVB noterar att Länsstyrelsen, som det får förstås, instämmer med Bolagets inställning gällande en framtida handläggning enligt 10 kap. miljöbalken. Vad Länsstyrelsen anför i övrigt föranleder inga ytterligare kommentarer från MVB i detta skede. Bolaget står fast vid att detaljer och handläggning enligt 10 kap. MB får ske efter att nu aktuell prövning enligt 11 kap. och 9 kap. är genomförd.

Kompensationsåtgärder för sumpskogar
Länsstyrelsen anser att Bolaget ska åta sig att genomföra skydds- och kompensationsåtgärder för sumpskogar då Bolaget inte presenterat några kompensationsåtgärder tidigare. MVB delar inte länsstyrelsen uppfattning om att det krävs sådana kompensationsåtgärder i aktuellt fall. Ett tillstånd får förenas med en skyldighet att, enligt 16 kap. 9 § miljöbalken, utföra eller bekosta särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför. Frågan om kompensation aktualiseras först när man konstaterat att tillstånd kan lämnas.

Vattenstatusen för Maglemosse beror idag på den tillförsel av länsvatten som sker från täkten. För det fall täkten inte hade bedrivits, eller om den nuvarande täktverksamheten avslutas, skulle Maglemosse långsamt växa igen som en del av dess naturliga utveckling. Den nuvarande täktverksamheten medför att länsvatten pumpas till dammarna ovanför, vartefter vatten från dessa dammar fyller på mossen. Ett mindre läckage av vatten från mossen når sedan åter täkten. Tillskottet av vatten från dammarna överstiger dock nettonederbörden i stort samt det läckage som sker från mossen.

För det fall täktverksamheten avslutas, d.v.s. nollalternativet för det fall den ansökta verksamheten inte kommer till stånd, kommer återföringen av vatten (länsvatten från dammarna) till mossen upphöra. Täkten kommer fyllas med vatten som till viss del utgörs av det fortsatta läckaget från mossen. Den förutsedda täktsjön förväntas stabilisera sig på ungefär + 47 m.ö.h. Denna nivå är 3 till 6 meter under mossens marknivå. Under dessa förhållanden kommer således mossen fortsätta bli torrare och igenväxningen fortskrider.

Den ansökta täkt- och vattenverksamheten innebär att vattenbortledning från täkten kommer ske åt väster om täkten. Maglemosse kommer dock fortsättningsvis läcka vatten in mot täkten, men utan återföring av tillskott från länsvatten som i nuläget hindrar den mer naturliga utvecklingen för mossen. Under dessa förhållanden kommer igenväxning fortskrida allt eftersom mossen blir torrare.

MVB vill här återigen framhålla att det sökta verksamhetsområdet inte påkallar ett obligatoriskt krav på kompensation. Beträffande Maglemosse utgör denna en biotop

som även återfinns i närområdet. Objektet bedöms ha ett påtagligt naturvärde, trots att den saknar element som bl.a. naturlighet och sällsynthet.

MVB vidhåller sin uppfattning om att mer långtgående krav på kompensationsåtgärder och försiktighetsmått inte kan anses vara motiverat

Skydd för grundvattenmagasinet
Länsstyrelsen anför att Bolaget ska redovisa möjligheten att återinfiltrera det bortledda grundvattnet tillbaka till grundvattenmagasinet. MVB har i tidigare kompletteringar anfört skäl till varför återinfiltration av bortlett grundvatten inte bedöms som möjligt och är förenat med stora osäkerheter. En infiltration nära täkten innebär, i likhet med dagens situation, en stor rundpumpning och skulle i bästa fall uppnå en mindre negativ påverkan på vissa närliggande brunnar. Med hänsyn till Länsstyrelsens inställning vill MVB utveckla fråga om återinfiltration enligt nedan.

I teorin är det möjligt att återföra vatten till grundvattenmagasin men för att möjliggöra en sådan lösning för detta föreligger i huvudsak, bortsett från de tekniska förutsättningarna, två problem. Det ena problemet är nyttan av återinfiltration, det andra är legala förutsättningar beträffande rådighet.

WSP har karterat och utrett grundvattenflödet inom området. De hydrogeologiska förhållandena visar att en infiltrationsanläggning måste placeras i det definierade påverkansområdets utkant i syfte att undvika en orimligt stor rundpumpning av vattnet. En infiltrationsanläggning skulle, med undantag för området söder om täkten, behöva anläggas på ett stort avstånd från sökt verksamhets- och brytområde. Nyttan av en sådan infiltrationsanläggning kan dock ifrågasättas.

Det vatten som bortleds ska då återföras till en del av magasinet som har en mindre eller ingen påverkan från täktverksamheten. Det bedöms inte troligt att kunna återföra en sådan mängd vatten som i aktuellt fall, utan att skapa nya flödesvägar för ytvatten. Detta innebär att stor del av det vatten som är tänkt att återföras kommer, efter en kort tid som återfört grundvatten, avrinna som ett ytvatten. Nyttan, d.v.s. att återföra bortlett grundvatten tillbaka till magasin, bedöms därför som begränsad.

Till detta ska även de legala förutsättningarna för en lösning för infiltrationsanläggning tillföras. Eftersom en sådan infiltrationsanläggning utgör en tillståndspliktig vattenverksamhet krävs, utöver en tillkommande ansökan och tillståndsprocess enligt miljöbalken, rådighet för den mark som tas i anspråk.

En rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken innebär att den uppnådda miljönyttan måste jämföras med kostnaderna för aktuella åtgärder. I förevarande fall

går det redan på förhand att förutse att den uppnådda miljönyttan är begränsad. Med anledning av detta, samt mot bakgrund av det ovanstående, vidhåller MVB att det inom ramen för denna tillståndsansökan inte är rimligt eller möjligt att vidta ytterligare utredningar för att överväga åtgärder som syftar till återinfiltration av vatten

Ekonomisk säkerhet
Länsstyrelsen anser att Miljösamverkan Sveriges modell ska användas för att beräkna den ekonomiska säkerheten och att den ekonomiska säkerheten ska ställas till 2 900 000 kr.

MVB motsätter sig den av Länsstyrelsen föreslagna ekonomiska säkerheten. Miljöbalken innehåller inte någon närmare reglering för beräkning av säkerheter men av förarbetena framgår det att de förväntade avhjälpandekostnaderna bör kunna tjäna som utgångpunkt vid bedömningen av om säkerheten är tillräcklig.

Utgångpunkten bör enligt förarbetena också vara att säkerheten tillåter att så mycket kapital som möjligt är kvar hos verksamhetsutövaren. Mot bakgrund av detta ska en avvägning göras mellan att fastställa en rimlig kostnad för verksamhetsutövaren samtidigt som risken för att samhället får bära kostnader för avveckling och avhjälpande minimeras.

Mark- och miljööverdomstolen har i ett nyligen avgjort ärende konstaterat att en schabloniserad beräkning inte ensamt kan ligga till grund för säkerhetens storlek. En bedömning ska istället, som huvudregel, göras i det enskilda fallet. Domstolen anger vidare att Miljösamverkan Sveriges beräkningsmodell inte ger en rättvisande bild av kostnaderna för efterbehandling när syftet är att bilda en täktsjö. Om grundvattenbortledning är nödvändig för täktens drift innebär detta att en täktsjö kommer att bildas på platsen även utan aktiva efterbehandlingsåtgärder från verksamhetsutövaren och detta oavsett när verksamheten avbryts.

Länsstyrelsen motiverar beloppet med att hänvisa till samma mål från Mark- och miljööverdomstolen som MVB uppgett i tidigare yttrande. MVB noterar att Länsstyrelsen enbart jämfört verksamhetsområdenas storlek utan att ta hänsyn till inbördes skillnader mellan den i målet aktuella täkten och täkten i Hillarp. Av Mark- och miljööverdomstolens domskäl framgår att det förelåg en osäkerhet gällande kostnader hänförliga till fortsatt drift av en pumpanläggning för det fall täktverksamheten avbröts i förtid. Denna osäkerhet fick ligga sökandebolaget till last och det fanns därför skäl att låta den ekonomiska säkerheten uppgå till ett högre belopp än vad underinstansen beslutat om.

Mot bakgrund av det anförda, framförallt det ovan refererade rättsfallet, anser MVB att 1 700 000 kronor är en tillräcklig summa för att täcka kostnaderna för avhjälpande av en eventuell miljöskada och de andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda.

Förslag till villkor
Bolaget har accepterat länsstyrelsens förslag till lydelser på villkoren 1 - 2, 7, 18 och 20 – 21. Slutligt medgivet och justerat förslag framgår av yrkandena.

MVB motsätter sig länsstyrelsens förslag till 5 om drifttider och villkor 6 om begränsningsvärden för buller. Bolaget vill inledningsvis förtydliga att de yrkade arbetstiderna och angivna bullervärden från bullerutredningen utgår från ett "worst case scanario", vilket bl.a. innebär att samtliga maskiner är i gång samtidigt och att vinden blåser i mot de som berörs av buller. Vid normaldrift kommer maskinerna vara igång i varierad omfattning och sällan samtidigt. Det saknas därför skäl att anta att ett worst case scenario skulle ske annat än i undantagsfall, mestadels mot bakgrund av hur verksamheten bedrivs i realiteten.

Det ska understrykas att Bolaget har ett stort behov av att kunna bedriva verksamheten under en så stor del av dygnet som det är möjligt för att kunna bemöta det behov som finna av materialet. Dessa bullervärden, inom de av MVB föreslagna arbetstiderna, är dessutom helt i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för buller.

Det framgår därtill av avgöranden både från underinstans samt Mark- och miljööverdomstolens avgöranden i mål M 9015-17 samt M 7582-18, att det saknas skäl att tidsmässigt begränsa en verksamhet som innehåller Naturvårdsverkets riktlinjer för buller.

Mot bakgrund av det anförda, samt att det är av stor vikt för MVB att kunna påbörja sin verksamhet kl. 06.00 och avsluta den kl. 18.00, saknas skäl för att begränsa verksamhetens drift till att påbörjas 06.30 och avslutas 17.00. Det saknas även skäl för att ytterligare begränsa arbetstiden för sprängning, skuthantering, krossning och sortering.

MVB motsätter sig det av länsstyrelsen föreslagna begränsningsvärdet för totalkväve. MVB har yrkat ett begränsningsvärde för totalkväve på 5 mg/l trots att Bolagets uppmätta halter ligger under 1 mg/l. Detta har gjorts av strategiska skäl då MVB genom erfarenhet från andra bergtäkter vet att det kan uppkomma situationer där mätresultat vid enstaka tillfällen blir högre, av svårförklarliga anledningar.

Eftersom kväveutsläppet från nuvarande drift vid Hillarpstäkten är ringa och har mycket begränsad miljöpåverkan är det varken rimligt eller motiverat att Bolaget ska riskera villkorsbrott och åtalsanmälas om ett enstaka mätvärde hamnar mellan 2,5 mg/l och 5 mg/l. MVB har erfarenhet av att mätvärdet vid enstaka tillfället kan hamna mellan 2,5 mg/l och 5 mg/l, vilket sker av svårförklarliga anledningar. MVB anser att det föreligger en inte obetydlig risk i att föreskriva ett villkor, om än som årsmedelvärde, som Bolaget på förhand vet är svårt att efterleva varje år.

MVB motsätter sig ändring av villkor 14 och ser inga skäl till att ändra dess lydelse. Bolaget avser att använda sig av andra metoder för dammbekämpning i den utsträckning det är möjligt. Det finns även ett behov av att använda salt. Det finns i dagsläget inget bättre alternativ till salt, detta utgör således bästa tillgängliga teknik för dammbekämpning. Infartsvägen inom verksamhetsområdet kommer dock att asfalteras, varför olägenheter från damm därtill kommer minska och så också behovet av saltning. Saltning utförs varje år på alla vägar runtom i Sverige i avsevärt större volymer än vad som kan komma att bli aktuellt inom denna verksamhet. Om inte detta utgör ett miljöproblem så har MVB svårt att se att bolagets användning skulle kunna anses utgöra ett problem. Därtill har länsstyrelsen inte redovisat något som stödjer varför saltning inte skulle kunna användas. MVB motsätter sig således att det i villkor uppställs ett förbud mot att använda salt. Bolagets förslag till villkor får anses vara vitt accepterat i branschen och utgör ett standardiserat villkor.

MVB accepterar delvis det av länsstyrelsen framställda förslag till ny lydelse av villkor 15 avseende kemikaliehantering. MVB anser att förslaget i huvudsak motsvarar den av Bolaget framställda lydelsen. Medgiven justering framgår av yrkandena ovan.

Avseende villkor 16 anser MVB att Bolagets förslag på villkor är lämpligare utformat för att dels förhindra att spill och läckage når omgivningen, dels föreskriva krav på lättillgänglig saneringsutrustning inom verksamhetsområdet.

MVB motsätter sig det av Länsstyrelsen föreslagna villkor 17 om efterbehandling. Att succesivt efterbehandla verksamhetsområdet skulle innebära stora begränsningar i produktionen och skapa inlåsningseffekter i den fortsatta driften. Ytorna inom verksamhetsområdet behövs bl.a. till upplag och transportvägar. En successiv efterbehandling skulle i nu aktuell situation resultera i en ineffektiv användning av resurser.

Av 20 c § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) framgår följande:

"Tillsynsmyndigheten ska besluta att en täkt är avslutad, om verksamhetsutövaren begär det och det område där verksamheten har bedrivits har efterbehandlats på ett från hälso- och miljösynpunkt godtagbart sätt.
Ett beslut enligt första stycket får meddelas även om inte hela området har efterbehandlats, om det område som återstår att efterbehandla inte är större än 2 hektar och det på detta område inte bedrivs någon verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251). Upplag av massor som uppkommit i verksamheten får finnas kvar på området i högst fem år från beslutet."

Med hänsyn till det ovan angivna är det olämpligt att föreskriva "att samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara utförda ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång." MVB motsätter sig således att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret föreskrivs. I övrigt hänvisas till vad som ovan anförts angående kompensationsåtgärder.

MVB motsätter sig länsstyrelsens förslag till villkor LST 2 rörande avverkning och avbaning då villkoret är otydligt och svårt att följa upp. MVB åtar sig att avverka skog och avbana vegetationstäcke successivt i enlighet med uttagstakten. Det ligger inte något egenintresse i att avbana mer än nödvändigt.

Beträffande länsstyrelsens förslag till villkor LST 3 och 4 rörande skyddad art vill MVB inledningsvis ifrågasätta lämpligheten i att föreskriva sådana villkor. Att föreskriva ett sådant villkor kan, enligt MVB:s uppfattning, innebära ett ökat fokus och exponering på en viss skyddad fågelart. En sådan exponering får anses motverka det syfte som villkoren i grund och botten verkar för.

Bolaget har vid huvudförhandlingen föreslagit följande villkor. *Vid konstaterad häckning inom tidsperioden 1 januari till och med 30 juni får sprängning och utbrytning i brytfront där häckningsplatsen är belägen inte ske inom det skyddsavstånd som bestäms efter samråd med Skånes Ornitologiska förening alternativt annan sakkunnig. Skyddsavståndet ska fastställas av tillsynsmyndigheten. Minsta skyddsavstånd är dock 50 meter."*

Såväl länsstyrelsen som nämnden har vid huvudförhandlingen medgett förslaget med undantag för att de anser att tidsperioden ska vara 1 januari – 1 september.

Vidare går det även att ifrågasätta att utformningen av villkoren utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv. Villkoret innehåller element som är helt utanför MVB:s kontroll, bl.a. "att det inför varje häckningssäsong finns minst 2-3 lämpliga häckningshyllor". Det är inte möjligt att på förhand peka ut vilka häckningsplatser som en viss fågelart finner lämplig då detta kan styras av flera andra omständigheter.

MVB vidhåller att de lämpligaste skyddsåtgärderna och försiktighetsmåtten går att vidtas genom åtaganden från bolaget. I dessa åtaganden ligger att tillsammans med Skånes ornitologiska förening ("SkOF") utarbeta lämpliga insatser för att gynna artens fortsatta häckning.

Avseende villkor 19 motsätter sig MVB länsstyrelsens förslag till villkor. Transporterna utgör inte en sådan följdverksamhet (följdföretag) för vilken villkor ska föreskrivas. Det av länsstyrelsen hänvisade avgörandet från Mark- och miljööverdomstolen belyser snarare vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att transporter ska anses utgöra en följdverksamhet enligt 16 kap. 7 § miljöbalken.

Av fast praxis från Högsta domstolen ska bedömningen göras utifrån en sammanvägning av omständigheter som transporternas karaktär och omfattning, var transporterna befinner sig i förhållande till anläggningen samt olägenheter från transporterna satta i relation till olägenheterna från övrig trafik och verksamhet.

I förevarande fall har MVB redovisat ett underlag som visar på att transporterna vid väg 1788 och väg 1789 sker på redan asfalterad väg och antalet transportrörelser vid en genomsnittlig produktion uppgår till ca 84 stycken per dygn. Av dessa transportrörelser beräknas ca 80 % längst med väg 1789, d.v.s. norrut i förhållande till täktutfarten. I tidigare inlämnad trafikbullerutredning framgår att de ökade transportrörelserna kommer innebära en marginell påverkan för de fastigheter som ligger utmed med väg 1788 och väg 1789.

En beräkningspunkt (XX) ändras från att vara inom riktvärdet 55 dBA till att gå över riktvärdet på 56 dBA vid en ökning av 60 transportrörelser, dock inte vid en ökning av 30 transportrörelser. Övriga beräkningspunkter har en-ligt beräkningarna oförändrade ljudnivåer i heltal. Ingen fasadpunkt får ljudnivåer över Naturvårdsverkets åtgärdsnivå på 65 dBA. Bilagor visar att den maximala ljudnivån förblir densamma av de beräknade 15 fastigheterna har idag en ljudnivå på över 70 dBA längs vägen. Detta är dock oförändrat eftersom ökat antal fordon inte ökar den maximala ljudnivån.

Sammanfattningsvis vidhåller MVB att transporterna inte utgör en följdverksamhet. MVB finner, trots detta, att det föreligger skäl till att erbjuda och bekosta bullerskyddsskärm till vissa fastighetsägare eftersom den uppnådda miljönyttan och nyttan för enskilda ställt mot kostnaden bedöms som rimlig.

MVB vill med anledning av Länsstyrelsens föreslagna villkor LST6 om energihushållning belysa att det finns praktiska hinder gentemot att helt och hållet övergå till

fossilfri energi. Detta innebär att det inte finns tekniska förutsättningar för att ställa ett sådant krav som Länsstyrelsen gjort. SBMI (Sveriges Bergmaterialindustri) har i yttrandet till Mark- och miljööverdomstolen konstaterat att det inte går att ställa för långtgående krav på verksamhetsutövare gällande dessa frågor då de tekniska förutsättningarna för att kunna uppfylla villkoren saknas.

De mobila krossarna som används inom ramen för verksamheten är som namnet antyder inte stationära. För att kunna driva mobila krossar med hjälp av el krävs kabelanslutning oavsett vart krossen befinner sig på området. Att dra kablar genom verksamhetsområdet och i synnerhet inom brytområdet skulle utgöra en stor risk för de som arbetar inom verksamhetsområdet. Ett sådant förfarande skulle begränsa framkomligheten och därtill skulle det ständigt föreligga risk för att kablar går sönder och riskerar att skada arbetstagarna.

MVB motsätter sig länsstyrelsens förslag till allmänt villkor för vattenverksamheten detta då det redan finns ett allmänt villkor, förslag till villkor 1, som omfattar hela verksamheten och därmed även vattenverksamheten. Detta villkor är tillräckligt och ett ytterligare allmänt villkor för vattenverksamhet kommer inte tillföra någonting. Det är därtill allmänt vedertaget att samtliga delar av en verksamhet omfattas av ett gemensamt allmänt villkor.

MVB godtar länsstyrelsens förslag till villkor LST 8 angående begränsningsvärde för bortledning av inläckande vatten. Nytt förslag till villkor 20 framgår av yrkanden.

MVB godtar länsstyrelsens förslag till villkor angående mätning av bortlett vatten, se förslag till nytt villkor 21.

Beträffande länsstyrelsens förslag till villkor LST 10 om mätning av grundvattennivåer anför bolaget följande. Bolaget har för avsikt att genomföra en god kontroll av vattenverksamheten i grundvattenrör i både jord och i berg. 1 enlighet med detta accepterar Bolaget att i villkor fastställa antalet rör och provtagningsfrekvens, men motsätter sig i övrigt att i villkor reglera de exakta positionerna.

Bolaget har tagit fram ett preliminärt förslag till placering för att visa ambitionen nedan. Detta kan användas som ett underlag för vidare diskussion, men bör inte fastställas i ett villkor. Placeringen har bestämts utefter praktisk åtkomst. Det har dock inte tagits någon hänsyn till marktillgången.

Utgångspunkten för placeringen bör vara inom påverkansområdet mellan täkten och de motstående intressena. Vidare har grundvattenrör satts mot kanten av påverkansområdet för att säkerställa att påverkan inte breder ut sig mer än beräknat. De äldre rören i jord, söder om täkten kan även tas med då dessa redan existerar. En pegel i Danskesjön är även föreslaget.

Beträffande provtagningsfrekvens föreslår Bolaget detta bör i villkor fastställas till fyra gånger per år, d.v.s. kvartalsvis. MVB föreslår således ett villkor 22 vilket framgår av yrkandena ovan.

Angående länsstyrelsens förslag till villkor 11 anförs bl.a. följande. Uppföljningen av grundvattenpåverkan ska primärt ske genom grundvattenrör, vilka även kan placeras vid sumpskogar. Vattennivån i en mindre damm varierar mer direkt av nederbörd och det kan vara svårare att avgöra naturlig trend och möjlig påverkan, därmed bör utgångspunkten vara att peglar inte används. Övervakningen bör även för dammar primärt ske i grundvattenrör, om än i närheten av dammen, än genom ytvattennivåmätningar.

En pegel kan dock placeras i Danskesjön som är större och återfinns på randen av påverkansområdet. Här förväntas ingen påverkan ske varvid en god bakgrundmätserie kan erhållas för jämförelse. Det planeras att installeras en pegel även i Damm 6. Bolaget motsätter sig således ett villkor enligt Länsstyrelsens förslag ovan. I övrigt finner MVB att Länsstyrelsens förslag faller inom ramen för nu förslag till villkor 22.

Länsstyrelsen föreslår följande villkor:
"Vatten ska vid behov avledas till dammarna inom påverkansområdet för vattenbortledningen med syfte att upprätthålla en stabil vattennivå under hela tillståndstiden för vattenverksamheten."

Vad Länsstyrelsen föreslår utgör en vattenverksamhet i sig. En sådan verksamhet innefattas inte i ansökan. Det skulle krävas en omfattande anläggning för att genomföra sådan bortledning. Rör och ledningar skulle behöva grävas ner (frostfritt) över längre sträckor och över områden dit Bolaget inte har tillgång till eller rådighet över, för att på så vis bygga en anläggning som kan återföra vatten till alla dammarna inom påverkansområdet.

I enlighet med den hydrogeologiska utredningen är det enbart de två närmaste dammarna som riskerar en signifikant påverkan (nr 1 och 6). Då tillrinningen till damm 1 återfinns på samma fastighet som verksamheten bedrivs är detta en mer rimlig åt-

gärd för aktuellt objekt. Motsvarande kan vid behov göras för damm nr 6. Då de övriga objekten inte förväntas påverkas samt att det inte finns tillgång till mark för att genomföra en sådan överföring kan det föreslagna villkoret inte anses som rimligt.'

MVB motsätter sig att kontrollprogrammet ska presenteras senast 3 månader efter att tillståndet vunnit laga kraft så som länsstyrelsen föreslagit. Att upprätta ett kontrollprogram innan verksamheten har kunnat påbörjas fyller inget syfte. Kontrollprogrammet ska upprättas med beaktande av de aktuella förutsättningarna. Tidpunkten för redovisning av utkast till kontrollprogram bör därför istället kopplas till tidpunkten för när tillståndet tas i anspråk.

MVB motsätter sig det av Länsstyrelsen föreslagna villkoret LST 14 om journalföring. De som anser sig vara berörda av verksamheten hänvisas istället till att ta del av verksamhetens miljörapporter.

Länsstyrelsen anser slutligen att Mark- och miljödomstolen ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande damning, stenkastning vid sprängning, utvinningsavfall, energihushållning, kontroll och efterbehandling.

Inledningsvis vill MVB i denna del påpeka att tillsynsmyndigheten oaktat ytterligare delegation kommer att ha möjlighet att föreskriva försiktighetsåtgärder avseende efterbehandling. Detta framgår både av MVB:s ursprungliga förslag till villkor 17 och av Länsstyrelsens förslag till villkor 17.

MVB har därtill redan föreslagit villkor för de övriga delarna. Det är mot bakgrund av detta inte rimligt med delegation för att föreskriva ytterligare villkor. Tillsynsmyndigheten har inom ramen för tillsynen möjlighet att reglera de frågor som inte är prövade inom ramen för tillståndet samt därmed att precisera de delar där någonting förefaller vara otydligt. Att medge tillsynsmyndigheten rätt att ställa ytterligare krav på försiktighetsåtgärder är för långtgående och i strid med 24 kap. 1 § miljöbalken.

Enligt 24 kap. 1 § miljöbalken gäller ett tillstånd som vunnit laga kraft mot alla och envar, såvitt avser de frågor som prövats i domen eller beslutet. Detta betyder att tillståndet har rättskraft, vilket i sin tur innebär att tillsynsmyndigheten är förhindrad att ställa krav på verksamheten vad avser de frågor som är hanterade i tillståndet.

Syftet med tillståndets rättskraft är att det tydligt ska framgå vilka skyldigheter verksamhetsutövaren har och vilka åtgärder denne är skyldig att vidta. Det ska finnas en förutsebarhet för verksamhetsutövaren för att möjliggöra en säker och ändamålsenlig drift av verksamheten.

Delegationen riskerar att skapa dubbelregleringar och rättsosäkerhet utan att tillföra någon miljönytta då de aktuella villkoren endast medger tillsynsmyndigheten en möjlighet att agera inom ramen för de slutliga villkoren. Med anledning härav så bör ytterligare delegeringar så långt det är möjligt undvikas.

Ängelholm kommuns yttrande

Vad gäller överrensstämmelse med kommunens utpekade område för vindkraftsetablering finner MVB att det inom ramen för denna tillståndsansökan inte är relevant. Denna bedömning görs främst mot bakgrund av att det i dagsläget saknas någon tillståndsansökan för vindkraftverksamhet som eventuellt kan komma i konflikt med MVB:s ansökan.

MVB är av uppfattningen att den valda lösningen är det mest miljömässiga och ekonomiska valet. MVB vill även tillägga att bolaget enbart har möjlighet att styra de egna transporterna.

Bolaget har beräknat att antalet transportrörelser, vid maximala brytningsmängd per år, uppgår till ca 134 per dag. Däremot, vid en genomsnittlig produktion om 300 000 ton berg samt 30 000 ton morän per år, beräknas transportrörelserna uppgå till ca 84 stycken. Det är av dessa transporter som 80 % beräknas gå norrut via väg 1789, medan 20 % beräknas gå söderut via väg 1788 mot Munka Ljungby.

Kommunstyrelsen påpekar att verksamhetsområdet för allmänna vattentjänster såsom dricksvatten är begränsad i det aktuella området.

Utgångspunkten enligt MVB är att djupborrade brunnar ska användas som ersättning för enskilda grävda brunnar. Om de tekniska förutsättningarna finns kan en uppkoppling mot VA-systemet vara en möjlig väg. Bolaget är dock medvetna om att det inte i alltid finns en sådan möjlighet.

Kommunstyrelsen anser att konsekvensbedömningarna för vattendirektivets status för grundvattenrecipient är otillräckligt redovisade. Vidare anser Kommunstyrelsen att det inte kan vara säkerställt att den ansökta verksamheten inte påverkar miljökvalitetsnormerna ("MKN").

MVB vill här påtala vad som beskrivs i den hydrogeologiska utredningen, Bilaga B2 till ansökan, beträffande grundvattenmagasinet och dess utbredning. Grundvattenmagasinets utbredning har tagits fram av SGU och ligger även till grund för klassificeringen i VISS. I den hydrogeologiska utredningen beskrivs nybildningen till magasinet (700 I/s) i medeltal. Vidare har SGU tagit fram bedömda uttagsmöjligheter. Nybildningen ska inte likställas med ett möjligt uttag i en viss del av magasinet. I VISS beskrivs hela det stora magasinet som att det har mycket goda uttagsmöjligheter med "storleksordningen 25-125 l/s". Detta innebär att magasinet runt täkten satts ihop med magasinet längre väster ut i VISS. Detta är en förenkling av SGU:s material, vilket framgår av Figur 2 ovan. Det får antas att underlaget från SGU är det mest korrekta och att informationen i VISS är en förenkling.
I enlighet med den hydrogeologiska utredningen är bedömningen att den kvantitativa statusen på magasinet inte kommer påverkas i sådan omfattning att skada förväntas ske. Vidare förväntas ingen förändring ske på miljökvalitetsnormerna eller den kemiska statusen då bergtäkten inte återför inläckande vatten till grundvattenmagasinet utan som ett ytvatten, vilket beskrivs i den hydrogeologiska utredningen.

Nuvarande dammar är över 8000 m^2 och de nya dammarna har beräknats till 2600 m^2. Befintliga dammar har i stort sett byggts utan någon dimensionering. Med den nya verksamheten har dammen dimensionerats utifrån ett visst flöde (75 l/s) enligt en ekvation som presenteras i den hydrogeologiska utredningen.

Avledningen från täkten förväntas inte öka i en större grad mot idag eftersom det idag sker en omfattande rundpumpning från dammarna där vattnet infiltrerar till berget och leds in i bergtäkten igen. Även med de förväntade flödena kommer uppehållstiden minska i och med att reningsdammens minskas i storlek. De nuvarande dammarna är däremot extremt stora i sammanhanget. Utifrån de beräkningsförutsättningarna som finns har de nya dammarna dimensionerats och får anses uppnå det behovet som förväntas finnas.

I den hydrogeologiska utredningen beskrivs även utformningen av dammen, om än i principer. Att innan erhållet tillstånd ta fram detaljerade ritningar med sektioner och projektera får däremot inte anses skäligt utan är något som bör göras om tillstånd beviljas. Den tilltänkta ytan på västra sidan om täkten är ca 17 000 m^2, varvid det får anses finnas gott om utrymme för en damm på ca 2600 m^2.

Kommunstyrelsen anser att stängsel eller staket bör uppföras runt om täkten för att hindra att människor och djur faller ner.

MVB vill här påtala att det givetvis ligger i Bolagets intresse att undvika olycksfall i och omkring täktverksamheten, varför det bör föreskrivas ett villkor som ger bolaget möjlighet att göra en bedömning i det enskilda fallet vilken nivå av säkerhet som krävs.

Det ska även, såvitt här är av intresse, nämnas att avsaknad av stängsel idag är uppskattat av de personer som nyttjar området för bl.a. fiske, ridning och rekreation. Det har, såvitt Bolaget erfar, aldrig framkommit några problem med dagens säkerhetsåtgärder. Med andra ord finns det tydliga fördelar med att, i rimlig utsträckning, låta närliggande område till brytområdet förbli tillgängligt för allmänheten.

Ett absolut krav på stängsel eller staket runt om hela brytområdet är heller inte rimligt i förhållande till vad det skulle kosta att uppföra detta. Bolaget anser att nu föreslagna markeringar är fullt tillräckliga för att minimera risken för olyckor.

Kommunstyrelsen anför att Bolaget ska ange ett slutdatum för täktverksamheten. MVB ser inte någon anledning till att i detta skede av ansökningsprocessen redogöra för ett slutdatum för täkten. Ett slutdatum kommer att framgå av ett eventuellt beviljat beslut från mark- och miljödomstolen och utgår från det datum då tillstånd meddelas.

<u>Miljö- och tillståndsnämnden i Ängelholms kommuns yttrande</u>

MVB motsätter sig nämndens förslag till villkor 3 angående stängsling av täkten.

MVB motsätter sig nämndens förslag till villkor om drifttider och hänvisar till bemötande av länsstyrelsens yttrande.

MVB accepterar en sänkning av begränsningsvärdet för luftstötvåg från 125 till 120 Pa men motsätter sig ändring i övrigt.

Nämnden anser att villkor 12 om åtgärder vid oförutsedd skada är otydligt formulerat.

MVB vill här påtala att föreslaget villkor i praktiken är en dubbelreglering av vad som framgår av miljöbalkens bestämmelser.

Utgångspunkten är att de brunnar som bedöms påverkas kommer att ersättas i samband med att tillståndet tas i anspråk och verksamheten påbörjas. Dock tar det en del tid att genomföra alla borrningar och de arbeten som behövs för att ansluta vattnet till befintliga system på fastigheten. Detta är dock inte ett problem då täktens

påverkan långsamt ökar i och med brytningsområdet utvidgas. Inom ett år från det att tillståndet tagits i anspråk förväntas alla brunnar kunna vara ersatta.

Som beskrivs i den hydrogeologiska utredningen ska nivåmätning inte ske i brunnar som används för dricksvatten av flera anledningar. I de yttre områdena där ersättningsbrunnar inte planeras görs istället kontroll av nivåer i grundvattenrör. På så vis kan en påverkan upptäckas innan den ger en skada på ett objekt och åtgärder, så som ersättningsbrunnar, kan vidtas.

Kontrollprogrammet bör fastställas med tillsynsmyndigheten när tillstånd medgivits. Därtill ska justeringar kunna göras vid behov under tillståndstiden. Ett första förslag till placering av grundvattenrör har tagits fram för att visa på Bolagets ambitionsnivå och visa hur ett kontrollprogram enligt Bolaget bör utformas initialt.

Nämnden avstyrker tillstånd för införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av asfalt.

Bolaget kommer genom kontroll försäkra sig om att endast asfalt med lågt PAH-innehåll tas in för återvinning. Asfalt innehåller en majoritet av PAH:er, som har låg vattenlöslighet. Potentiell spridning som kan tänkas ske är partikelbunden. Asfalt lagras som uppbrutna kakor och i dessa fraktioner finns ingen risk för spridning av PAH. Asfalten krossas vid det tillfälle då utleverans är nära förestående tid. Uppkrossad asfalt "sätter sig" och blir svårhanterlig för återanvändningen. Detta innebär att krossad asfalt, som teoretiskt sett är den fraktion där partikelbunden PAH kan sprida sig, ligger en kort tid i täkten.

Mot bakgrund av den teoretiska risken för spridning inom terminalområdet föreslår Bolaget, som alternativ, att asfaltshantering sker uppe i täktområdet. Där hamnar infiltrerat vatten på täktbotten och pumpas sedan upp till ett ytvatten och lämnar via sedimentationsdamm. idet fall det skulle förekomma PAH i vattnet kommer detta att hamna i ytvattenrecipient och med en stor utspädning. Risken för påverkan på försämrad dricksvattenkvalitet i brunnar söder om terminalytan (grundvattnets strömningsriktning) kan då avskrivas.

Bolaget motsätter sig nämnden yrkande om utredningsvillkor för återföring av vatten högre upp i systemet då detta inte är praktiskt genomförbart.

Bolaget har reviderat villkor 3 i enlighet med nämndens förslag.

Bolaget motsätter sig nämndens förslag att *"Bolaget ska tydligt ska märka ut vart lastning och dumpning ska ske på terminalytan i bullerförebyggande syfte."*

Bolaget redogör nedan för var på området de olika momenten kommer att ske för att förebygga höga bullernivåer.

För att inte överskrida gällande riktvärden för dag (50 dBA) kommer sorteringsverk (sikt) på terminalytan placeras i sydöstra delen av det planerade verksamhetsområdet. Lastning och dumpning kan ske på hela terminalytan. Bolaget har då god marginal och kan säkerställa att fastigheten bullernivåerna vid T4 innehålls. Det krävs inte några ytterligare skyddsåtgärder vid placering av dessa bullerkällor.

I tidigare beräkningar finns på terminalytan en hjullastare med en ljudeffekt på 109 dBA. Detta motsvarar en stor Volvomaskin, modell L220. Efter att ha undersökt detta närmare så använder täkten idag en L150 vilken normalt genererar 108 dBA.

Nu reviderade Bilagor 7 och 8 till bullerutredningen redovisar beräkningar med en L150 på terminalytan vilket resulterar i att ljudnivåerna i omgivningen blir lägre. Den reviderade Bilaga 8 visar att fastigheten H16 får ljudnivåer under riktvärdet för kvällstid. Eftersom hjullastaren är placerad i ett så kallat "värsta fall" i södergående riktning så överskrids inte riktvärdet för fastigheterna i söder.

Tidigare bullerkartläggning visar att fastigheten H16 får ljudnivåer på 53 dBA under dagtid där beräkning sker för hela verksamheten i östligt läge inklusive sikt och transporter i söder på terminalytan. Vid närmare undersökning så är det inte bullerkällorna på terminalytan som ger överskridande ljudnivåer. Den främst bidragande orsaken är istället förkrossen uppe täkten (i ett specifikt läge). Förkrossens ljudeffekter, placering och terrängens förhållanden samt en oskärmad linje mellan H16 och förkross bidrar till att ljudnivåerna inom riktvärdet inte kan inne-hållas, se Figur 6 nedan. Vid ett scenario som detta med bullerkällornas placering med en plushöjd på 30 m över havet och med en utformning där terrängen saknar bullerskydd i söder kan man begränsa bullerspridning genom att lokalt placera en bullervall av upplagsmassor alternativ någon annan skärmning. Reviderad Bilaga 7 redovisar att en bullervall intill förkrossen med höjden 5 m och längden 12 m ger tillräckligt skydd för fastigheten H16 som får ljudnivåer enligt gällande rikt-värden.

Genom att ändra hjullastarens modell och därmed ändra ljudeffekt från 109 dBA till 108 dBA, samt genom att begränsa buller från förkrossen vid täkten med en lokal bullervall, får fastigheten H16 ljudnivåer inom riktvärdet för alla scenarion, dagtid som kvällstid. Man kommer inte att behöva begränsa eller utföra skyddsåt-gärder vid terminalytan. Lastning och dumpning kan ske på hela terminalytan.

MVB motsätter sig nämndens villkorsförslag om energieffektivisering då detta krav framgår av 2 kap. 3 § miljöbalken och är en förutsättning för att Bolaget ska få bedriva sin verksamhet. Bolaget arbetar ständigt med att bedriva verksamheten på ett så energieffektivt vis som verksamheten möjliggör.
Nämnden föreslår följande villkor:
"Så länge bortledning av grundvatten sker ska bolaget minst fyra gånger per kalenderår med fasta intervall, minst en gång per kvartal, kontrollera vattennivån i Danskesjön. Mätpunkt i Danskesjön ska redovisas i kontrollprogram."

MVB har inget att erinra mot att grundvattenbortledningen följs upp genom vissa kontrollpunkter, men de exakta positionerna bör inte fastställas i villkor. En pegel är planerad att installeras i Danskesjön och det är Bolagets avsikt att mäta vattennivån i Danskesjön. I övrigt hänvisas till vad som ovan anförts.

MVB motsätter sig nämndens förslag till villkor om asfaltering av samtliga vägar då detta inte är praktiskt genomförbart. Bolaget avser dock att asfaltera infartsvägen vilket kommer att bidra till att minska damning och annan påverkan från transporter.

MVB motsätter sig nämndens krav på ekologisk kompensation. Den hydrogeologiska utredningen beskriver att det finns en risk för att vattennivån i sumpskogen påverkas. I utredningen framgår det att sumpskogarna i praktiken kommer att förbli sumpskogar men med risk för marginellt mindre volym vatten. I utredningen konstateras det: *"Dock återfinns dessa sumpskogar i ett större avrinningsområde varvid tillströmningen av ytvatten från uppströms områden troligen kommer vara större än läckaget genom den relativt täta torven. Det bedöms att det även fortsättningsvis kommer finnas ett överskott på vatten."*

WSP som genomfört utredningen bedömer att det inte finns några arter som riskerar att påverkas negativt och att en ekologisk kompensation därför inte skälig. MVB vill även hänvisa till vad Bolaget anfört ovan.

MVB har åtagit sig att inte bryta ut eller påverka området som är beväxt med västkustros men motsätter sig att det regleras genom villkor.

MVB motsätter sig nämndens förslag till villkor om naturvårdshöjande åtgärder och ekologisk kompensation löpande under tillståndstiden. Bolaget arbetar med naturvårdshöjande åtgärder bland annat genom ett samarbete med SkOF. Därutöver har MVB för avsikt utföra ett nytt projekt med syfte att gynna backsvala. Att kompensera för den mark som tas i anspråk på ett sätt så att samma biotoper tillskapas bedöms inte skäligt då det inte finns några höga specifika naturvärden i de biotoper

som tas i anspråk. Mot bakgrund av att endast trivial naturmark tas i anspråk bedömer Bolaget att den miljö som skapas i och med täktverksamheten snarare främjar än missgynnar hotade arter.

Nämnden anför att villkoret om uttagsmängd borde baseras på förväntad genomsnittlig årlig uttagsmängd och inte på det maximala uttaget.

MVB motsätter sig att yrkandet revideras. Yrkandet är utformat utefter att Bolaget ska ha utrymme för produktionstoppar då behovet av materialet är som störst. Att föreskriva en genomsnittlig uttagsmängd gör yrkandet otydligt och svårt att efterfölja. Yrkandet är konstruerat utefter en maximal årlig uttagsmängd vilket är helt i enlighet med praxis.

Nämnden anför att Bolaget måste utreda hur ansökt verksamhet förhåller sig till Artskyddsförordningen.

MVB vill mot bakgrund av Nämndens påpekande förtydliga gällande rätt avseende artskyddet. MVB vill även poängtera att Bolaget redan inkommit med en utförlig beskrivning av detta i tidigare komplettering.

Genom EU- domstolens avgörande i "Skydda skogen"-målen[28] har den svenska tillämpningen av EU:s livsmiljödirektiv blivit ifrågasatt. Det som är av ännu större intresse är att EU-domstolen även belyser problematiken i det svenska genomförandet av nyss nämna direktiv. Den svenska artskyddsförordningen (2007:845) gör enligt dess ordalydelse ingen skillnad mellan fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. EU-domstolen inskränkte dock sin prövning till tolkningen och tillämpningen av artikel 12.1 i art- och habitatdirektivet, d.v.s. den förbudsbestämmelse som till sin ordalydelse implementerats i 4 § artskyddsförordningen.

Beträffande den aktuella fågelarten ska här nämnas att den är upptagen i bilaga 1 till fågeldirektivet. Enligt artikel 5 i fågeldirektivet är det förbjudet att avsiktligt störa fåglar under deras häckningsperioder.

Mot bakgrund av den avgränsning som EU-domstolen gjort i sitt avgörande får det antas att det fortfarande är ovisst hur artikel 5 i fågeldirektivet ska tolkas och tillämpas i svensk rätt. Det ska särskilt framhållas att begreppet "avsiktligt" enligt fågeldirektivet inte prövats av EU-domstolen, utan tolkningen av avsiktlighet har enbart prövats utifrån art- och habitatdirektivet. "Skydda skogen"-målen får därmed ingen betydelse för rättstillämpningen avseende fågelarter.

MVB vill understryka att bolaget kommer vidta erforderliga åtgärder för att upprätthålla området som en attraktiv häckningsplats för den skyddade arten, men vill samtidigt poängtera att bolaget inte kan styra artens framtida val av häckningsplats.

SGU:s yttrande

SGU anför att det saknas underlag för att bedöma om vattenuttaget riskerar påverka vattentillgången i Brandsvigs vattentäkt, även om sannolikheten för detta är låg.

Risken för påverkan av vattentäkten eller vattenskyddsområdet har studerats både i grundvattenmodellen och i de underlagen som finns presenterade i ansökan. Detta sammanfattas i den hydrogeologiska utredningen. I likhet med SGU:s bedömning har WSP bedömt risken för en negativ påverkan som i princip försumbar varvid detta inte har utvecklats mer än i den hydrogeologiska utredningen. Bedömningen gäller både kvantitativa och kvalitativa parametrar, om inte vattenskyddsområdet påverkas negativt bör heller inte vattentäkten i sig själv påverkas.

SGU anför vidare att det inte är lämpligt med någon form av masshantering inom ett område där det finns risk för påverkan på en grundvattenförekomsts vattenkvalitet.

Alla beräkningsmodeller för att ta fram acceptabla gränsvärden/haltkriterier bygger på någon typ av utspädningsförfarande. Generellt utgår MRR-scenariot från en anläggning av återvunnet avfall om 200 x 200 meter med en höjd om 1 meter, dvs 40 000 m^3. Anläggningen antas vara delvis placerad i mättad zon. Modellens grundvattenkriterier styrs av 30 % av dricksvattennormen. För ämnen koppar och zink styrs dricksvattennormen av skydd mot korrosion i ledningar varför modellen istället använder sig av acceptanskriterier för avfall i deponier. Detta innebär strängare kriterier.

Det stämmer att för vissa ämnen är den angivna och "tillåtna" halten i ett MRR-lakvatten ca 5 gånger större än SGU:s riktvärde/klass 5 för grundvatten. Detta gäller t.ex. för bly. SGU:s riktvärden speglar en halt i hel vattenförekomst medan MRR-värdet speglar en halt i ett lakvatten när aktuell masshantering och den efterföljande spädningen som är omfattande. Om det är SGU:s mening att eventuella lakvatten inte delvis, i alla fall tillfälligt, kan överskrida SGU:s riktvärden för *"God kemisk status"* är en sådan bestämmelse mycket konservativ, vilket då leder till att masshantering inte kan bedrivas på många platser. Med SGU:s resonemang innebär också, strikt sett, att omgivande naturlig mark också är en potentiell risk för grundvattenkvaliteten.

Naturskyddsföreningen i Ängelholms yttrande

Bolaget hänvisar i fråga om externa massor, buller, damm och vibrationer, logistik till vad som anförts ovan.

I fråga om naturvärden anför bolaget bl.a. följande: Det verksamhetsområde som ansökan avser, samt en buffertzon, har inventerats utifrån en svensk standard beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Generellt biotopskydd. Rapporten finns att läsa i sin helhet som Bilaga B4 *Naturvärdesinventering.*

Exploatering av mark, någonstans i landskapet, för att tillgodose samhällets behov av bergmaterial är oundvikligt. Exploatering av mark innebär förändrad markanvändning och då förändrade biologiska förutsättningar, vilket är ofrånkomligt. Därutöver är det inte ett orimligt antagande att någon eller några s.k. naturvårdsarter (skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter) av någon organismgrupp går att återfinna i de flesta biotoperna. Vad gäller nu aktuellt verksamhetsområde går det dock att konstatera att, sett ur såväl lokalt, regionalt och nationellt perspektiv, har få naturvårdsarter påträffats. Vad det gäller den skyddade fågelarten bedömer Bolaget att täktverksamheten i sig själv är en bidragande orsak till att den häckar i området. Bolaget har ett etablerat samarbete med Skånes ornitologiska Förening för att säkerställa och främja häckningsframbgången för arten.

Grundvattenmodellen har satts upp för att kunna ta hänsyn till alla dessa olika parametrar och hur det inverkar på grundvattnet i tre dimensioner. Detta ger ett mycket bra underlag för de bedömningarna som sedan gjorts.

I modellen har inte en tätare bottenmorän implementerats varvid påverkan rimligen överskattas i modellen, vilket är önskvärt och gör modellen och följande bedömningar konservativa.

Avseende kontrollprogram anför bolaget att i enlighet med vad som beskrivits i den hydrogeologiska utredningen är inte nivåmätningar i dricksvattenbrunnar användbara för fördjupade beräkningar. Därför kalibreras modellen först översiktligt upp mot uppmätta nivåer innan en påverkan från verksamheten hade kunnat sprida sig lång ut. Detta ger en god bedömning över jordlagrens konduktivitet i området. Sedan kalibreras modellen mot uppmätta flöden, både ifrån pumpningen men även mängden vatten som lämnar i bäcken. Dessa data är av god kvalitet vilket ger en robust modell.

I modell b som simulerar dagens situation kan en viss avsänkning ses i närmaste brunnar vilket kan vara, tillsammans med den torra sommaren 2018, en anledning till vad Föreningen beskriver. Detta går dock inte att avgöra med gällande mätningar men den kalibrerade modellen visar att så är troligt. För att undvika dessa osäkerheter i ett framtida tillstånd föreslås att all primär kontroll görs i grundvattenrör för att undvika extern påverkan på mätresultaten.

Angående återinfiltration av grundvatten anför bolaget följande. Det finns inte marktillgång till det område som föreningen föreslår. Att återföra vattnet till grundvattenmagasinet inom verksamhetsområdet kommer enbart skapa, likt idag, en större rundpumpning. Eftersom den största delen av nybildningen över ett område lämnar området som ett ytvatten skulle en återinfiltration av vatten inte bida till magasinets storskaliga uttag av vatten. Lokalt skulle en återinfiltration motverka avsänkningen, vilket är positivt.

Detta skulle dock behöva ske vid flera platser i många riktningar runt täkten för att skapa en signifikant motverkan för de motstående intressena som lyfts i utredningen. Vidare är återinfiltration ett omfattande arbete där risken alltid finns att det inte fungerar som planerat och skapar stora mängder rund pumpat vatten till täkten. Att ersätta grävda brunnar med borrade är en mer robust lösning, samt att återföra vatten som ett ytvatten.

Beräkningarna har gjorts på korrekt data i den utsträckningen data är tillförlitlig. Mindre vikt har, precis som beskrivits tidigare lagts på mätdata från dricksvattenbrunnar eller grundvattenrör nära bergtäkten. Mer precis och kvalitetssäkrade data från t.ex. pumpflöden har istället använts.

Föreningens egen bedömning angående att dagens påverkan skulle vara lika stor som den beräknande sker utan några egentliga grunder vilket därmed får antas vara en okvalificerad gissning.

Den hydrogeologiska utredningen har gjorts i enlighet med SGU:s riktlinjer och en väl beprövad metod, både i underlag och hur grundvattenmodellen byggts upp och använts. Modellen är vidare kalibrerad både mot nivåmätningar och pumpflöden och resultat.

Skånes Ornitologiska förenings yttrande

MVB noterar att, utöver omsorg om häckningen av den skyddade arten, har föreningen inget att erinra mot ansökan. Likt föreningen framhåller, åtar sig MVB att inför den planerade verksamheten vidta nödvändiga åtgärder för att gynna en fortsatt häckning av den skyddade arten.

IL AN m.fl och DA LÖ:s yttranden

MVB vill poängtera att det är sakägaren som kan framställa yrkanden inom ramen för tillståndsprocessen vid mark- och miljödomstolen

KA SV:s yttrande

Den hydrogeologiska utredningen har gjorts i enlighet med SGU:s riktlinjer och en väl beprövad metod, både i underlag och hur grundvattenmodellen byggts upp och använts. Modellen är vidare kalibrerad både mot nivåmätningar och pumpflöden och resultat. Vidare ska här förtydligas att aktuell jordart (isälvsmaterial) inte är sättningsbenägen och den sökta grundvattensänkningen kan således inte medföra sådana sättningar som KA SV befarar.

Beträffande fastigheten H11 bedöms den sökta vattenverksamheten ge en påverkan om ca 0,3 meter. Detta framgår av avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeolo-gisk utredning.* MVB motsätter sig därtill att på förhand utge ekonomisk ersättning då detta omfattas av Bolagets förslag till villkor 12.

Därutöver vidhåller MVB att genomförd naturvärdesinventering motsvarar de krav som ställs inför en ansökan om fortsatt och utökad drift av täktverksamheten. Att det inom andra fastigheter kan förekomma naturvärden omfattas inte av en sådan naturvärdesinventering eftersom den sökta verksamheten inte kommer få en sådan direkt påverkan på andra naturvärden. Naturvärdesinventeringen återfinns i sin helhet i Bilaga B4 *Naturvärdesinventering.*

Bolaget motsätter sig även att utge ersättning genom vatten till skogsmark och kärr vid torrare perioder då sådana ersättningsanspråk hanteras inom ramen för ett eventuellt tillsynsärende.

UR AN:s och LE AN:s yttrande

Sammanfattningsvis har UR AN och LE AN framfört invändningar gällande påverkan på vattentillgång och brunnar. Vidare har UR AN och LE AN identifierat flertalet risker avseende grundvattenavsänkningen.

Av den hydrogeologiska utredningen framgår att fastigheten T7 har brun-nar som bedöms få en påverkan enligt följande:

- Brunn 1: ca 4,2 meter
- Brunn 2: ca 3,2 meter
- Brunn 3: ca 1,8 meter
- Brunn 4: ca 0,8 meter

- Brunn 5: ca 0,4 meter
- Brunn 6: ca 0,3 meter (har kommunalt vatten)

MVB har i den hydrogeologiska utredningen konstaterat att vissa brunnar i framtiden kan behöva ersättas, detta i takt med att täktverksamheten utökas och når den maximala brytningen. 1 enlighet med Bolagets förslag till villkor 12 kommer även oförutsedda skador på brunnar kunna ersättas. För en mer detaljerad beskrivning av de inventerade brunnarna hänvisas till avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

Beträffande samrådet har samtliga fastigheter inom 1000 meter erhållit ett utskick. Den sakägarförteckning som redovisas i Bilaga C avser de fastigheter som anses utgöra sakägare enligt 11 kap. miljöbalken, d.v.s. de fastigheter som befinner sin inom ett definierat påverkansområde.

MVB är medvetna om att en brunn som används för djurhållning har desto högre krav på kapacitet än en brunn som används för dricksvatten till människor. Detta kommer därför beaktas för det fall att borrning av ersättningsbrunnar blir aktuellt.

Avseende krav på att återställning av redan utbrutet område ska återställas innan fortsatt drift hänvisas till vad MVB anfört ovan.

Frågan gällde huruvida ersättning för dricksvatten även inkluderar brunnar för vattenhållning till djur (jordbruksfastighets husbehovsförburkning). På detta har MVB svarat att sådana brunnar ingår i den utredning som redovisats i inlämnat underlag. Brunnsinventeringen visar att fastigheten T17 har kommunalt vatten men även flertal grävda brunnar för vattenhållning till djur under sommaren. Brunnarnas läge är aningen osäkert, två har bedömts ligga inom påverkansområdet för grundvattenbortledning med en påverkan som störst på ca en (1) meter.

MVB är medvetna om att en brunn som används för djurhållning har desto högre krav på kapacitet än en brunn som används för dricksvatten till människor. Detta kommer därför beaktas för det fall att borrning av ersättningsbrunnar blir aktuellt. Detta gäller även övriga fastigheter, d.v.s. även för de fastigheter som arrenderas för betesdrift, förutsatt att dessa ligger inom påverkansområdet och en påverkan kan konstateras.

UR AN och LE AN har inom ramen för samrådet inkommit med en karta över brunnar totalt 11 st som finns inom bl.a. fastigheten T7. Detta underlag har således legat till grund för den brunnsinventering som redovisats i underlag. Av dessa 11 brunnar bedöms 6 stycken ligga inom definierat påverkansområde.,

<u>TO AN:s och IN AN:s yttrande</u>

Thomas och IN AN är ägare till fastigheten H8, 350 meter öster om verksamhetsområdet. Sammanfattningsvis framför de att vattentillgången påverkats de senaste 3-5 åren. De anför även att de känner av skakningar fastigheten vid sprängningar och att de villkorade arbetstiderna inte följs.

Av den hydrogeologiska utredningen framgår att brunnen inom fastigheten H8 bedöms påverkas ca 1,7 meter. För det fall tillstånd till verksamheten meddelas kommer Bolaget inom ramen för kontrollprogrammet inspektera och genomföra provtagningar avseende vattenkvalitén på de brunnar som ligger nära brytningsområdet och inom definierat influensområde. Vid behov kommer således Bolaget ersätta brunnar som påverkas av sökt verksamhet. För en mer detaljerad beskrivning av de inventerade brunnarna hänvisas till avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

Bolaget har inför aktuell tillståndsansökan genomfört en vibrationsutredning. Denna utredning inbegriper en riskanalys som visar vilka fastigheter som kan bli aktuella att mäta vid varje sprängning. Det ska här understrykas att känningar av vibrationer inte är detsamma som risk för skador på en fastighet. För närmare beskrivning av risk för skador till följd av sprängningar hänvisas till Bilaga B5 *Riskanalys och vibrationsutredning.*

Vidare ifrågasätts mottagande av farligt avfall då det invid verksamhetsområdet redan ligger en deponi som läcker ned i stenbrottet. De efterfrågar ansvar för detta samt vem som ska ersätta vattnet som pumpas ut. Vad gäller den gamla deponin och hantering av avfall hänvisas till vad som anförts ovan.

SI SV:s och AN SV:s yttrande

Bolaget hänvisar till vad som anförts ovan angående grundvattenbortledning.

MVB noterar att SI SV och AN SV framför krav på kontroll av fastighetens brunnar och att de ska erbjudas ersättning för det fall den sökta verksamheten medför att ytterligare fördjupning krävs.

MVB vill upprepa att föreslaget villkor 12 säkerställer att, vid uppkomst av oförutsedda skador som påverkar vattenförsörjningen i enskild vattentäkt för husbehovsändamål, kommer ersättningsbrunn erbjudas. MVB vidhåller därutöver vad som framgår av bl.a. Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning* angående påverkan på grundvatten och vilka lösningar som är möjliga att vidta.

AM FA:s och Nicklas Falcks yttrande

Sammanfattningsvis framför AM FA:s och NI FA en oro över grundvattenavsänkningen och tillgång på vatten i Storesjön, Danskesjön och Lillesjön.

Vidare ifrågasätts avledning av överskottsvatten till Rössjöholmsån. Om tillstånd för vattenverksamheten meddelas bör domstolen kräva att vattnet ledes i bäcksystemet längre uppströms i Sandbäck som ger sjöarna ett behövligt vattentillskott. MVB vill i detta avseende förtydliga att en stor andel av det vatten som når bergtäkten härrör från avrinningsområdet för Rössjöholmsån. Detta innebär att vattenbalansen bibehålles. Att återföra det till Sandbäck är inte möjligt i dagsläget. I övrigt, vad gäller grundvattenbortledningen, hänvisas till vad som anförts ovan.

AM FA och NI FA hänvisar även till aktbilagorna 38 och 39, som återfinns i samrådsredogörelsen, Bilaga B1 till ansökan. MVB bedömer att dessa frågor redan beaktats inom ramen för samrådsprocessen, och kommer här inte bemötas närmare.

MVB noterar att AM FA och NI FA anser att ansökan bör avslås. Som skäl till avslag anförs bl.a. brister i ansökan. MVB vidhåller att ansökan uppfyller de krav som ställs på omfattning och detaljeringsgrad samt att Bolaget innehar erforderlig kunskap om verksamhetens påverkan på omgivningen. MVB vidhåller att den redovisade hydrogeologiska utredningen tjänar som ett fullgott underlag inför bedömningen av den sökta vattenverksamhetens påverkan på omgivningen. Utförda beräkningar utgör standard inför framtagande av en ansökan om täkt- och vattenverksamhet.

LE SV:s och AM SV:s yttrande

LE SV och AM SV är ägare till fastigheten T6, cirka 400 meter från verksamhetsområdet. Sammanfattningsvis framför LE SV:s och AM SV:s att de upplever obehag av sprängningar samt oro för den egna brunnen som sinade 2018. Vidare ställer de sig frågande till hur buller, damm och arbetstider kommer påverka dem.

MVB vill beträffande buller och arbetstider hänvisa till vad som ovan anförts. Bolaget vill här upprepa att man åtar sig att, på begäran, uppföra bullerskydd för det fall det förskrivna bullervärden kopplat till verksamheten överskrids vid den enskilda fastigheten. Beträffande damning hänvisas till vad som anges i Bilaga B *Miljökonsekvensbeskrivning,* avsnitt 6.2.

Beträffande brunnen vid fastigheten framgår det av den hydrogeologiska utredningen att den bedömda påverkan vid T6 uppgår till ca 7,5 meter samt att fastigheten har kommunalt vatten.

För det fall att tillstånd till verksamheten meddelas kommer Bolaget inom ramen för kontrollprogrammet inspektera och genomföra provtagningar avseende vattenkvalitén på de brunnar som ligger nära brytningsområdet och inom definierat influensområde. Vid behov kommer således Bolaget ersätta brunnar som påverkas av sökt verksamhet. För en mer detaljerad beskrivning av de inventerade brunnarna hänvisas till avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

Da Ca:s yttrande

DE CA framför invändningar mot planerad avledning av vatten. Det finns en risk att östa delen av Maglemosse torrlägges och att djurlivet samt den skyddade fågelarten påverkas. Därutöver påstås att koldioxidutsläppen kommer öka vid mossens uttorkning.

MVB vill här påtala att fastigheten H12 enligt brunnsinventeringen har en an-tagen brunn inom fastigheten. Den hydrogeologiska utredningen slår fast att brun-nar nära bergtäkten får en större påverkan, och för det fall den förväntade påverkan beräknas till mer än 0,5 meter kommer Bolaget erbjuda ersättning i form av djupborrad brunn. För en mer detaljerad beskrivning av de inventerade brunnarna hänvisas till avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

Det är ett förvisso korrekt antagande att koldioxidutsläppen vid mossen kan komma att öka vid uttorkning, men det ska understrykas att denna uttorkning kan komma att ske oaktat om Bolaget ges tillstånd för den sökta vattenverksamheten. Den sökta vattenverksamheten kommer innebära en marginell påverkan på mossen i detta avseende.

1 övrigt, avseende den sökta vattenverksamheten, påverkan på naturvärden och arbetstider hänvisas till vad som ovan anförts.

JO AN:s och NI AN:s yttrande

John och NI AN äger fastigheterna H13 och T4. De bedriver även lantbruk på fastigheterna H17, H18 och ML2.

Vad som anförs i yttrandet har i stora delar även framförts inom ramen för samrådsprocessen, se Bilaga B1 *Samrådsredogörelse.* MVB bedömer att dessa frågor redan beaktats inom ramen för samrådsprocessen och kommer här inte att bemötas närmare.

MVB vill även förtydliga att fastigheterna H13 och T4 ligger utanför påverkansområdet för vattenverksamheten. Den sökta vattenverksamheten kommer

således inte medföra någon påverkan på de brunnar som finns inom fastigheterna. För en mer detaljerad beskrivning av de inventerade brunnarna som kan komma att påverkas hänvisas till avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

Därutöver ska här framhållas att fastigheterna H13 och T4 ligger utanför det inventeringsområde som gjorts i vibrationsutredningen. Avseende vibrationer och luftstötvåg bedöms den ansökta verksamheten kunna bedrivas utan överskri-dande av de nivåer vilka förslagits som villkor. Föreslagna villkorsnivåer är komfortvärden. Risken för skador på byggnader ligger på avsevärt högre nivåer och dessa kommer därför inte heller att uppstå. För en mer detaljerad beskrivning av riskanalys och vibrationsutredning hänvisas till Bilaga B5 *Riskanalys och vibrationsutredning.*

Vad gäller återställande av verksamhetsområdet efter avslutad brytning kommer detta ske i enlighet med förslag till villkor 17.

Beträffande hantering och lagring av schaktmassor och anläggning av bullervall kommer Bolaget följa ett kontrollprogram som innebär att massorna vid mottagandet genomgår en okulär besiktning, För närmare beskrivning av planerad hantering av massor hänvisas till avsnitt 3.6 i Bilaga A *Teknisk Beskrivning* samt vad som ovan anförts i avsnitt 5.4.

AN JÖ:s yttrande

MVB vill här förtydliga att fastigheten T21 ligger utanför det definierade påverkansområdet för vattenverksamheten. Sannolikheten att den sökta verksamheten kan komma att påverka dricksvattnet vid fastigheten är således låg. För närmare beskrivning till dessa slutsatser hänvisas till Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*

I övrigt vill MVB upprepa att genomförda naturvärdesinventeringar visar på att den sökta verksamheten inte kommer innebära en otillåten påverkan på naturvärden inom det sökta verksamhetsområdet. För närmare beskrivning hänvisas till Bilaga B4 *Naturvärdesinventering.*

AN CA:s och HA CA:s yttrande

AN CA och HA CA är ägare till fastigheterna H14 och H15 samt T22. Av den hydrogeologiska utredningen framgår att fastigheterna H14 och H15 samt T22 ligger utanför det definierade påverkansområdet för vattenverksamheten. Sannolikheten att den sökta verksamheten kan komma att

påverka dricksvattnet vid fastigheten är således låg. För närmare beskrivning till dessa slutsatser hänvisas till Bilaga B2 *Hydrogeologisk utredning.*
Vad gäller eventuell påverkan på Maglemosse hänvisas till vad Bolaget anfört ovan i avsnitt 2.22.

Beträffande den sökta verksamheten vid den gamla deponin vill Bolaget framhålla att det finns en nationell intention att åtgärda gamla deponier, vilket även möjliggör att den befintliga deponin blir föremål för utredningar och åtgärder som annars inte skett i närtid. För närmare beskrivning av hur deponin ska hanteras hänvisas till Bilaga B6 *Provtagningsplan deponi.*

AN CA och HA CA begär även ersättning för eventuella skador som kan upp-stå vid sprängningar. MVB vill framhålla att eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och dylikt inte ryms inom ramen för denna tillståndsansökan. Sådana frågor hanteras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndigheten driver.

Avseende vibrationer och luftstötvåg bedöms den ansökta verksamheten kunna bedrivas utan överskridande av de nivåer vilka förslagits som villkor. Föreslagna villkorsnivåer är komfortvärden. Risken för skador på byggnader ligger på avsevärt högre nivåer och dessa kommer därför inte heller att uppstå. För en mer detaljerad beskrivning av riskanalys och vibrationsutredning hänvisas till Bilaga B5 *Riskanalys och vibrationsutredning.*

MA LU:s och JO LU:s yttrande

MVB vill framhålla att om det uppstår betydande påverkan från MVB:s verksamhet på vattenförsörjningen i enskild vattentäkt för husbehovsändamål, ska sökanden ombesörja en ersättningsbrunn. Detta följer av förslag till villkor 12.

Vidare anförs en problematik gällande vägen utan gång- och cykelväg. MVB vill i denna del uppmärksamma att Kommunstyrelsen nyligen beslutat om att godkänna medfinansieringsavtal för utbyggnad av gång- och cykelväg på väg 1788 mellan infarten till bergtäkten och Toarps byaväg. Byggnationen förväntas ske tidigast 2024. 1 Trafikverkets tidiga planering av sträckan har de pekat ut att gång- och cykelvägen ska ligga på östra sidan. Den befintliga gång- och cykelvägen söder om infarten till bergtäkten är belägen på västra sidan, varpå det sannolikt kommer bli en passage över 1788 i närhet till infarten till bergtäkten.

Paret framför även en oro för att skador i fastigheten inte kommer ersättas. MVB vill framhålla att eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och

dylikt ryms inte inom ramen för denna tillståndsansökan. Sådana frågor hanteras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndigheten driver.

CL NO:s yttrande

CL NO är ägare till fastigheten T23. CL NO framför att hon haft svårigheter att få sprickor i huset reparerat med garantiutfästelse då sprängningar sker regelbundet. MVB vill framhålla att eventuella ersättningsanspråk avse-ende skador på byggnader och dylikt ryms inte inom ramen för denna tillståndsan-sökan. Sådana frågor hanteras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndig-heten driver.

Beträffande den sökta vattenverksamheten och avledning av grundvatten hänvisas till vad Bolaget anför ovan.

BI BA:S yttrande

BI BA äger fastigheten T14. BI BA kräver ersättning för flertalet utgifter som han anser att MVB är skyldiga att ersätta. MVB vill här framhålla att eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och dylikt ryms inte inom ramen för denna tillståndsansökan. Sådana frågor hante-ras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndigheten driver.

BI BA framför även oro över fortsatta vibrationer och vad det inne-bär för huset. MVB vill i detta avseende hänvisa till vad som ovan anförts gällande buller och vibrationer.1 övrigt hänvisas till vad som framgår av Bolagets utred-ningar i Bilaga B5 *Riskanalys och vibrationsutredning.*

MVB vill även nämna att tidigare inlämnade synpunkter har tagits i beaktan inom ramen för samrådsredogörelsen

FR JO:s och PE GÖ:s yttrande

FR JO och PE GÖ äger fastigheten T24 och anser att brytningen bör upphöra. Vad gäller sumpskogar inom påverkansområdet framhåller FR JO och PE GÖ vad som framgår av Skogsstyrelsens projekt *Dialog om miljöhänsyn* och *"Målbilder för god miljöhänsyn".* Man föreslår även en kompensationsåtgärd avseende Maglemossen i form av att fylla igen diken för att höja vattennivån. MVB vill i denna del hänvisa till vad Bolaget anfört ovan.

Vidare ifrågasätts möjligheterna att uppnå vissa miljömål om bergtäkten får fort-sätta bedrivas. MVB vill i denna del hänvisa till vad Bolaget anfört ovan.

FR JO och PE GÖ önskar att ersättning för fastighetsskador villkoras. MVB vill framhålla att eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och dylikt ryms inte inom ramen för denna tillståndsansökan.

Vad gäller brunnar önskar FR JO och PE GÖ att villkor enligt ansökan även ska omfatta de fastigheter som är anslutna till det kommunala vattnet, och att ersättning för skada på brunn också ska utgå.

För det fall att tillstånd till verksamheten meddelas kommer Bolaget inom ramen för kontrollprogrammet inspektera och genomföra provtagningar avseende vattenkvalitén på de brunnar som ligger nära brytningsområdet och inom påverkansområdet. Vid behov kommer således Bolaget ersätta brunnar som påverkas av sökt verksamhet i enlighet till förslag till villkor 12.

Brunnen vid fastigheten T24 har enligt brunnsinventeringen markerats som grå. WSP har i den hydrogeologiska utredningen då, i avsaknad av information från antingen fastighetsägare eller vid inhämtade uppgifter om brunnar i området, antagit att detta bostadshus har en *antagen brunn.* Brunnen har således beaktas vid bedömningen av påverkan på brunnar.41 Invändningar från enskilda som tar sikte på nuvarande skick av brunn, såsom påstående om att brunnen sinat och framställda ersättningsanspråk därav, är inte aktuella att behandla inom ramen för föreliggande tillståndsansökan. I övrigt vill MVB betona att brunnar som förväntas eller som av oförutsedd anledning påverkas av sökt vattenverksamhet kommer ersättas i enlighet med vad som framgår av villkor 12 samt tidigare framfört åtagande.

De planerade sedimentationsdammarna är dimensionerade för att ha goda möjligheter att reducera suspenderat material och kväve, vilket även beskrivs i inlämnat underlag. MVB finner att den föreslagna lösningen avseende vattenhantering är den mest lämpliga med hänsyn till förutsättningarna i området sätt ur såväl tekniskt som legalt perspektiv.

Vilka fastigheter som ligger inom påverkansområdet för grundvattenbortledningen framgår av Bilaga C *Sakägarförteckning* till ansökan. Det är således korrekt att vissa fastigheter som ligger sydväst om Danskesjön inte är upptagna på denna förteckning, eftersom dessa inte ligger innanför detta påverkansområde.

Beträffande bullerstörningar som kan uppkomma till följd av hantering av externa massor hänvisas till vad Bolaget anfört i tidigare yttrande. Genomförd bullerberäkning visar att det inte krävs några ytterligare skyddsåtgärder, än de som framgår av tidigare yttrande, vid terminalytan.

Det är ett felaktigt påstående att bullerutredning beträffande vissa bostäder inte gjorts. Bullerutredningen har enbart förenklats avseende redovisningen, detta med avsikten att undvika en svårtolkad bild. Varje enskild bostad har därför inte märkts ut som en egen beräkningspunkt, men ingår likväl i bullerutredningen. Beräkningspunkterna märkta 6-7-8 och 15–16 anses vara representativa även för bostäderna i dess närhet.

MVB vidhåller att det inte är möjligt att genomföra den lösning för återföring av vatten till Sandbäck som FR JO och PE GÖ föreslagit. Vad gäller vattenavledning hänvisas delvis till vad som framgår av inlämnat underlag i målet samt vad som anförts ovan.

MVB noterar att FR JO och PE GÖ motsätter sig mottagandet av externa massor med hänsyn till att området ligger på genomsläpplig mark. MVB vill här upprepa att de externa massor som är aktuella att införa på området innehåller föroreningshalter som understiger nivån mindre än ringa risk (”MRR”), vilket per definition inte anses utgöra en risk för människors hälsa eller miljön. MVB kommer genom kontroller att förhindra mottagande av massor som inte uppfyller dessa krav.

I övrigt vill MVB upplysa om att en ansökan om tillstånd enligt miljöbalkens bestämmelser syftar till att på förhand fastställa sådana ansvarsfrågor som FR JO och PE GÖ efterfrågar.

PE HO och GL EK:s yttrande

PE HO och GL EK anför att brunnarna redan idag är påverkade.

Vad gäller kontrollpunkter som inte kunnat hittas vid tidigare tillsynsbesök kan MVB enbart beklaga den miss som då uppmärksammades. MVB har givetvis för avsikt att, i enlighet med de villkor som fastställs i tillståndet, bedriva en verksamhet med full kontroll över bl.a. kontrollpunkter.

BE PA:s yttrande

BE PA äger fastigheten H5. BE PA påstår sig inte blivit kallad till samrådet. MVB ställer sig frågande till detta påstående då fastigheten är inom den samrådskrets som har fått en skriftlig inbjudan.

Vidare framför BE PA även invändningar mot den hydrogeologiska undersökningen som slår fast att hans fastighet inte kommer påverkas av grundvattenavsänkningen. Han önskar en garanti för att dricksvattnet inte sinar. MVB kan konstatera att den aktuella fastigheten ligger utanför påverkansområdet för vattenverksamheten. Sannolikheten att den sökta vattenverksamheten kommer vara orsaken till att brunnen sinar bedöms därmed som låg. Bolaget vill här även nämna att vid oförutsedd skada på fastighetens brunn erbjuds en möjlighet att aktualisera förslaget villkor 12 om ersättning från Bolaget.

Därutöver framför BE PA att buller, damning och rök redan idag har nega-tiv inverkan samt att transporterna sker framför hans hus vilket innebär störningar. MVB vill här påtala att utförda bullerutredningar visar på att fastigheten inte kommer påverkas på ett otillåtet sätt av sökt verksamhet.

AN LA:s yttrande

AN LA är ägare till fastigheten T25 samt utnyttjar dricksvattenbrunn på fastigheten T26 genom hävd.

MVB vill här förtydliga att eventuella brunnar inom fastigheterna T25 och T26 inte kommer påverkas av den sökta vattenverksamheten. Fastigheterna, oaktat vem som äger dessa, ligger utanför påverkansområdet för vattenverksamheten. Sannolikheten att den sökta verksamheten kan komma att påverka dricksvattnet vid fastigheterna är således låg.

PA HÄ och EH RO:s yttrande

Sammanfattningsvis invänder PA HÄ och EH RO med följande uppgifter.

Gällande arbetstider efterlevs inte då Bolaget påbörjar verksamheten tidigare och fortsätter senare än angivna tiderna 06.30-17.00. Bolaget har inte asfalterat transportvägen, vilket anges i nuvarande tillstånd att så ska ske. MVB vill påtala att dessa invändningar är snarare en tillsynsfråga och faller därför inte inom ramen för denna tillståndsprövning. Avseende de sökta arbetstiderna och den hydrogeologiska utredningen hänvisas i denna del till vad som anförts ovan.

Bolaget vill även, beträffande buller, uppmärksamma att man har för avsikt att vidta åtgärder för att gå de enskilda till mötes och minimera risk för störningar. I detta ligger bl.a. att asfaltera vägar inom verksamhetsområdet. Dock ska framhållas att utförda bullerutredningar följer den standard som krävs och det saknas skäl att be-tvivla riktigheten i dessa.

IN JO:s yttrande

IN JO äger fastigheten T9. Sammantaget ställer sig IN JO tveksam till att tillstånd meddelas. Detta mot bakgrund av att Bolaget misskött sig och att tidigare grundvattenavsänkning medfört att vattenförekomster i området påverkats. IN JO kräver att dyn grävs bort och att dammens vattenförekomst återställs.

Bolaget vill här klargöra att nämnda massor har varit avbaningsmassor bestående av morän. Massorna har således inte varit främmande, utan härrör från verksamhetsområdet. Beträffande dammen är det Bolagets uppfattning att den dyn som IN JO hänvisar till inte har en direkt koppling till täkt-och vattenverksamheten som bedrivs. Det saknas således skäl att gräva bort dyn, och det vore dessutom en åtgärd som inte ryms inom aktuell tillståndsansökan.

Vattenförekomsten mellan T5 och T9 som IN JO hänvisar till är i ansökanshandlingarna benämnd som damm 3. Dammen är en mindre naturlig vattenyta, avrinningsområdet är mycket litet, trycksänkningen i berget uppgår till ca 0,5 meter. Då tillflödet är lågt finns det en risk att även ett mindre läckage kan påverka vattennivån, risken bedöms dock som låg.MVB vidhåller att den redovisade hydrogeologiska utredningen tjänar som ett fullgott underlag inför bedömningen av den sökta vattenverksamhetens påverkan på omgivningen. Utförda beräkningar utgör standard inför framtagande av en ansökan om täkt- och vattenverksamhet.

KA SV och IL SV:s yttrande

Beträffande påståendet att rundpumpningen är lögn vill MVB förtydliga att den rundpumpning som idag sker förvisso avser en viss del av det vatten som pumpas ut från bergtäkten. Det vatten som pumpas ut består både av nederbördsvatten och grundvatten. Allt grundvatten är dock inte ”naturligt”, utan en större mängd av detta vatten utgör vatten som rundpumpats från bergtäkten. Beträffande invändningen om att sprängningarna har åsamkat skador på fastigheten vill MVB här upprepa att Bolaget genomfört en riskanalys och vibrationsutredning. Den ansökta verksamheten bedöms kunna bedrivas utan överskridande av de nivåer vilka förslagits som villkor avseende vibrationer och luftstötsvågor. Föreslagna villkorsnivåer är komfortvärden. Risken för skador på byggnader ligger på avsevärt högre nivåer och dessa kommer därför inte heller att uppstå.

MVB vill framhålla att eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och dylikt inte ryms inom ramen för denna tillståndsansökan. Sådana frågor hanteras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndigheten driver.

ST AN och TO AN:s yttrande

Beträffande fastigheten T11 bedöms den sökta vattenverksamheten ge en påverkan om ca 0,4 meter. Detta framgår av avsnitt 7.2.5 i Bilaga B2 Hydrogeolo-gisk utredning. MVB motsätter sig därtill att på förhand utge ekonomisk ersättning då detta omfattas av Bolagets förslag till villkor 12.

Eventuella ersättningsanspråk avseende skador på byggnader och dylikt inte ryms inom ramen för denna tillståndsansökan. Sådana frågor hanteras inom ramen för tillsynsärenden som tillsynsmyndigheten driver.

LL AN:s yttrande

Detta yttrande uppfattas av MVB som en sammanställning över synpunkter från flertalet fastighetsägare. MVB avser att, för att undvika upprepningar, i största mån hänvisa till vad som framgår av tidigare inlämnat underlag och yttrande.

MVB vidhåller att samtliga fastigheter som berörs av den ansökta verksamheten har beaktats och beskrivits i inlämnat underlag. Exempelvis kan här nämnas att MVB i inlämnad bullerutredning58 tagit hänsyn till fastigheter som kan tänkas bli påverkade av bullerstörningar, i inlämnad hydrogeologisk utredning framgår vilka fastigheter och respektive brunn som kan tänkas bli påverkade av den ansökta vattenverksamheten och i den genomförda vibrationsutredningen presenteras en riskanalys avseende berörda fastigheter.

MVB vidhåller att den genomförda hydrogeologiska utredningen som lämnats in uppfyller de krav som uppställs enligt miljöbalken för att kunna göra en fullgod bedömning avseende den sökta verksamhetens påverkan.

MVB vill härtill upprepa att föreslaget villkor 12 säkerställer att, vid uppkomst av oförutsedda skador som påverkar vattenförsörjningen i enskild vattentäkt för husbehovsändamål, kommer ersättningsbrunn erbjudas.

Beträffande förslaget om utplacering av pegel i en damm som får sin vattenpåfyllnad från grundvattnet vill MVB anföra följande. Danskesjön utgör en bra referenspunkt med hänsyn till ansökt vattenverksamhet. Förväntad påverkan från bergtäkten är liten, som störst 0,3 meter i berget varvid risken för en förändring av vattenytan på grund av täkten bedöms som mycket låg.

MVB vill här förtydliga att den genomsnittliga grundvattenbortledningen beräknas uppgå till ca 35 l/s vid fullt utbruten täkt. Storleken för nya sedimentationsdammen behöver anpassas efter det förväntade flöde som ska kunna avledas. Vid beräkningen har därför även bidraget från delavrinningsområdet inkluderats. En överslagsräkning visar på att detta bidrag uppgår till ca 40 l/s. Sammantaget måste därför dammen dimensioneras för 75 l/s för att uppehållstiden ska vara tillräckligt hög för att sedimentation ska ske. Detta motsvarar en damm på ca 2600 m^2 . De planerade sedimentationsdammarna är dimensionerade för att ha goda möjligheter att reducera suspenderat material och kväve, vilket även beskrivs i inlämnat underlag. MVB finner att den föreslagna lösningen avseende vattenhantering är den mest lämpliga med hänsyn till förutsättningarna i området sätt ur såväl tekniskt som legalt perspektiv.

Beträffande råvattenledningen från Rössjön kan följande anges. Råvattenledningen är anlagd i jord som utgörs av isälvsmaterial vilket inte är sättningskänsligt. Den sökta vattenverksamheten kommer därför inte påverka råvattenledningen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet.

Rådighet

Mark- och miljödomstolen bedömer att sökanden genom ägande av fastigheter samt nyttjanderättsavtal har sådan rådighet enligt 2 kap. lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet för att få ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövad.

Slutlig miljöbedömning och tillåtlighet

Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Därmed kan den specifika miljöbedömningen slutföras. Något särskilt godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen ska inte göras.

Den ansökta verksamheten innebär bl.a. fortsatt brytning av berg i en befintlig täkt under 25 år. Störningarna på omgivningen avviker inte från vad som kan anses normalt vid bedrivande av bergtäkt. Grundvattenavsänkningen kommer att påverka enskilda brunnar i närområdet. Bolaget har åtagit sig att lösa vattenförsörjningen för

berörda fastigheter inom influensområdet. Domstolen bedömer att det inte skulle vara möjligt att, utan orimliga merkostnader, hitta en från miljösynpunkt bättre belägen plats för brytning av berg med likvärdig kvalitet. Bolaget får anses ha styrkt att det finns ett behov av det aktuella bergmaterialet i närområdet. Bergmaterialet håller sådan kvalitet att det kan användas för betongballast. Verksamheten strider inte mot plan och påverkar inte några områden av riksintresse. Den äldre deponi som är belägen inom brytområdet behöver saneras och grävas ur för att tillståndet ska kunna nyttjas fullt ut. Mark- och miljödomstolen bedömer att det går att vidta sådana skyddsåtgärder utan att det får några negativa konsekvenser. Domstolen instämmer i parternas gemensamma bedömning att detta kan ske inom ramen för en anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 10 kap. miljöbalken och att det inte utgör något hinder mot tillåtligheten. Maglemosses naturvärden är enligt domstolens bedömning inte av sådan dignitet, och kommer inte heller påverkas i sådan omfattning, att det utgör hinder mot det sökta tillståndet. Vad länsstyrelsen och övriga motparter anfört i frågan ändrar inte domstolens bedömning. Platsen uppfyller därmed kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken såvitt avser täkten som sådan.

Bolaget ansöker även om tillstånd att få använda återvunna schaktmassor för anläggande av bullervall. Schaktmassor utgör avfall. Att använda sådana massor för anläggningsändamål kan utgöra ett godkänt återvinningsförfarande av avfall. I så fall krävs att avfallsmassorna dels används för att ersätta annat material som annars hade behövts för ändamålet, dels att avfallet i sig är lämpligt, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 juli 2019 i mål M 7582-18. Mark- och miljödomstolen bedömer att utredningen i målet ger stöd för att bolaget har för avsikt att uppföra en bullervall även om det inte kan ske med avfallsmassor. Bullervallen är nödvändig för att kunna nedbringa störningarna för närboende och är således ett krav för verksamhetens bedrivande. De schaktmassor som ansökan omfattar ska således användas för att ersätta annat material som annars hade behövts för anläggningsändamål. Vidare krävs att schaktmassorna är lämpliga för ändamålet, det innebär i detta fall att de massor som används måste vara inerta i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Bolaget har vid

huvudförhandlingen bekräftat att detta krav kommer att vara uppfyllt. Den aktuella platsen är dessutom belägen i den nordvästra delen av verksamhetsområdet väster om dagbrottet varför avståndet till grundvattenytan kommer att vara betryggande. Det är vidare möjligt att föreskriva rimliga försiktighetsmått såvitt avser massornas föroreningsinnehåll. Hinder mot tillstånd att ta emot ansökt mängd schaktmassor för anläggande av bullervall föreligger därmed inte.

I fråga om artskydd har bolaget visat att det genom försiktighetsmått och åtaganden går att bedriva verksamheten utan att skyddade arter påverkas på ett sätt som strider mot artskyddsförordningen. Någon dispens erfordras inte.

Mark- och miljödomstolen gör vidare bedömningen att verksamheten inte kommer att försämra statusen i berörda vatten- och grundvattenförekomster eller äventyra möjligheten att nå miljökvalitetsnormerna i stort.

Sammantaget anser mark- och miljödomstolen att bolaget har visat att såväl beträffande bergtäkten som återvinning av avfallsmassor för anläggningsändmål, att det är möjligt att vidta sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som kan krävas enligt miljöbalken så att det inte finns risk för att olägenhet av väsentlig betydelse uppkommer. Hinder mot tillstånd föreligger inte enligt 2 kap. miljöbalken, de särskilda hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken eller balkens bestämmelser i övrigt.

Bolaget har även ansökt om tillstånd till införsel, lagring, krossning, sortering och återvinning av avfallsmassor m.m. Denna hantering ska enligt ansökan ske på den s.k. terminalytan i södra delen av verksamhetsområdet. Detta område utgörs av en utbruten grus- och sandtäkt belägen inom en utpekad grundvattenförekomst. Enligt ansökan har avståndet till grundvattenytan uppgetts till ca 2 m. Vid synen kunde dock tuvig veketågvegetation noteras inom delar av området vilket antyder att avståndet till grundvattenytan ställvis är betydligt kortare. Oavsett det exakta avståndet anser domstolen i likhet med SGU och länsstyrelsen att platsen är olämplig för

avfallshantering med hänsyn till det korta avståndet till grundvattenytan och markens genomsläpplighet. Bolagets ansökan ska därför avslås i denna del.

Tidsbegränsning

Mark- och miljödomstolen anser att tillstånden till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet ska tidsbegränsas i enlighet med sökandens yrkande till 25 år från lagakraftvunnen dom.

Villkor

Villkoren ska enligt mark- och miljödomstolens bedömning delas upp till respektive tillstånd för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet mot bakgrund av att tillstånden kan återkallas var för sig samt att tillsynsmyndighet kan ändras.

Mark- och miljödomstolen bedömer att de villkorsförslag som yrkats av bolaget och medgetts av myndigheterna i huvudsak kan fastställas. I övrigt gör domstolen följande bedömning.

Säkerhetsfrågor m.m.

Miljö- och tillståndsnämnden har yrkat att dagbrottet ska stängslas av till skydd för allmänheten. Mark- och miljödomstolen anser att krav på stängsling av bergtäkter endast förekommer undantagsvis. Den av bolaget föreslagna lydelsen har medgetts av länsstyrelsen. Mot bakgrund av täktens lokalisering och den täta avgränsning med stenblock som kunde ses vid synen anser domstolen att det inte finns skäl att ställa krav på stängsling.

Mot bakgrund av bolagets åtagande om successiv avbaning anser domstolen att särskilt villkor om detta inte behöver föreskrivas.

Buller från verksamheten

I fråga om villkor rörande drifttider och buller konstaterar domstolen att det finns ett flertal bostäder inom täktens närområde. Enskilda motparter har anfört att de störs av den befintliga verksamheten. Det förekommer således icke obetydliga bullerstörningar. Mot denna bakgrund anser domstolen att det är olämpligt att ändra

tidsintervallet för bullernivån 40 dB(A) nattetid. Särskild reglering avseende drifttider för särskilt störande arbetsmoment är också motiverat. Domstolen anser inte att den riktvärdesliknande konstruktion bolaget har föreslagit vilken i sig medger överskridanden är acceptabel med hänsyn till täktens lokalisering. Bolaget ska löpande förvissa sig om att verksamheten bedrivs inom ramen för villkoren. Villkor för drifttider och bullernivåer ska därför föreskrivas i enlighet med länsstyrelsens yrkande. Mark- och miljödomstolen noterar att det för att innehålla begränsningsvärdena krävs att bullerdämpad borrrigg och skärm vid skutknackning används vilket därför bör föreskrivas som villkor.

I fråga om villkor om begränsning av byggbuller bör det framgå direkt i villkoret vilka begränsningsvärden som ska gälla. En hänvisning till icke bindande riktvärden i föreskrift eller allmänna råd strider mot praxis. De allmänna råden utgör således ett underlag för tillståndsmyndighetens bedömning vid fastställande av villkor på samma sätt såvitt avser annat industribuller. Begränsningsvärdena måste därför preciseras på sätt som framgår av domslutet.

Bullerskyddsåtgärder vid transportvägar

Transporterna till och från verksamheten på vägarna 1788 och 1789 vid full produktion beräknas utgöra upp till 80 % av den tunga trafiken. Verksamheten bidrar därför i betydande mån till överskridandena av riktvärdena för god ljudmiljö. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning utgör transporterna till och från verksamheten ett följdföretag och det finns därför skäl att reglera bullerskyddsåtgärder i villkor (jfr. Högsta domstolens avgörande NJA 2004 s. 421). Domstolen konstaterar först att bullernivåerna redan överstiger riktvärdena i infrastrukturpropositionen. Bolaget har åtagit sig ett villkor som medför skyldighet att bullerskydda uteplatser vid utsatta bostäder. Länsstyrelsen har yrkat att bullerskyddsåtgärderna ska gälla fastigheten som sådan där 55 dBA ekvivalent nivå och 70 dBA maximalnivå överskrids. Länsstyrelsen har härvidlag hänvisat till Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 24 augusti 2018 i mål M 4908-17. Mark- och miljödomstolen konstaterar dock att förhållandena i MÖD:s avgörande skiljer sig från förhållandena i detta mål på så sätt att verksamhetens drifttider begränsas till dagtid helgfria vardagar kl.

06.30-17.00. MÖD har i sitt resonemang utgått ifrån att verksamheten i det fallet tillåts fram till 22.00. Det framgår av trafikbullerutredningen i målet att det är fråga om ett 10-tal fastigheter som kan bli berörda av överskridanden såvitt avser max-nivåerna och att dessa kan förväntas bli dimensionerande, dvs. det är inte fråga om andra fastigheter som utsätts för överskridanden av den ekvivalenta nivån. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att länsstyrelsens yrkande är för långtgående både vad gäller åtgärdsutlösande nivåer och att hela bostadsfastigheten ska bullerskyddas. Det framstår inte som rimligt att en verksamhetsutövare ska ta hela åtgärdsansvaret när verksamheten inte bedrivs mer än dagtid. Det saknas underlag för att göra en rimlig bördefördelning mellan väghållaren och verksamhetsutövaren. Mark- och miljödomstolen anser därför sammanfattningsvis att det saknas grund och underlag för att föreskriva strängare villkor än vad bolaget har åtagit sig.

Damning

Det bör framgå av villkor angående damning att salt inte får användas på terminalytan mot bakgrund av närheten till grundvattenytan och markens genomsläpplighet. Åtagandet att asfaltera infarten till täktområdet bör fastställas i ett villkor.

Utsläpp till vatten

I fråga om villkor för utsläpp av total-kväve till recipient delar domstolen länsstyrelsens bedömning att bolagets förslag till 5 mg/l förefaller väl tilltaget mot bakgrund av de halter som hittills har uppnåtts (0,74 mg/l). Domstolen ifrågasätter inte att det skulle kunna inträffa misslyckade sprängningar som leder till högre halter vid enstaka tillfällen. Begränsningsvärdet utgörs dock av ett årsmedelvärde varför marginalen måste anses betryggande. Samtidigt ska nya sedimenteringsdammar anläggas varför en viss ytterligare variation inte kan uteslutas. Mark- och miljödomstolen anser därför att 3 mg/l bör föreskrivas som årsmedelvärde för utgående behandlat vatten.

Föroreningsinnehåll i återvunna massor

Mark- och miljödomstolen har ovan funnit att det finns ett behov av att anlägga en bullervall för att kunna nedbringa bullerstörningarna för närboende till en acceptabel nivå, men att hantering av avfallsmassor inom området är olämpligt med hänsyn till grundvattenförekomsten och de genomsläppliga jordarna. Länsstyrelsen har avstyrkt tillstånd till återvinning för anläggningsändamål medan nämnden har tillstyrkt under förutsättning att föroreningsinnehållet inte överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för mindre än ringa risk, s.k. MRR-massor. Bolaget har hänvisat till en utredning med platsspecifika riktvärden som anges utgå från Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark för känslig markanvändning, s.k. KM-värden. De framräknade värdena medger såvitt avser vissa metaller som bly och kadmium och kortkedjiga alifatiska kolväten och PAH betydligt högre halter än så. Vid beräkningen av de platsspecifika riktvärdena har utredning utgått ifrån att allt lakvatten från bullervallen rinner ner i täkten eller i den blivande täktsjön och ”förhållandevis snabbt övergår till ytvatten och att spridningen till grundvattnet bedöms vara begränsad”. Mark- och miljödomstolen konstaterar att underlaget för det påståendet är begränsat. Bergtäkten är belägen i sprickrik kantzon till Hallandsåsen. Berget överlagras av genomsläppligt isälvsmaterial och området är en utpekad grundvattenförekomst. Det framstår inte som osannolikt att utbytet mellan täktsjön, omgivande berg och akviferen i isälvsmaterialet kan bli betydande. Mark- och miljödomstolen anser därför inte att de framräknade platsspecifika riktvärdena är rimliga att tillämpa. Enligt domstolens bedömning bör det föreskrivas i villkor att halten av föroreningar i de återvunna avfallsmassor som förs in i täkten för byggande av bullervall ska innehålla MRR-värden där sådana finnes och i övrigt innehålla KM-värden.

Kemiska produkter m.m.

I fråga om villkor för lagring av kemiska produkter m.m. samt oljehantering anser domstolen att de av länsstyrelsen föreslagna lydelserna, vilka delvis medgivits av bolaget och med beaktande av lokaliseringen inom en grundvattenförekomst på genomsläppligt material, är tydligare och mer precisa varför de bör föreskrivas som

villkor. Lättillgänglig saneringsutrustning hindrar inte att läckage kan nå grundvattnet. Även icke-farligt avfall bör omfattas av villkoret med undantag för de massor som ska återvinnas för anläggningsändamål.

Artskyddsfrågor

Med de villkor som kan föreskrivas till skydd för berguv som tidvis häckar i täkten och mot bakgrund av yttranden och inställning från Skånes Ornitologiska förening och länsstyrelsen bedömer domstolen att det går att säkerställa områdets kontinuerliga ekologiska funktion för berguven och att verksamheten därmed inte erfordrar någon dispens från artskyddsförordningen. I fråga om förekomsten av västkustros har bolaget åtagit sig att undanta och sköta området där arten förekommer. Något särskilt villkor om detta därutöver kan inte anses behövligt.

Efterbehandling

Mark- och miljödomstolen anser att villkoret om efterbehandling måste omfatta en skyldighet att efterbehandla området om verksamheten upphör. Efterbehandling ska ske kontinuerligt för det fall det finns ytor som inte längre används eller behövs i verksamheten. Efterbehandlingsplanen ska vidare omfatta hela verksamhetsområdet även om åtgärderna kan skilja sig inom olika delområden. Mark- och miljödomstolen anser vidare att det måste framgå att efterbehandlingen ska vara avslutad inom viss tid så som länsstyrelsen föreslagit. Domstolen anser inte att detta kommer i konflikt med 20 c § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det ankommer på verksamhetsutövaren att tillse att området för eventuellt kvarvarande upplag är efterbehandlat enligt planen så att inga ytterligare åtgärder behövs när upplagen tagits bort. Domstolen anser dock inte att länsstyrelsens förslag till inriktning avseende åtgärder för att gynna biologiska värden och friluftslivets intressen innebär att kraven på tydlighet och uppföljningsbarhet i villkorsskrivningen är uppfyllda. Villkor bör därför utformas som framgår av domslutet.

Energihushållning

I fråga om plan för energihushållning anser mark- och miljödomstolen att det följer av praxis att det i allmänhet är rimligt att föreskriva villkor i enlighet med länsstyrelsens yrkande. Emellertid anser domstolen att det är för långtgående att delegera

frågan om villkor om energihushållande åtgärder till tillsynsmyndigheten då det kan vara fråga om betydande kostnader. Det får anses tillräckligt att tillsynsmyndigheten med planen och rapporteringen som underlag kan väcka frågan om ytterligare villkor genom en omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken.

Åtgärder till skydd för enskild vattenförsörjning

Bolaget har åtagit sig att ersätta grävda och borrade brunnar som används för dricksvatten och djurhållning belägna inom influensområdet och som påverkas med en avsänkning om mer än 0,5 m med en djupborrad brunn. Bolaget har vidare härutöver åtagit sig att inom den tid som medgivits för framställning av anmälan för oförutsedd skada ombesörja ersättningsbrunn vid betydande påverkan från täktverksamheten på den enskilda vattenförsörjningen samt vid akut vattenbrist omgående ordna provisoriskt ersättningsvatten. Mot bakgrund av att en grundvattenavsänkning kan medföra betydande olägenheter för enskilda anser mark- och miljödomstolen dels att bolagets åtagande måste föreskrivas i straffsanktionerade villkor och preciseras på sätt som framgår av domslutet. Det måste därvidlag också framgå att skyldigheten inbegriper att ersätta eller lösa vattenförsörjningen för djurhållning som är beroende av ytvatten och att för det fall en fastighets vattenförsörjning löses med flera brunnar så ska samtliga brunnar ersättas eller med en brunn med tillhörande ledningar och hydranter.

Åtgärder till skydd för sänkta nivåer i dammar

Av den hydrogeologiska utredningen i målet framgår att dammsystemen nr 1 och 6 kan förväntas påverkas i betydande mån genom grundvattenavsänkningarna. Då dessa anläggningar är belägna inom de fastigheter över vilka bolaget har rådighet anser domstolen att det bör föreskrivas i villkor att överledning av vatten till dessa dammar ska ske i syfte att bibehålla vattennivåerna. Tillsynsmyndigheten bör därvidlag ges delegation att föreskriva närmare villkor om flöden och vattennivåer.

Kontrollfrågor

Normalt bör detaljer såvitt avser kontroll av verksamheten kunna delegeras till tillsynsmyndigheten och därutöver hanteras inom ramen för tillsynen och egenkontrollen. Mot bakgrund av den komplexa geologin med sprickzoner och diabasgångar

och att ett förhållandevis stort antal fastigheter är belägna inom det beräknade influensområdet anser mark- och miljödomstolen att vissa villkor om kontroll bör föreskrivas i domslutet, i synnerhet som parterna i vissa delar är oeniga. Domstolen anser härvidlag att det saknas skäl att exemplifiera motstående intressen men även att provtagning med hänsyn till vad som anförts ovan bör ske en gång per månad. Domstolen noterar bolagets åtagande om att installera peglar i Danske sjö och damm 6. Villkor bör vidare föreskrivas om att journalförda mätningar ska tillhandahållas allmänheten.

Delegation

Mot bakgrund av de villkor som föreskrivits ovan finner mark- och miljödomstolen att det är lämpligt att delegera frågan om ytterligare villkor till tillsynsmyndigheten såvitt avser

- kontrollen av verksamheten
- efterbehandlingen
- fastställande av skyddsavstånd enligt villkor 16
- flöden och nivåer vid överpumpning till damm 1 och 6 enligt villkor 29.

Avfallshanteringsplan

Länsstyrelsen har yrkat att domstolen ska fastställa att bolaget ska ge in en avfallshanteringsplan enligt utvinningsavfallsförordningen (2013:219). Bolaget har anfört att avbaningsmassor och sediment från sedimenteringsbassänger utgör biprodukter enligt 15 kap. 1 § andra stycket miljöbalken vilka ska användas i efterbehandlingen eller avsättas på marknaden.

Av 22 kap. miljöbalken framgår vad en ansökan om tillstånd ska innehålla. Det finns inget krav på att en avfallshanteringsplan ska ges in eller prövas. Det framgår av 27 och 28 §§ i utvinningsavfallsförordningen att i det fall en verksamhet omfattas av förordningen så ska avfallshanteringsplanen skickas till tillsynsmyndigheten. Verksamhetsutövaren kan dock välja att ge in den i samband med tillståndspröv-

ning. Huruvida sökanden i detta mål är skyldig att upprätta och ge in en avfallshanteringsplan är en tillsynsfråga. Länsstyrelsens yrkanden i denna del ska därför avslås.

Kompensationsåtgärder

Mark- och miljödomstolen anser inte att de naturvärden som skulle kunna påverkas av täktverksamheten och grundvattenbortledningen är av sådan dignitet eller kommer påverkas på ett sådant betydande sätt att det finns skäl att utreda och föreskriva villkor om kompensationsåtgärder. Det är inte heller klarlagt att det är möjligt eller lämpligt att återinfiltrera bortlett grund- och ytvatten så som motparterna yrkat. Vad motparterna anfört föranleder ingen annan bedömning.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har yrkat att säkerheten sätts till 1 700 000 kronor. Länsstyrelsen har yrkat att beloppet ska uppgå till 2 900 000 kr. Mot bakgrund av att större delen av brytområdet kommer att utgöra en täktsjö som återfylls på naturlig väg och med ledning av MÖD:s uttalanden i dom i mål M 10574-19, samt att verksamheten inte kommer att inrymma mottagning och hantering av externa avfallsmassor anser mark- och miljödomstolen att den ekonomiska säkerheten skäligen bör bestämmas till 2 100 000 kronor.

Ersättning för skador

Enskilda motparter har yrkat ersättning för skada då de bl.a. behövt borra brunn eller bekosta anslutning till kommunalt vatten till följd av hittills uppkomna grundvattenavsänkningar. Mark- och miljödomstolen är lagligen förhindrad att inom ramen för detta mål pröva ersättningsfrågor till följd av eventuella historiska skador. Sådana ersättningsanspråk får prövas inom ramen för ett stämningsmål. Dessa yrkanden måste därför avvisas.

De skador på enskilda intressen som kan förutses med anledning av den nu sökta vattenverksamheten utgörs av sänkta grundvattennivåer och påverkan på enskild

vattenförsörjning. Bolagets åtaganden om att åtgärda och lösa vattenförsörjningen för fastighetsägare och verksamhetsutövare inom influensområdet har skärpts genom att de föreskrivs som straffsanktionerade villkor, se ovan. Därmed anser mark- och miljödomstolen att några ytterligare ersättningsgilla skador på enskilda intressen inte kan förutses eller befaras. Några konkreta yrkanden om sådan ersättning har inte heller framställts. Yrkanden om ersättning för skada på dammar och brunnar som inte används för dricksvattenförsörjning eller djurhållning bör avslås. Skulle andra skador såväl inom som utom det beräknade influensområdet till följd av den tillståndsgivna vattenverksamheten uppstå får de behandlas inom ramen för bestämmelserna om oförutsedd skada, se nedan.

Igångsättningstid

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att frångå bolagets yrkande om två års igångsättningstid såvitt avser den miljöfarliga verksamheten.

Arbetstid

Den tid inom vilken arbetena hänförliga till den tillståndsgivna vattenverksamheten ska vara utförda bör bestämmas till tio år från lagakraftvunnen dom i enlighet med bolagets yrkande.

Oförutsedd skada

Bolaget har yrkat att tiden för oförutsedd skada ska bestämmas till 15 år från arbetstidens utgång vilket innebär att den totala tiden omfattar hela tillståndstiden. Mark- och miljödomstolen anser att bolagets yrkande bör fastställas.

Verkställighetsförordnande

Den tillståndsgivna verksamheten är i allt väsentligt en utökning i plan av en befintlig bergtäkt. Länsstyrelsen har tillstyrkt bolagets yrkande om verkställighetsförordnande såvitt avser täktverksamhet och vattenverksamhet. Mark- och miljödomstolen anser att bolagets yrkande kan bifallas även såvitt avser återvinning av avfall för anläggningsändamål (bullervall). Säkerhet för eventuella skador till följd av påbörjad

vattenverksamhet enligt 22 kap. 28 § miljöbalken ska bestämmas till 50 000 kr i enlighet med sökandens yrkande. Säkerheten ska godkännas och förvaras av Länsstyrelsen i Skåne län.

Ianspråktagande och upphävande av befintliga tillstånd

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att det gällande tillståndet med tillhörande beslut om slutliga villkor kan upphävas när det nya tillståndet tas i anspråk i enlighet med bolagets yrkande. Det bör föreskrivas att tillsynsmyndigheten ska underrättas om när tillståndet tas i anspråk.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra den tidigare i beslut den 23 juli 2020 fastställda avgiften för målets prövning om 124 837 kr.

Rättegångskostnader

Miljö- och tillståndsnämnden har yrkat ersättning för arbete med 30 000 kronor (30 timmar) vilket har medgetts av sökanden som bör förpliktas utge det yrkade beloppet.

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat ersättning för arbete med totalt 72 000 kr (90 timmar à 800 kr) varav huvudförhandling inklusive restid 18 timmar och arbete 72 timmar.

Sökanden avstyrker länsstyrelsens yrkade belopp mot bakgrund av att man inte anser att mängden personer som företrätt myndigheten inte framstår som skäligt i förhållande till andelen vattenverksamhet. Sökanden medger hälften av det yrkade beloppet, 36 000 kr.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att länsstyrelsen vad gäller huvudförhandlingstid endast debiterat tid för en person inklusive restid. I den delen framstår den

yrkade ersättningen som skälig. Vad gäller den yrkade ersättningen för arbete konstaterar domstolen att länsstyrelsens yttranden till övervägande del har gällt miljöfarlig verksamhet och endast till del frågor som rört vattenverksamheten. Mark- och miljödomstolen anser därför att ersättningen för arbete, trots den omfattande skriftväxlingen, skäligen bör bestämmas till 32 000 kr (40 timmar à 800 kr). Sökanden bör därför förpliktas att utge 46 400 kr till Länsstyrelsen i Skåne län. På beloppet utgår ej moms.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-01)
Överklagande senast den 8 mars 2022.

Anna Karlsson Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson och de särskilda ledamöterna Robert Rosenqvist och StenInge Arnesson.

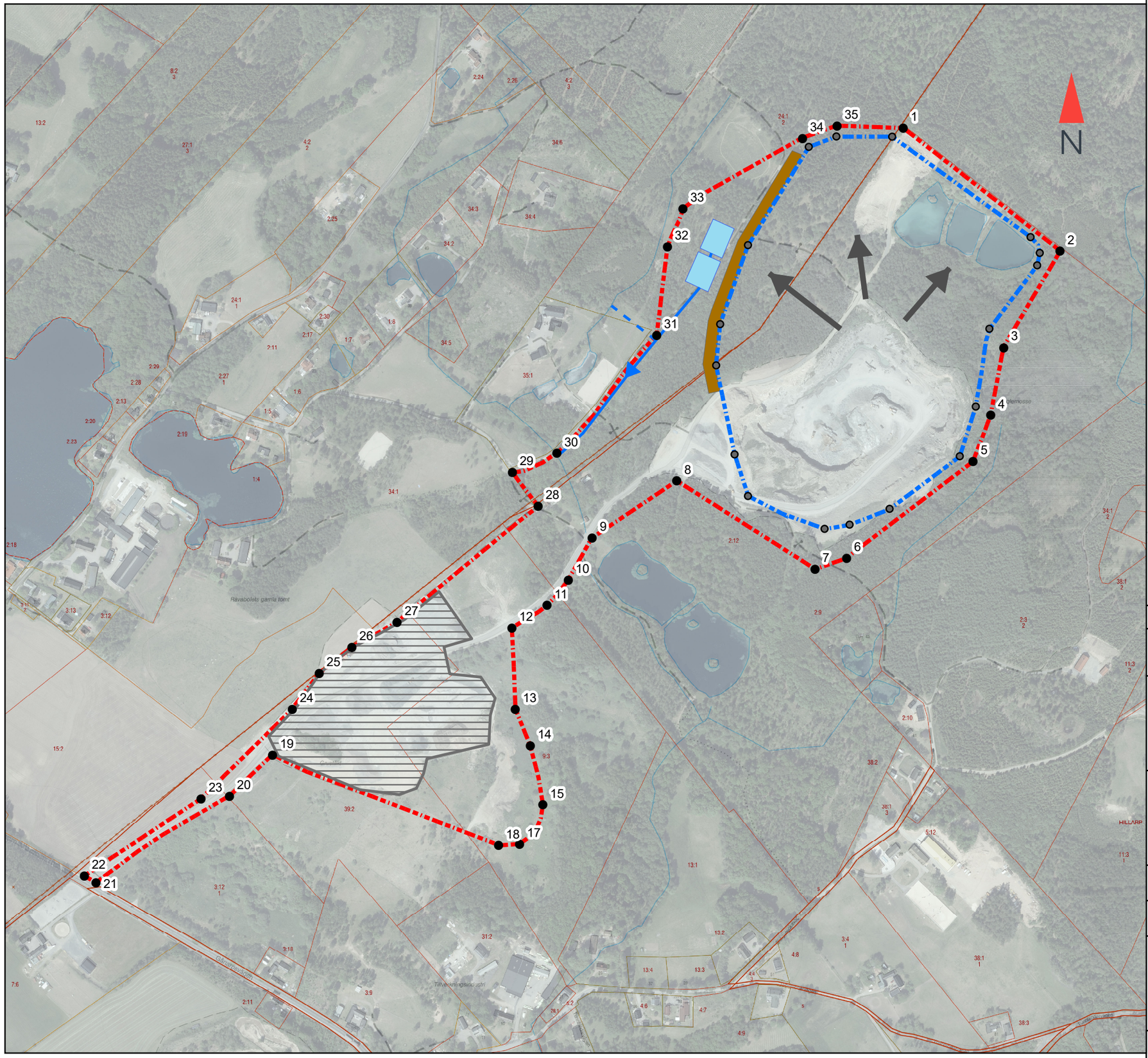

Teckenförklaring

- Verksamhetsområde
- Brytområde
- Brytningsriktning
- Damm
- Bullervall
- Terminalyta
- Vattenavledning damm
- Vattenavledning bäck

BO	X	Y
1	374746,48	6239172,04
2	374781,37	6239185,37
3	374852,47	6239185,21
4	375028,23	6239057,66
5	375039,75	6239037,42
6	375036,63	6239021,62
7	374975,9	6238941,14
8	374958,45	6238842,4
9	374938,21	6238779,37
10	374849,18	6238712,38
11	374798,32	6238692,47
12	374766,56	6238687,04
13	374669,13	6238728,84
14	374652,18	6238781,51
15	374628,65	6238894,73
16	374633,91	6238946,9
17	374669,13	6239047,29

VO	X	Y
1	374866,22	6239196,47
2	375065,42	6239039,96
3	374993,82	6238917,6
4	374977,36	6238831,58
5	374955,08	6238773,06
6	374794,3	6238649,77
7	374754,31	6238636,23
8	374578,53	6238748,28
9	374471,07	6238676,01
10	374440,66	6238622,07
11	374413,8	6238590,2
12	374369,02	6238561,46
13	374373,39	6238458,37
14	374392,55	6238411,72
15	374408,38	6238336,95
16	374398,18	6238300,09
17	374378,81	6238287,18
18	374352,15	6238285,3
19	374064,95	6238400,27
20	374010,38	6238347,78
21	373840,65	6238238,03
22	373825,86	6238246,77
23	373974,35	6238344,66
24	374090,15	6238458,37
25	374124,3	6238504,11
26	374165,89	6238536,96
27	374223,23	6238568,54
28	374402,37	6238716,12
29	374369,79	6238759,03
30	374426,29	6238783,27
31	374552,92	6238933,22
32	374566,66	6239045,47
33	374586,45	6239094
34	374738,27	6239183,35
35	374782,22	6239199,17

0 100 200 meter

MILJÖTILLSTÅNDSRÄTT
INKOM: 2021-08-31
MÄLNR: M 3496-20
BILAGA: 69

Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Höjdsystem: RH 2000

MVB Syd AB
Företagsgatan 9
266 32 Munka Ljungby

WSP Sverige AB
Arabygatan 9
352 46 Växjö
Vxl: +46 10 7225000

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE
10288115	I DAVIDSSON	I DAVIDSSON
DATUM 2021-08-23	ANSVARIG HANNA HÄLLSTRAND	

HILLARP BERGTÄKT EXPLOATERINGSKARTA

SKALA	NUMMER	BET
1:5 000 (A3)	M1	

K:\3159\10296239 - Hillarp ny bergtäkt\6_GIS\M1_Hillarp_Exploateringskarta_ID_210816.mxd

SVERIGES DOMSTOLAR

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark-och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

   Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Anvisningar för överklagande **MMD-01 - Dom första instans** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2018-11

SVERIGES DOMSTOLAR
www.domstol.se

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om

2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstadomstolen.se

Anvisning för överklagande HR - MÖD, avgörande, med pt • Producerat av Domstolsverket • 2017-07